

MAGYAR

KÖZLÖNY

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG HIVATALOS LAPJA

Budapest,
2009. május 28.,
csütörtök

73. szám

Ára: 1395,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

Oldal

2009. évi XXXVIII. törvény	A rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményét érintő törvények módosításáról és egyéb, munkaügyi szempontból szükséges intézkedésekről	17072
2009. évi XXXIX. törvény	A szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról szóló 2004. évi XVIII. törvény és a hegyközségekről szóló 1994. évi CII. törvény módosításáról	17079
2009. évi XL. törvény	A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény módosításáról	17089
113/2009. (V. 28.) Korm. rendelet	A Magyar Bányászati és Földtani Hivatalról szóló 267/2006. (XII. 20.) Korm. rendelet módosításáról	17093
12/2009. (V. 28.) SZMM rendelet	A Nemzeti Civil Alapprogram tanácsi és kollégiumi tagjainak díjazásáról	17093
60/2009. (V. 28.) AB határozat	Az Alkotmánybíróság határozata.	17095

II. Törvények

2009. évi XXXVIII. törvény

a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményét érintő törvények módosításáról és egyéb, munkaügyi szempontból szükséges intézkedésekről*

*Az államháztartásról szóló
1992. évi XXXVIII. törvény módosítása*

1. § Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 15. §-ának (3)–(11) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Az (5) bekezdés *b*) pontjában foglalt feltételek teljesülését nem kell vizsgálni, ha a támogatás iránti kérelem benyújtójánál szakszervezet, üzemi (közalkalmazotti) tanács (üzemi megbízott, közalkalmazotti képviselő) nem működik, feltéve, hogy ezek működése hiányát nem a támogatás iránti kérelmet benyújtó munkáltató – a munkavállalók szervezkedési jogának megsértését eredményező – jogerős hatósági vagy bírósági határozattal megállapított jogsértő eljárása idézte elő.

(4) A rendezett munkaügyi kapcsolatok (5) bekezdésben meghatározott feltételeinek való megfelelés hiánya esetén támogatás nem nyújtható.

(5) Nem nyújtható támogatás, ha a támogatás igénylőjével szemben

a) a munkaviszony létesítésével összefüggő bejelentési kötelezettség [az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 16. § (4) bekezdés *a*) pont] elmulasztása,

b) a munkavállalók képviselőivel (szakszervezet vagy üzemi tanács, üzemi megbízott, illetve közalkalmazotti tanács, közalkalmazotti képviselő) vagy a szakszervezet, üzemi tanács, illetve közalkalmazotti tanács képviselőjével összefüggésben

ba) a szakszervezet szervezését biztosító szabályok megsértése, vagy

bb) a Munka Törvénykönyve 23. §-a (4) bekezdésében meghatározott, a munkáltatót a szakszervezeti kifogással érintett intézkedés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó kötelezettség teljesítésének elmulasztása, vagy

bc) a Munka Törvénykönyve 28. §-ának (1) bekezdésében meghatározott munkáltatói kötelezettség elmulasztása,

c) a foglalkoztatásra irányuló jogviszony létesítéséhez szükséges jognyilatkozatok alakszerűségére vonatkozó rendelkezések közül a munkáltató és a munkavállaló közötti jogviszony tartalmának meg nem felelő megállapítás kötése [Munka Törvénykönyve 75/A. §-a],

d) jogszabályban vagy kollektív szerződésben – ideértve a miniszter által az ágazatra, alágazatra kiterjesztett kollektív szerződést is – megállapított munkabér összegére, valamint a munkabér védelmével összefüggésben a munkabér kifizetésének határidejével kapcsolatos rendelkezések megsértése,

e) a munkaidő-nyilvántartás hiánya vagy kettős munkaidő-nyilvántartás vezetése [Munka Törvénykönyve 140/A. § (1) bekezdés *a*) pont],

f) külföldi Magyarországon engedélyhez kötött foglalkoztatása esetén az engedély megkérésére vonatkozó munkáltatói kötelezettség elmulasztása,

g) a munkaerő-kölcsönzésre vonatkozó, a Munka Törvénykönyve 193/D. §-a (1) bekezdésének a nyilvántartásba vétellel kapcsolatos szabályainak megsértése, valamint

h) az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény alapján az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt a hatáskörében eljáró illetékes hatóság, illetőleg a bíróság a támogatás igénylésének időpontját megelőző két éven belül jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált közigazgatási határozattal, illetőleg jogerős bírósági határozattal a (6) bekezdésben meghatározott hátrányos jogkövetkezményt alkalmazott.

(6) A támogatásra való jogosultságot kizárja, ha a támogatás igénylőjét

a) a munkaügyi hatóság munkaügyi bírsággal sújtotta, vagy az (5) bekezdés *f*) pontjában meghatározott jogsértés elkövetése miatt a Munkaerőpiaci Alapba történő befizetésre kötelezte, vagy

b) az állami adóhatóság az (5) bekezdés *a*) pontjában meghatározott jogsértés elkövetése miatt az adózás rendjéről szóló törvény szerinti mulasztási bírsággal sújtotta, vagy

c) az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését ellenőrző hatóság az (5) bekezdés *h*) pontjában meghatározott jogsértés elkövetése miatt az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény alapján bírsággal sújtotta,

és

d) – amennyiben az *a*)–*c*) pontokban meghatározott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt keresetet indítottak – bíróság a keresetet érdemben elutasította.

(7) Az (5)–(6) bekezdésben foglaltaktól eltérően támogatás nyújtható, ha

a) a támogatás iránti kérelmet benyújtó munkáltatóval szemben az (5) bekezdés *c*)–*h*) pontja szerinti jogsértés elkövetése miatt a (6) bekezdés szerinti jogkövetkezményt alkalmazták, és

b) az *a*) pontban meghatározott jogsértést megállapító közigazgatási határozat jogerőre emelkedésétől és végrehajthatóvá válásától számított két éven belül a hatóság a korábbival azonos jogsértés elkövetését nem állapította meg. E rendelkezés alkalmazásában több telephellyel rendelkező munkáltató esetében a jogsértést megállapító közigazgatási határozat jogerőre emelkedésétől és végrehaj-

* A törvényt az Országgyűlés a 2009. május 18-i ülésnapján fogadta el.

hatóvá válásától számított két éven belül elkövetett ismételt jogsértésen az ugyanazon telephelyen kétéves időszakon belül jogerős és végrehajtható határozattal megállapított azonos jogsértést kell érteni.

(8) A támogatást nyújtó szerv a támogatási megállapodás megkötése előtt is köteles ellenőrizni, hogy a támogatásra való jogosultság feltételei fennállnak-e. Amennyiben – a (7) bekezdésben foglaltakra is figyelemmel –

a) a támogatás igénylőjével szemben a támogatás igénylése és a támogatási megállapodás megkötése közötti időszakban az (5) bekezdésben meghatározott jogsértés miatt a (6) bekezdés szerinti jogkövetkezménnyel sújtott, munkaügyi jogsértést megállapító jogerős és végrehajtható közigazgatási, illetőleg bírósági határozatot hoztak, vagy

b) a támogatás igénylése előtt elkövetett jogsértést megállapító közigazgatási határozat a támogatás igénylése és a támogatási megállapodás megkötése közötti időszakban emelkedik jogerőre és válik végrehajthatóvá, a támogatásra való jogosultság megszűnik. Ebben az esetben a támogatást nyújtó szerv – amennyiben a támogatásról döntést hozott – a támogatást megállapító döntését köteles visszavonni. A támogatástól eleső munkáltató helyébe – új támogatási döntéssel – a rendezett munkaügyi kapcsolatok e §-ban meghatározott feltételeinek megfelelő új munkáltató léphet.

(9) A támogatási szerződés megkötését követően jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált közigazgatási határozattal megállapított jogsértések, illetve ezeknek a hatóság honlapján a támogatási szerződés megkötését követő nyilvánosságra hozatala a támogatásra való jogosultságot nem befolyásolja.

(10) A támogatás jogosulatlan igénybevételének minősül, ha a támogatás igénybevételét követően a támogatást nyújtó szerv tudomására jut, hogy a központi költségvetésből, illetve az elkülönített állami pénzalapokból nyújtott támogatás kedvezményezettje a támogatás igénylésének vagy a támogatási szerződés megkötésének időpontjában nem felelt meg a rendezett munkaügyi kapcsolatok e törvényben meghatározott feltételeinek. Ebben az esetben a támogatást nyújtó szerv a támogatásra vonatkozó jogszabályban meghatározottak szerint intézkedik a támogatás visszafizetése érdekében. E rendelkezés megfelelően alkalmazandó abban az esetben is, ha a jogsértést megállapító közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt keresetet indítottak, és a perben hozott jogerős érdemi bírósági határozat a keresetet elutasította vagy – a közigazgatási határozat jogalapját nem érintve – a hatóság által alkalmazott hátrányos jogkövetkezmény mértéke tekintetében hozott megváltoztató döntést.

(11) E § alkalmazásában munkáltatón munkavégzés céljából természetes személyt foglalkoztató természetes vagy jogi személyt, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetet kell érteni. Amennyiben a támogatás igénylője helyi önkormányzat, önkormányzati költségvetési szerv, illetve többcélú kistérségi társulás vagy

annak költségvetési szerve, úgy a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének – a támogatás céljától függően –, amennyiben

a) a támogatást költségvetési szerv használja fel, vagy a támogatás felhasználása egyértelműen költségvetési szervet érint, a költségvetési szerv,

b) a támogatás felhasználása költségvetési szervet nem érint, az önkormányzat képviselő-testületének hivatala, illetve a többcélú kistérségi társulás munkaszervezete tekintetében kell teljesülnie.”

*A közbeszerzésekről szóló
2003. évi CXXIX. törvény módosítása*

2. § (1) A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 60. §-a (1) bekezdésének g) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Az eljárásban nem lehet ajánlattevő, alvállalkozó vagy erőforrást nyújtó szervezet, aki]

„g) az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 15. §-a (5) bekezdésének a) pontjában meghatározott, két évnél nem régebben meghozott, jogerős és végrehajtható közigazgatási, illetőleg bírósági határozatban megállapított és munkaügyi bírsággal vagy az adózás rendjéről szóló törvény szerinti mulasztási bírsággal sújtott jogszabálysértést követett el;”

(2) A Kbt. 63. §-ának (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) A 60. § (1) bekezdésének g) pontjában foglalt feltétel megvalósulását az ajánlatkérő ellenőrzi a munkaügyi hatóságnak a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény 8/C. §-a és az adóhatóságnak az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 55. §-ának (6) bekezdése szerint vezetett nyilvántartásából nyilvánosságra hozott adatokból.”

(3) A Kbt. 135. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A 125. § (2) bekezdésének c) pontja szerinti hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásban azzal az ajánlattevővel kell tárgyalni és – a 99. § (3) bekezdésében foglaltaktól eltérően – a tárgyalás befejezésekor írásban szerződést kötni, aki a szerződést a rendkívüli helyzet által megkívánt idő alatt képes teljesíteni. Ebben az esetben az ajánlattevőnek nyilatkoznia kell arról, hogy nem tartozik a kizáró okok hatálya alá, és a 60. § (1) bekezdésének e) pontja, illetőleg a 61. § (2) bekezdése szerinti köztartozások hiányával, valamint a 60. § (1) bekezdésének h) pontjával kapcsolatos hatósági igazolásokat legkésőbb a szerződéskötést követő nyolc napon belül kell csatolnia. A 60. § (1) bekezdésének g) pontjában foglalt feltétel megvalósulását az ajánlatkérő ellenőrzi a munkaügyi hatóságnak a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény 8/C. §-a és az adóhatóságnak az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 55. §-ának (6) bekezdése

szerint vezetett nyilvántartásából nyilvánosságra hozott adatokból.”

(4) A Kbt. 136. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A gyorsított eljárásban a részvételre jelentkezőnek nyilatkoznia kell arról, hogy nem tartozik a kizáró okok hatálya alá, és a 60. § (1) bekezdésének *e*) pontja, illetőleg a 61. § (2) bekezdése szerinti köztartozások hiányával, valamint a 60. § (1) bekezdésének *h*) pontjával kapcsolatos hatósági igazolásokat legkésőbb a 117. § (1) bekezdése szerinti eredményhirdetéstől számított tizenöt napon belül kell csatolnia. A 60. § (1) bekezdésének *g*) pontjában foglalt feltétel megvalósulását az ajánlatkérő ellenőrzi a munkaügyi hatóságnak a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény 8/C. §-a és az adóhatóságnak az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 55. §-ának (6) bekezdése szerint vezetett nyilvántartásából nyilvánosságra hozott adatokból.”

(5) A Kbt. 228. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A 225. § (1) bekezdésének *e*) pontja szerinti tárgyalásos eljárásban azzal az ajánlattevővel kell tárgyalni és – a 99. § (3) bekezdésében foglaltaktól eltérően – a tárgyalás befejezésekor írásban szerződést kötni, aki a szerződést a rendkívüli helyzet által megkívánt idő alatt képes teljesíteni. Ebben az esetben az ajánlattevőnek nyilatkoznia kell arról, hogy nem tartozik a kizáró okok hatálya alá, és a 60. § (1) bekezdésének *e*) pontja, illetőleg a 61. § (2) bekezdése szerinti köztartozások hiányával kapcsolatos hatósági igazolásokat legkésőbb a szerződéskötést követő harminc napon belül kell csatolnia. A 60. § (1) bekezdésének *g*) pontjában foglalt feltétel megvalósulását az ajánlatkérő ellenőrzi a munkaügyi hatóságnak a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény 8/C. §-a és az adóhatóságnak az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 55. §-ának (6) bekezdése szerint vezetett nyilvántartásából nyilvánosságra hozott adatokból.”

*A munkaügyi ellenőrzésről szóló
1996. évi LXXV. törvény módosítása*

3. § A munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: Met.) a következő új 6/A. §-sal egészül ki:

„6/A. § (1) A felügyelő a 6. § (1) bekezdésének *f*) pontjától és a 7. §-ban foglaltaktól eltérően köteles javaslatot tenni munkaügyi bírság kiszabására, valamint a munkaügyi bírság kiszabása kötelező, ha a foglalkoztató a 3. § (1) bekezdésében meghatározott rendelkezések közül

a) a foglalkoztatásra irányuló jogviszony létesítéséhez szükséges jognyilatkozatok alakszerűségével összefüggésben követett el jogsértést [Munka Törvénykönyve 76. §-ának (2) bekezdése, valamint 75/A. §-a],

b) a munkaviszony létesítésével összefüggésben nem tett eleget a külön jogszabályban foglalt bejelentési kötele-

zettségének [az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 16. § (4) bekezdés *a*) pont],

c) nem tett eleget a munkaidő-nyilvántartás vezetésére vonatkozó kötelezettségének [Munka Törvénykönyve 140/A. § (1) bekezdés *a*) pont], illetve kettős nyilvántartást vezetett,

d) nem tartotta be a nők, a fiatal munkavállalók és a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatására vonatkozó sajátos szabályokat,

e) a munka- és pihenőidőre vonatkozó szabályokat a munkaügyi ellenőrzéssel érintett telephelyen foglalkoztatott munkavállalók legalább húsz százaléka vonatkozásában megsértette,

f) hatósági nyilvántartásba vétel hiányában folytat munkaerő-kölcsönzésre irányuló tevékenységet,

g) a jogszabályban vagy kollektív szerződésben – ideértve a miniszter által az ágazatra, alágazatra kiterjesztett kollektív szerződést is – megállapított munkabér összegére, valamint a munkabér védelmére vonatkozó rendelkezéseket a munkaügyi ellenőrzéssel érintett telephelyen foglalkoztatott munkavállalók legalább húsz százaléka vonatkozásában megsértette, ide nem értve a felszámolási eljárás alatt álló foglalkoztatót,

h) a munkavállalók gazdasági és társadalmi érdekei védelme céljából szakszervezet szervezését biztosító alapjogait megsértette, vagy a választott szakszervezeti tisztséget betöltő munkavállalónak, az üzemi és a közalkalmazotti tanács tagjának vagy a munkavédelmi képviselőnek a munkajogi védelme tekintetében a Munka Törvénykönyve 28. §-ának (1) bekezdésében meghatározott munkáltatói kötelezettséget elmulasztotta.

(2) Az (1) bekezdés *b*) pontjában foglaltaktól eltérően nem szabható ki bírság, ha a foglalkoztató a munkaviszony létesítésének bejelentésére vonatkozó bejelentési kötelezettségét a munkaügyi ellenőrzés megkezdéséig a tényleges foglalkoztatás teljes időtartamára vonatkozóan teljesítette.”

4. § A Met. 8/C. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„8/C. § (1) A munkaügyi hatóság a foglalkoztatók munkaügyi kapcsolatai rendezettségével kapcsolatos adatoknak más szervek eljárásában történő felhasználása céljából hatósági nyilvántartást vezet, mely tartalmazza azoknak a foglalkoztatóknak az adatait, amelyekre vonatkozóan a munkaügyi ellenőrzés során a hatóság jogerős és végrehajtható határozata, illetőleg – a határozat bírósági felülvizsgálata esetén – jogerős bírósági határozat jogsértést állapított meg. A nyilvántartás tartalmazza

a) a foglalkoztató nevét, székhelyét, adószámát, adószámmal nem rendelkező természetes személy foglalkoztató nevét, lakcímét, adóazonosító jelét,

b) a jogsértést megállapító határozat keltét és számát, jogerőre emelkedésének és végrehajthatóvá válásának időpontját,

c) a jogsértés megjelölését,

d) az alkalmazott jogkövetkezmenyt és mértékét az annak alapjául szolgáló jogszabályhelyre történő utalással,

e) a határozat bírósági felülvizsgálata esetén a jogerős és végrehajtható bírósági határozat keltét és számát, jogerőre emelkedésének napját, valamint azt, hogy a keresettel támadott közigazgatási határozattal összefüggésben a bíróság milyen döntést (hatályon kívül vagy hatályon kívül helyező és új eljárást elrendelő vagy a keresetet elutasító) hozott.

(2) A hatósági nyilvántartás adatait a munkaügyi hatóság az általa létrehozott informatikai rendszerben kezeli. Az (1) bekezdésben meghatározott adatoknak az informatikai adatbázisban történő rögzítése a munkaügyi hatóság által, illetve területi szervei útján történik a jogsértést megállapító határozat jogerősítésének napján, a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata esetén a bíróság határozatáról való tudomásszerzést követő munkanapon.

(3) A munkaügyi hatóság a nyilvántartásban szereplő, illetve a nyilvántartásból a honlapon nyilvánosságra hozott adatokat a bejegyzés alapjául szolgáló határozat jogerőre emelkedésének és végrehajthatóvá válásának napjától számított két év elteltével törli.

(4) A munkaügyi hatóság – az (5) bekezdésben foglalt eltéréssel – az általa vezetett nyilvántartás adataiból az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 15. §-a (5) bekezdésében meghatározott jogsértést elkövetett, jogerős és végrehajtható közigazgatási vagy – a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata esetén – bírósági határozattal munkaügyi bírsággal sújtott foglalkoztatókra vonatkozó, az (1) bekezdés a)–d) pontjában meghatározott adatokat, valamint a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata esetén az e) pontban foglalt adatokat abban az esetben, ha a bíróság a keresetet elutasító vagy a közigazgatási határozatot megváltoztató döntést hozott, a honlapján történő közzététel útján nyilvánosságra hozza. E rendelkezés alkalmazása során a határozat végrehajthatóvá válásán a Ket. szabályai szerinti végrehajthatóvá válást kell érteni.

(5) Ha a munkaügyi hatóság tudomására jutott, hogy határozatának bírósági felülvizsgálata iránt keresetet indítottak,

a) a (4) bekezdésben foglalt adatokat a bíróság jogerős és végrehajtható határozatában foglalt döntésre figyelemmel teszi közzé,

b) – amennyiben a (4) bekezdés szerinti adatok nyilvánosságra hozatalára már sor került – intézkedik a honlapon nyilvánosságra hozott adatok törléséről.”

*Az adózás rendjéről szóló
2003. évi XCII. törvény módosítása*

5. § (1) Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 55. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) Az állami adóhatóság a munkaügyi kapcsolatok rendezettsége törvényi feltételeinek más szervek eljárásában történő felhasználása céljából a honlapján folyamatosan nyilvánosságra hozza azoknak az adózóknak a nevét, székhelyét, adószámát (adószámmal nem rendelkező természetes személy foglalkoztató nevét, lakcímét, adóazonosító jelét), akik (amelyek) tekintetében jogerős és végrehajtható közigazgatási vagy bírósági határozat megállapította, hogy nem tettek eleget a 16. § (4) bekezdésének a) pontjában foglalt bejelentési kötelezettségüknek. Az adóhatóság a honlapján ezen adózók nevének (székhelyének, adószámának) feltüntetése mellett a jogsértést megállapító határozat keltét és végrehajthatóvá válásának napját nyilvánosságra hozza. Ha az adóhatóság határozatának bírósági felülvizsgálata iránt keresetet indítottak, az adatok közzétételére a bíróság jogerős és végrehajtható határozata alapján kerül sor. Az adóhatóság a honlapján közzétett adózók adatait – feltéve, hogy a közzététel alapjául szolgáló jogsértést az adózó ismételtelen nem követte el – a közzétételtől számított két év elteltével törli.”

(2) Az Art. 172. §-a (1) bekezdésének felvezető mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„A magánszemély adózó – a (2) bekezdésben foglalt eltéréssel – 200 ezer forintig, más adózó 500 ezer forintig terjedő mulasztási bírsággal sújtható, ha”

(3) Az Art. 172. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az adózó 1 millió forintig terjedő mulasztási bírsággal sújtható, ha a számla-, egyszerűsített számla-, nyugtakibocsátási kötelezettségét elmulasztja, illetőleg a számlát, egyszerűsített számlát, nyugtát nem a tényleges ellenértékről bocsátja ki. Az adózót 1 millió forintig terjedő mulasztási bírsággal kell sújtani, ha be nem jelentett alkalmazottat foglalkoztat vagy foglalkoztatott. Ha az adózó a munkaviszony létesítésének bejelentésére vonatkozó bejelentési kötelezettségét az adóellenőrzés megkezdéséig a tényleges foglalkoztatás teljes időtartamára vonatkozóan teljesítette, az adóhatóság a (6) bekezdésben, illetőleg a (21) bekezdésben foglaltak szerint jár el.”

*Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség
előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény
módosítása*

6. § Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 17/A. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„17/A. § (1) A hatóság az egyenlő bánásmód követelménye megtartásával kapcsolatos adatoknak más szervek eljárásában történő felhasználása céljából hatósági nyilvántartást vezet, amely tartalmazza azoknak a foglalkoztatóknak az adatait, amelyekre vonatkozóan a hatóság jogerős és végrehajtható határozata, illetőleg – a határozat bírósági felülvizsgálata esetén – jogerős bírósági határozat jogsértést állapított meg. A nyilvántartás tartalmazza

a) a foglalkoztató nevét, székhelyét, adószámát, adószámmal nem rendelkező természetes személy foglalkoztató nevét, lakcímét, adóazonosító jelét,

b) a jogsértést megállapító határozat keltét és számát, jogerőre emelkedésének és végrehajthatóvá válásának időpontját,

c) a jogsértés megjelölését,

d) az alkalmazott jogkövetkezményt és mértékét az annak alapjául szolgáló jogszabályhelyre történő utalással,

e) a határozat bírósági felülvizsgálata esetén a jogerős és végrehajtható bírósági határozat keltét és számát, jogerőre emelkedésének napját, valamint azt, hogy a keresettel támadott közigazgatási határozattal összefüggésben a bíróság milyen döntést (hatályon kívül vagy hatályon kívül helyező és új eljárást elrendelő vagy a keresetet elutasító) hozott.

(2) A hatósági nyilvántartás adatait a hatóság az általa létrehozott informatikai rendszerben kezeli. Az (1) bekezdésben meghatározott adatoknak az informatikai adatbázisban történő rögzítését a hatóság végzi, a jogsértést megállapító határozat jogerőre emelkedésének és végrehajthatóvá válásának napján, a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata esetén a bíróság határozatáról való tudomásszerzést követő munkanapon.

(3) A hatóság a nyilvántartásban szereplő, illetve a nyilvántartásból a honlapon nyilvánosságra hozott adatokat a bejegyzés alapjául szolgáló határozat jogerőre emelkedésének és végrehajthatóvá válásának napjától számított két év elteltével törli.

(4) A hatóság – a (6) bekezdésben foglalt eltéréssel – az általa vezetett nyilvántartás adataiból a jogerős és végrehajtható közigazgatási vagy – a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata esetén – bírósági határozattal két éven belül azonos jogsértés ismételt elkövetése miatt bírsággal sújtott munkáltatókra vonatkozó, az (1) bekezdés a)–d) pontjában meghatározott adatokat, valamint a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata esetén az e) pontban foglalt adatokat abban az esetben, ha a bíróság a keresetet elutasító vagy a közigazgatási határozatot megváltoztató döntést hozott, a honlapján történő közzététel útján akkor hozza nyilvánosságra, amikor a korábbival azonos jogsértés két éven belüli ismételt elkövetésének megállapítására az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 15. §-a (7) bekezdésének b) pontja alapján jogerős és végrehajtható közigazgatási határozattal sor került. E rendelkezés alkalmazásában a határozat végrehajthatóvá válásán a Ket. szabályai szerinti végrehajthatóvá válást kell érteni, azzal, hogy – a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata esetén – az adatok közzétételére a jogerős bírósági határozat alapján kerül sor.

(5) A (4) bekezdés alkalmazásában – több telephellyel rendelkező munkáltató esetében – azonos jogsértés ismételt elkövetésén az ugyanazon telephelyen kétéves időszakon belül jogerős és végrehajtható határozattal megállapított azonos jogsértést kell érteni.

(6) Ha a hatóság tudomására jutott, hogy határozatának bírósági felülvizsgálata iránt keresetet indítottak,

a) a (4)–(5) bekezdésben foglalt adatokat a bíróság jogerős és végrehajtható határozatában foglalt döntésre figyelemmel teszi közzé,

b) – amennyiben a (4)–(5) bekezdés szerinti adatok nyilvánosságra hozatalára már sor került – intézkedik a honlapon nyilvánosságra hozott adatok törléséről.”

*A Munka Törvénykönyvéről szóló
1992. évi XXII. törvény módosítása*

7. § A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Mt.) a következő 117/C. §-sal egészül ki:

„117/C. § (1) Ha a 117/B. § (2) bekezdés alapján rövidebb teljes munkaidőt állapítottak meg, a munkáltató és a munkavállaló írásban megállapodhatnak a (2) bekezdésben foglaltak szerint a munkaidő mértékének 2011. december 31-ig tartó felemeléséről.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt feltételek teljesülése esetén a munkaidő mértéke a 117/B. § (1) bekezdése szerinti teljes munkaidő és az (1) bekezdés szerinti rövidebb teljes munkaidő mértéke – legfeljebb 2009. április 1. és 2011. december 31. közötti időszakra számított – különbözetének figyelembevételével emelhető meg oly módon, hogy a teljes munkaidő heti mértéke a negyvennégy órát nem haladhatja meg.

(3) A munkáltató 2011. december 31-éig nem közölhet működésével összefüggő okra alapozott rendes felmondást vagy az Mt. 94/E. § (1) bekezdése szerinti rendes felmondásról szóló tájékoztatást azzal a munkavállalóval, akinek a teljes munkaideje – e §-ban foglaltak alapján – heti negyven óránál hosszabb.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott tilalomba ütköző munkáltatói rendes felmondás, illetőleg tájékoztatás jogelenes.

(5) A munkavállaló személyi alaphérét nem érinti, ha teljes munkaidejének a mértéke – e §-ban foglaltak alapján – heti negyven óránál hosszabb.

(6) Az (5) bekezdésben foglaltak alapján az órabérrel díjazott munkavállaló órabértételét arányosan csökkentett mértékben kell figyelembe venni.”

8. § Az Mt. 118/A. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A 117/B. § (1)–(3) bekezdése szerinti napi munkaidő tartamának alapulvételével a munkaidő legfeljebb négyhavi, illetve legfeljebb tizenhat heti keretben is meghatározható.”

9. § Az Mt. 123. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A munkavállalót, ha a készenlét alatt munkavégzés nem történt, a készenlétet követően nem illeti meg pihenőidő.”

10. § Az Mt. 127/A. § (2) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az (1) bekezdés szerinti megállapodás olyan munkavállalóval köthető meg, akinek a munkakörével azonos munkakörben munkáltatója az állami foglalkoztatási szervnél külön jogszabály szerint munkaerőigényét bejelentette, és állásközvetítést kért, amely nem járt eredménnyel.”

Záró rendelkezések

11. § (1) E törvény – a (2) bekezdésben foglaltak kivételével – 2009. június 1-jén lép hatályba. Rendelkezéseit

a) a hatálybalépése után megkezdett közbeszerzési eljárásokra [a Kbt. 35. §-ának (2) bekezdése és 179. §-ának (3) bekezdése], illetve azokra a hatálybalépése előtt megkezdett közbeszerzési eljárásokra, amelyekben e törvény hatálybalépésekor az ajánlattételi, két szakaszból álló eljárás esetében a részvételi határidő még nem járt le, valamint

b) a hatálybalépését követően megindított támogatási programokra, illetve az ilyen programok alapján indult támogatási eljárásokban, valamint azokban a hatálybalépése előtt indult támogatási eljárásokban, amelyekben e törvény hatálybalépésekor a támogatási döntés meghozatalára még nem került sor

kell alkalmazni az (5)–(6) bekezdésben foglaltak figyelembevételével. A *b)* pont szerinti, e törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő, döntéssel még le nem zárult támogatási eljárásokban e törvény szabályainak alkalmazására akkor kerül sor, ha a támogatásra vonatkozó jogszabály és a támogatási eljárás sajátosságai azt nem zárják ki, a rendelkezésre álló forrás lehetővé teszi, valamint a támogatás igénylője az e törvény szerinti új szabályok alapján a rendezett munkaügyi kapcsolatoknak az Áht.-ben meghatározott követelményei szempontjából kedvezőbb elbírálásban részesülne. A Met. e törvénnyel megállapított 6/A. §-ában, valamint az Art. e törvénnyel megállapított 55. §-ának (6) bekezdésében és 172. §-ának (1)–(2) bekezdésében foglaltakat csak az e törvény hatálybalépése után elvégzett hatósági ellenőrzés alapján megindult eljárásokban kell alkalmazni.

(2) 2009. november 1-jén lép hatályba

a) az Áht. 15. §-ának e törvény 1. §-ával megállapított (5) bekezdésének *c)*–*h)* pontja, valamint (7) bekezdése,

b) a Met. e § (21) bekezdésével megállapított 8/C. §-ának (4)–(6) bekezdése,

c) az Ebktv. e törvénnyel megállapított 17/A. §-ának (4)–(6) bekezdése,

d) e § (18) bekezdése.

(3) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti

a) az Mt. 127/A. §-ának (3) bekezdésében az „*a)* pontja” szövegrész,

b) a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 55/A. §-ának (2) bekezdése,

c) a Kbt. 60. §-a (1) bekezdésének *i)* pontja és 63. §-a (2) bekezdésének *f)* pontja,

d) a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ft.) 14. §-a (6) bekezdésének második mondata.

(4) E törvény, valamint az Mt. e törvény 7. §-ával megállapított 117/C. §-a 2011. december 31-én hatályát veszti.

(5) Az Áht. 15. §-a e törvény 1. §-ával megállapított (5) bekezdésének

a) *a)* pontjában meghatározott jogsértés tekintetében csak e törvény hatálybalépése után elkövetett,

b) *c)*–*h)* pontjaiban meghatározott jogsértések tekintetében csak a 2009. november 1-je után elkövetett, jogerős és végrehajtható határozattal megállapított és bírósággal sújtott jogsértések miatt van helye az Áht. szerinti jogkövetkezmények alkalmazásának.

(6) Ha az Áht. 15. §-a e törvény 1. §-ával megállapított (5) bekezdésének *a)* pontja szerinti jogsértés elkövetését az adóhatóság állapította meg, a Kbt. 60. §-a (1) bekezdésének *g)* pontjában meghatározott jogkövetkezmény alkalmazásának csak az e törvény hatálybalépése után elkövetett, jogerős és végrehajtható határozattal megállapított jogsértések esetében van helye.

(7) A munkaügyi hatóság a honlapján nyilvánosságra hozott adatok közül

a) az Áht. e törvény hatálybalépése előtt hatályos 15. §-a (7) bekezdésének *c)* pontja, valamint (9) bekezdése szerinti munkaügyi jogsértésekkel kapcsolatos adatokat e törvény hatálybalépésének napján törli. A munkaügyi hatóság az Áht. 15. §-a e törvénnyel megállapított (5) bekezdésének *c)*–*h)* pontjában meghatározott jogsértésekkel kapcsolatos adatot csak a 2009. november 1-je után elkövetett, jogerős és végrehajtható közigazgatási, illetve bírósági határozattal megállapított jogsértésnek két éven belüli ismételt elkövetése, valamint jogerős és végrehajtható közigazgatási, illetve bírósági határozattal történő megállapítása esetén hozhat nyilvánosságra;

b) a Kbt. e törvény hatálybalépése előtt hatályos 60. §-a (1) bekezdésének *g)* pontja szerinti munkaügyi jogsértésekkel kapcsolatos adatokat e törvény hatálybalépésének napján nem törli, ezen adatok törlésére a bejegyzés alapjául szolgáló határozat meghozatalától számított öt év elteltével kerül sor.

(8) Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését ellenőrző hatóság a honlapján e törvény hatálybalépéséig nyilvánosságra hozott adatokat e törvény hatálybalépésének napján törli. Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését ellenőrző hatóság az Áht. 15. §-a e törvénnyel megállapított (5) bekezdésének *h)* pontjában meghatározott jogsértésre vonatkozó adatot csak a 2009. november 1-je után elkövetett, jogerős és végrehajtható közigazgatási, illetve bírósági határozattal megállapított jogsértésnek két éven belüli ismételt elkövetése, valamint jogerős és végrehajtható közigazgatási, illetve bírósági határozattal történő megállapítása esetén hozhat nyilvánosságra.

(9) Az adóhatóság az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 55. §-ának e törvénnyel megállapított (6) bekezdésében meghatározott adatokat e törvény hatálybalépése után elkövetett, jogerős és végrehajtható határozattal megállapított jogsértésekre vonatkozóan hoz nyilvánosságra.

(10) Az Áht. 15. §-a (10) bekezdésének e törvénnyel megállapított harmadik mondata csak az e törvény hatálybalépését követően keresettel támadott közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata alapján visszakövetelt támogatások esetében alkalmazható.

(11) Az Flt. 20. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki, ezzel egyidejűleg a jelenlegi (2)–(4) bekezdés számozása (3)–(5) bekezdésre változik:

„(2) A 13/A. § (1)–(2) bekezdésében meghatározott szolgáltatások, a 14. §-ban, a 16–18. §-okban, valamint a 19/B–19/C. §-okban meghatározott támogatások a Társadalmi Megújulás Operatív Program keretében az állami foglalkoztatási szerv közreműködésével megvalósításra kerülő munkaerő-piaci programokban is nyújthatók.”

(12) Az Flt. 39. §-ának (12) bekezdése a következő j) ponttal egészül ki:

[A Munkaerőpiaci Alap költségvetésében külön előirányzat tartalmazza.]

„j) uniós forrás terhére – előleg bevonásával – megvalósuló operatív programok finanszírozására szolgáló pénzeszközöket.”

(13) Az Flt. 39/C. §-ának (1) bekezdése a következő j) ponttal egészül ki:

[A Munkaerőpiaci Alap bevétele:]

„j) uniós forrás terhére megvalósuló operatív program finanszírozására szolgáló előleg.”

(14) Az Flt. 39/D. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A rendszeres szociális segély átalakításával összefüggő, a Társadalmi Megújulás Operatív Program keretében uniós forrás terhére megvalósuló program finanszírozása érdekében a Munkaerőpiaci Alap záró állományában jelentkező, tárgyévben fel nem használt pénzeszköz – a miniszternek a pénzügyminiszterrel egyetértésben meghozott döntése alapján – a tárgyévet követően felhasználható.”

(15) Az Flt. a következő 43/D. §-sal egészül ki:

„43/D. § A rendszeres szociális segély átalakításával összefüggő, a Társadalmi Megújulás Operatív Program keretében az állami foglalkoztatási szervek közreműködésével megvalósuló programot a Munkaerőpiaci Alap mint a központi program kedvezményezettje az uniós források terhére finanszírozza. Az Európai Unió felé elszámolt, de az Európai Unió által meg nem térített összegek közötti különbözet a Munkaerőpiaci Alapot terheli.”

(16) A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 36. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Közcélú munkavégzés keretében

a) az a települési önkormányzati feladat, amelynek ellátásáról a települési önkormányzat jogszabály vagy önkéntes vállalása alapján gondoskodik,

b) az a jogszabályon alapuló állami vagy helyi önkormányzati feladat, amelynek ellátásában a települési önkormányzat megállapodás alapján közreműködik, továbbá

c) az a)–b) pontban foglalt feladatok ellátásához szükséges feltételeket megteremtő, javító tevékenység látható el.”

(17) Az Szt. 36. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, ezzel egyidejűleg a § a következő (6)–(8) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A (4) bekezdés szerinti, közcélú munkavégzésre irányuló munkaszerződést munkáltatóként

a) a települési önkormányzat, vagy

b) a közfoglalkoztatási feladatok ellátását magára vállaló önkormányzati társulás, vagy

c) a települési önkormányzat által a közcélú munka megszervezésével megbízott szervezet, vagy

d) az a)–c) pontok hatálya alá nem tartozó, a (2) bekezdés szerinti feladatokat ellátó szervezet kötheti meg.

(6) Az (5) bekezdés a)–c) pontjai szerinti munkáltató által megkötött, közcélú munkavégzésre irányuló munkaszerződésben a munkavégzés helyére vonatkozó, a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 76/C. §-a szerinti rendelkezéseket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a munkavégzés helyeként az (5) bekezdés d) pontja szerinti szervezet székhelye, illetve telephelye is megjelölhető.

(7) Ha az (5) bekezdés a)–c) pontjai szerinti munkáltató által megkötött, közcélú munkavégzésre irányuló munkaszerződésben a munkavégzés helyeként az (5) bekezdés d) pontja szerinti szervezet székhelye, illetve telephelye kerül megjelölésre, úgy a munkáltatót megillető jogok és kötelezettségek – a munkaszerződés módosítását, megszüntetését és a munkabér kifizetését kivéve – az (5) bekezdés d) pontja szerinti szervezetet illetik meg, illetve terhelik.

(8) Az (5) bekezdés szerinti munkáltató a foglalkozás-egészségügyi szakellátást nyújtó szolgálatnál kezdeményezheti a (3) bekezdés szerinti személy adott munkakörre való alkalmasságának körében adott vélemény felülvizsgálatát.”

(18) Az Áht. 15. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A rendezett munkaügyi kapcsolatok (5) bekezdésben meghatározott feltételeinek való megfelelés hiánya esetén – a (7) bekezdésben foglaltak kivételével – támogatás nem nyújtható.”

(19) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg az Áht. 13/A. §-a (5) bekezdésében a „foglalt támogatás” szövegrész helyébe a „foglalt, valamint a társadalmi szervezetek és az alapítványok által igényelt, a program befejezéséhez kapcsolódó támogatások” szövegrész lép.

(20) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg a Met. 7/A. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) Amennyiben a munkaügyi hatóság a munkáltatót külföldi engedély nélkül történő foglalkoztatása miatt a Munkaerőpiaci Alapba történő befizetésre kötelezte, ugyanezen jogsértésre tekintettel munkaügyi bírság egyidejűleg nem alkalmazható.”

(21) A Met. 8/C. §-ának (4)–(5) bekezdése helyébe a következő (4)–(6) bekezdés lép:

„(4) A munkaügyi hatóság – az (5)–(6) bekezdésben foglalt eltéréssel – az általa vezetett nyilvántartás adataiból az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 15. §-a (5) bekezdésében meghatározott jogsértést elkövetett, jogerős és végrehajtható közigazgatási vagy – a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata esetén – bírósági határozattal munkaügyi bírsággal sújtott foglalkoztatókra vonatkozó, az (1) bekezdés a)–d) pontjában meghatározott adatokat, valamint a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata esetén az e) pontban foglalt adatokat abban az esetben, ha a bíróság a keresetet elutasító vagy a közigazgatási határozatot megváltoztató döntést hozott, a honlapján történő közzététel útján nyilvánosságra hozza. E rendelkezés alkalmazása során a határozat végrehajthatóvá válásán a Ket. szabályai szerinti végrehajthatóvá válást kell érteni.

(5) A munkaügyi hatóság az Áht. 15. §-a (5) bekezdésének c)–h) pontjában meghatározott munkaügyi jogsértést elkövető foglalkoztatókra vonatkozó adatokat az Áht. 15. §-a (7) bekezdésének b) pontja szerinti ismételt jogsértés jogerős és végrehajtható határozattal történő megállapítása esetén hozza nyilvánosságra. E rendelkezés alkalmazásában – több telephellyel rendelkező munkáltató esetében – ismételt jogsértésen az ugyanazon telephelyen két éves időszakon belül jogerős és végrehajtható határozattal megállapított azonos jogsértést kell érteni.

(6) Ha a munkaügyi hatóság tudomására jutott, hogy határozatának bírósági felülvizsgálata iránt keresetet indítottak,

a) a (4)–(5) bekezdésben foglalt adatokat a bíróság jogerős és végrehajtható határozatában foglalt döntésre figyelemmel teszi közzé,

b) – amennyiben a (4)–(5) bekezdés szerinti adatok nyilvánosságra hozatalára már sor került – intézkedik a honlapon nyilvánosságra hozott adatok törléséről.”

(22) A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 49/B. §-a (10) bekezdésének d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[*(10) A (9) bekezdés rendelkezésétől eltérően a vállalkozói személyi jövedelemadó a (8) bekezdés rendelkezése szerint megállapított vállalkozói adóalap – ha nemzetközi szerződés rendelkezéséből következik, a módosított vállalkozói adóalap – 50 millió forintot meg nem haladó összege után 10 százalék, feltéve, hogy az egyéni vállalkozó e bekezdés rendelkezésének alkalmazását választja, és]*

„d) vele szemben az államháztartásról szóló törvényben meghatározott rendezett munkaügyi kapcsolatok

követelményének megsértése miatt az adóévben és a megelőző adóévben a munkaügyi hatóság, az adóhatóság vagy az egyenlő bánásmód követelményének ellenőrzésére jogosult hatóság jogerős és végrehajtható közigazgatási határozata, illetőleg – a határozat bírósági felülvizsgálata esetén – jogerős bírósági határozat nem szabott ki munkaügyi, vagy az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvényben meghatározott bírságot vagy az adózás rendjéről szóló törvény szerinti mulasztási bírságot.”

(23) A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény 19. §-a (3) bekezdésének d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[*(3) A 10 százalékos adókulcsot az adózó akkor alkalmazhatja, ha]*

„d) az államháztartásról szóló törvényben meghatározott, a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének való megfelelés hiányát az adóévben és a megelőző adóévben a munkaügyi hatóság, az adóhatóság vagy az egyenlő bánásmód követelményének ellenőrzésére jogosult hatóság jogerős és végrehajtható közigazgatási határozata, illetőleg – a határozat bírósági felülvizsgálata esetén – jogerős bírósági határozat nem szabott ki munkaügyi, vagy az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvényben meghatározott bírságot vagy az adózás rendjéről szóló törvény szerinti mulasztási bírságot.”

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Dr. Szili Katalin s. k.,
az Országgyűlés elnöke

2009. évi XXXIX. törvény

**a szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról szóló
2004. évi XVIII. törvény és a hegyközségekről szóló
1994. évi CII. törvény módosításáról***

1. § A szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról szóló 2004. évi XVIII. törvény (a továbbiakban: Btv.) 1. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. § (1) Ez a törvény szabályozza a borszőlő telepítését, művelését, kivágását, a borászati termékek előállítását, forgalomba hozatalát, nyilvántartásuk rendszerét, továbbá a szőlőtermesztéssel és bortermelelssel kapcsolatos szakigazgatási feladatokat és hatásköröket.

(2) A borászati termékekre az e törvényben, illetve e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletekben meghatározott eltérésekkel az élelmiszerekre vonatkozó előírásokat kell alkalmazni.”

* A törvényt az Országgyűlés a 2009. május 18-i ülésnapján fogadta el.

2. § A Btv. 2. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„2. § E törvény és e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletek vonatkozásában:

1. *házikerti szőlő*: az a borszőlővel beültetett szőlőterület, amely az 1000 négyzetmétert nem haladja meg.

2. *árutermő szőlő*: az 1000 négyzetméternél nagyobb területű borszőlővel beültetett szőlőültetvény.

3. *termőhely*: ökológiai szempontból minősített, egyértelműen körülhatárolt terület, amelyet a borszőlő termőhelyi kataszterében tartanak nyilván (a továbbiakban: termőhelyi kataszter).

4. *borvidék*: olyan termőhelyek összessége, amely több település közigazgatási területére kiterjedően hasonló éghajlati, domborzati, talajtani adottságokkal, jellemző fajtaösszetételű és művelésű ültetvényekkel, sajátos szőlő- és bortermelési hagyományokkal rendelkezik, és amelyről sajátos jellegű borászati termékek származnak; borvidékbe olyan település sorolható, amelynek a szőlő termőhelyi kataszterében nyilvántartott területe a település összes mezőgazdaságilag hasznosított területének 7%-át eléri vagy olyan település, illetve fővárosi vagy megyei jogú városi kerület, amelynek területén borászati üzem működik.

5. *borvidéki dűlő*: borvidéki településen belül pontosan körülhatárolt, mikroökológiájában egységes termőhely, amelynek adottságai a bor karakterére jelentős hatással vannak.

6. *borszőlőfajta*: olyan szőlőfajta, amelyet borkészítés céljára osztályba soroltak.

7. *szőlőfajták osztályba sorolása*: a borszőlőfajták e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletben engedélyezett vagy ideiglenesen engedélyezett kategóriába sorolása.

8. *törzsszőlő*: a szaporítóanyag-termelés céljából létesített, termőre fordulás után prebázis állomány, központi és üzemi törzsültetvény kategóriában a növénytermesztési hatóság által – a szaporítóanyagokra vonatkozó jogszabályok szerint – elismert borszőlő.

9. *kísérleti szőlő*: az osztályba sorolást megalapozó vizsgálat vagy a szőlőtermesztés fejlesztése céljából telepített borszőlőültetvény.

10. *telepítés*: a földterület beültetése borszőlővel, ideértve a terület előkészítését, az ültetvény ápolását az ültetvény termőre fordulásáig, illetve a támrendszer létesítését is.

11. *pótlás*: a borszőlőültetvény hiányzó tökéi helyének beültetése, ideértve a döntést és a bujtást is.

12. *kivágás*: a borszőlőültetvény felszámolása, amelynek során a tökéket és a támrendszert a földterületről eltávolítják.

13. *VINGIS*: a szőlőágazati kataszterek közösségi szabályozásnak megfelelő térinformatikai rendszere, amely a kivágási, szerkezetátalakítási és -átállítási támogatások kifizetésének, valamint az oltalom alatt álló földrajzi jelzést, illetve az oltalom alatt álló eredetmegjelölést viselő borok termőhelyei földrajzi lehatárolásának térképi ellenőrzési alapja.

14. *borászati üzem*: borászati termékek előállítására, kiszerelésére és tárolására vonatkozó működési engedéllyel rendelkező üzem.

15. *borászati termék*: a borpiac közös szervezéséről, az 1493/1999/EK, az 1782/2003/EK, az 1290/2005/EK és a 3/2008/EK rendelet módosításáról, valamint a 2392/86/EGK és az 1493/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 29-i 479/2008/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 479/2008/EK rendelet) IV. mellékletében szereplő szőlészeti és borászati termékek, továbbá a friss borszőlő, a töppedt borszőlő és az aszúsodott borszőlő.”

3. § A Btv. 3. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„3. § (1) A borszőlő termőhelyi katasztere a termőhelyek egységes nyilvántartási rendszere, amely borszőlő termesztésére való alkalmasság szempontjából ökológiailag minősített, osztályozott és lehatárolt határrészek nyilvántartása külterületi átnézeti térképeken és adatlapokon. A térképeken a környezeti tényezők alapján értékelt területeket (ökotópok) be kell határolni, és azonosító kódszámmal, valamint osztályjelöléssel kell ellátni.

(2) A borszőlő termőhelyi kataszterét e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletben kijelölt szerv vezeti (a továbbiakban: termőhelyi katasztert vezető szerv).

(3) A termőhelyi kataszterbe sorolás, a kataszteri osztály módosítás, vagy a kataszterből való törlés iránti kérelmet a termőhely szerint illetékes hegyközség hegybírójához kell benyújtani. A hegybíró a kérelmet véleményével továbbítja a termőhelyi katasztert vezető szervnek. A termőhelyi katasztert vezető szerv új kataszteri besorolásról, módosításról vagy törlésről az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletben meghatározott szakértő szakvéleménye alapján hoz döntést.

(4) A (3) bekezdés szerinti döntést nyilvánosan közzé kell tenni a termőhely szerinti települési önkormányzat hirdetőtábláján, honlapján vagy a helyi lapban.

(5) Ha a települési önkormányzat helyi építési szabályzata a termőhelyi kataszterben nyilvántartott területet érinti, a települési önkormányzat indokolt esetben a (3) bekezdésben meghatározott eljárásban kezdeményezheti a termőhelyi kataszter módosítását, vagy a kataszterből történő törlést.

(6) Termőhelyi kataszterbe sorolás kezdeményezéséről a termőhelyi katasztert vezető szerv a termőhely szerinti települési önkormányzat jegyzőjét értesíti. A jegyző a kezdeményezést a települési önkormányzat hirdetőtábláján, honlapján vagy a helyi lapban nyilvánosan közzéteszi.

(7) Borszőlőültetvényt telepíteni csak termőhelyi kataszterbe sorolt területen lehet.”

4. § A Btv. 4. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, valamint a § a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(2) A termőhelyi kataszterbe sorolt területeken gyümölcsös – a csemegezőlő-telepítést kivéve –, erdő, halas-

tó és nádas művelési ágra történő változtatás, valamint a művelés alól történő kivétel csak az illetékes hegyközség hozzájárulásával lehetséges. Erdő telepítéséhez 0,5 ha-nál nem kisebb területen, az ingatlan határától legalább 10 méteres védősáv megtartásával, gyümölcsös telepítéséhez 0,5 ha-nál nem kisebb területen, az ingatlan határától legalább 5 m-es védősáv megtartásával adható hozzájárulás.

(3) Amennyiben a hegybíró megállapítja, hogy a hegyközség hozzájárulása nélkül került sor a termőhelyi kataszterbe sorolt területen erdő telepítésére vagy halastó, nádas létesítésére, kezdeményezi az arra jogosult szervnél az eredeti állapot helyreállításának elrendelését.”

5. § A Btv. 5. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„5. § (1) Áruteremő szőlőültetvény létesítésére és pótlására az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletben meghatározott, engedélyezettként osztályba sorolt borszőlőfajta használható fel.

(2) A Szőlőfajta Használati Bizottság (a továbbiakban: SZHB) a borkészítésre alkalmas fajták engedélyezett vagy ideiglenesen engedélyezett osztályba sorolására javaslatot tesz. Az SZHB tagjait az agrárpolitikáért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) kéri fel, és a tagok kétharmadát a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa jelöli.

(3) Az osztályba sorolást megalapozó kísérleti és törzsszőlő létesítésére bármely fajta szaporítóanyaga felhasználható, amely

a) a Nemzeti Fajtajegyzékben vagy a Közösségi Fajtajegyzékben szerepel, vagy

b) állami elismerésre bejelentett és egyedi szaporítási engedéllyel rendelkezik.

(4) Az a borszőlőfajta sorolható osztályba engedélyezett fajtaként, amely

a) államilag elismert,

b) a Nemzeti Fajtajegyzékben, illetve a Közösségi Fajtajegyzékben szerepel, vagy

c) állami elismerésre bejelentett és egyedi szaporítási engedéllyel rendelkezik.

(5) Ideiglenesen engedélyezett borszőlőfajtaként kell osztályba sorolni azt a borszőlőfajtát, amely már nem telepíthető.”

6. § A Btv. 7. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„7. § (1) Áruteremő, törzs- és kísérleti célú borszőlőt telepíteni, illetve kivágni a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv engedélyével lehet. A telepítéskori tőke-szám 25%-ot meghaladó hiányának pótlása, vagy az ültetvény más fajtára történő cseréje esetén a telepítésre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. Az engedélyezési eljárás részletes szabályait az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendelet tartalmazza.

(2) Az engedély iránti kérelmet hegyközségi településen a hegybíróhoz, nem hegyközségi településen az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletben meghatározott hegyközségi település hegybírájához kell benyújtani, aki azt javaslatával együtt 8 munkanapon belül továbbítja a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek.

bítja a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek.

(3) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az engedélyekről nyilvántartást vezet, amelyből havonta adatot szolgáltat a földmérési és térinformatikai államigazgatási szerv részére, amely rögzíti azokat a VINGIS-ben.”

7. § A Btv. 8. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„8. § (1) Telepítés vagy kivágás esetén annak megtörténtét az engedélyes 10 munkanapon belül köteles az ültetvény fekvése szerint illetékes hegybíró részére írásban bejelenteni. A hegybíró a bejelentést 8 munkanapon belül továbbítja a növénytermesztési hatóság részére.

(2) A bejelentés alapján a művelettel érintett területet a növénytermesztési hatóság ellenőrzi. Az ellenőrzésről szóló jegyzőkönyvet megküldi a hegybíró, valamint a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv részére.

(3) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a jegyzőkönyv alapján az újratelepítési jogok nyilvántartásából telepítés esetén törli a felhasznált újratelepítési jogot, kivágás esetén a nyilvántartáson átvezeti a keletkezett újratelepítési jogot.

(4) A telepítés, illetve a kivágás tényét a hegybíró a borszőlőültetvény kataszterébe bejegyzzi, és a kataszterből adatot szolgáltat az illetékes hegyközségi tanácsnak. A hegyközségi tanács a hegybírótól kapott adatokat megküldi a Hegyközségek Nemzeti Tanácsának.”

8. § A Btv. 10. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„10. § (1) Magyarországon az 1996. május 1. és 2004. április 30. között engedéllyel végzett ültetvénykivágások alapján újratelepítési jog áll fenn. A kivágási engedéllyel rendelkező újratelepítési jogát 2010. július 31-ig használhatja fel. Az ezen időszak alatt fel nem használt újratelepítési jogok a telepítési jogtartalékba kerülnek. A telepítési jogtartalékról a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv nyilvántartást vezet.

(2) 2004. május 1-je után engedéllyel végzett ültetvénykivágás alapján újratelepítési jogot szerző és kivágási engedéllyel rendelkező személy újratelepítési jogát a kivágástól számított nyolcadik borpiaci év (augusztus 1–július 31.) végéig jogosult felhasználni. Az ezen időszak alatt fel nem használt újratelepítési jogok a telepítési jogtartalékba kerülnek. Az újratelepítési jogra, az új telepítési jogra, valamint a telepítési jogtartalékra vonatkozó részletes szabályokat az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendelet határozza meg.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott újratelepítési jogok nyilvántartásában szereplő újratelepítési jog fajtakisérleti célra térítés nélkül adható.”

9. § A Btv. 11. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A borszőlő ültetvénykatasztere valamennyi áruteremő szőlő tekintetében tartalmazza az ültetvények azonosí-

tó adatait (település, helyrajzi szám, területnagyság), az ültetvény használójának nevét, lakcímét, illetve székhelyét, adószámát, adóazonosító jelét, hegyközségi kódszámát és a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által adott regisztrációs számát.”

10. § A Btv. 12. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„12. § A borszőlő ültetvénykataszterét a hegybíró vezeti. A hegybíró az ültetvénykataszterből a földmérési és térinformatikai államigazgatási szerv számára a VINGIS-ben való rögzítés céljából a 11. § (1) és (2) bekezdés szerinti adatokat továbbítja. Az adatközlés módját, a kataszter vezetésének szabályait, a telepítések nyilvántartásának rendszerét, valamint a telepítések, átoltások és kivágások ellenőrzésére vonatkozó előírásokat az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendelet határozza meg.”

11. § A Btv. a következő II/A. fejezettel és 13/A–13/C. §-okkal egészül ki:

„II/A. Fejezet

BORÁSZATI TERMÉKEK EREDETMEGJELŐLÉSEI ÉS FÖLDRAJZI JELZÉSEI

13/A. § (1) A 479/2008/EK rendelet alapján oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel rendelkező bort az ott meghatározott feltételek mellett lehet készíteni, amennyiben:

a) meghatározott termőhelyen fekvő, legfeljebb 120 hl/ha seprős újbor hozamú szőlőültetvény terméséből készítik,

b) természetes alkoholtartalma nem kisebb 8 térfogat-százaléknál (% vol).

(2) A 479/2008/EK rendelet alapján oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel rendelkező bort az ott meghatározott feltételek mellett lehet készíteni, amennyiben:

a) meghatározott termőhelyen fekvő, legfeljebb 100 hl/ha seprős újbor hozamú szőlőültetvény terméséből készítik,

b) természetes alkoholtartalma nem kisebb 9 térfogat-százaléknál (% vol),

c) összes savtartalma, (borkósavban kifejezve) nem kisebb mint 3,50 gramm/liter.

(3) A védett eredetű bor (vagy a Districtus Hungaricus Controllatus, vagy a földrajzi névvel a DHC) kifejezéssel – mint az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel egyenértékű kifejezéssel – csak az a bor jelölhető,

a) amelyet 2009. augusztus 1-je előtt védett eredetű borként jelöltek, vagy

b) amely termékleírással rendelkezik.

(4) Dűlő vagy település neve csak az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel együtt szerepelhet a címkén.

(5) A tájbor kifejezéssel – mint az oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel egyenértékű kifejezéssel – az oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel rendelkező bor jelölhető.

(6) A minőségi bor kifejezéssel – mint az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel egyenértékű kifejezéssel – a termékleírásnak a 479/2008/EK rendelet 46. cikke szerinti nyilvántartásban történő közzétételét követően kezdődő szüretből származó bor nem jelölhető.

(7) A termékleírásnak a 479/2008/EK rendelet 46. cikke szerinti nyilvántartásban történő közzétételét követően az oltalomban részesített eredetmegjelölés, földrajzi jelzés és a hozzá kapcsoló termékleírás közzétételéről a miniszter gondoskodik.

(8) A 479/2008/EK rendelet 51. cikke alapján benyújtott termékleírást a 46. cikk szerinti nyilvántartásban történő közzétételét követően kezdődő szüretben szüretelt borszőlőből származó borászati termékekre kell alkalmazni.

13/B. § (1) A Bor Eredetvédelmi Tanácsot (a továbbiakban: Tanács) a miniszter hozza létre. A Tanács összetételével, működésével és eljárásával kapcsolatos részletes szabályokat az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendelet határozza meg.

(2) A Tanács a miniszter döntésének meghozatala előtt a közösségi, illetve a nemzeti jogszabályokban előírtak teljesülésének vizsgálatával véleményezi

a) a borászati termék eredetmegjelölésének és földrajzi jelzésének közösségi oltalmára, a termékleírás módosítására, a közösségi oltalom törlésére irányuló, a miniszterhez benyújtott kérelmeket, illetve

b) a 479/2008/EK rendelet 51. cikke alapján közösségi oltalmat élvező eredetmegjelölésnek és földrajzi jelzésnek a miniszterhez benyújtott termékleírását.

13/C. § (1) A kései szüretelesű bor, a válogatott szüretelesű bor, a töppedt borszőlőből készült bor, a jégbor és a muzeális bor oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel vagy földrajzi jelzéssel rendelkező bortípus lehet.

(2) A tokaji borkülönlegesség, a főbor, a szekszárdi és egri bikavér bor kizárólag oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel rendelkező bortípus lehet.”

12. § A Btv. III. fejezetének címe helyébe a „BORÁSZATI TERMÉKEK TÁROLÁSA, NYILVÁNTARTÁSA” cím lép.

13. § A Btv. 16. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„16. § A borszőlő- és a borkészítés melléktermékeinek kötelező kivonásával kapcsolatos nemzeti szabályokat az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendelet tartalmazza.”

14. § A Btv. 19. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„19. § (1) Értékesítési vagy továbbfeldolgozási céllal borászati üzemben tárolt borászati terméket – friss borszőlő, töppedt borszőlő, aszúsodott borszőlő kivételével – a pinckönyvben kell nyilvántartani. A pinckönyv vezetésének szabályait az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendelet tartalmazza.

(2) A termelő, felvásárló és nem palackozott bort forgalomba hozó az (1) bekezdésben meghatározott termékéről az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletben szabályozott módon adatot szolgáltat. Ez a rendelkezés arra a házikerti szőlőbirtokosra is vonatkozik, aki borszőlőtermését vagy borát forgalomba hozza.

(3) Nem borszőlő alapú alkoholos termék és borászati termék ugyanabban a helyiségben nem tárolható.”

15. § A Btv. 20. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„20. § (1) Borászati termék előállításához vagy kezeléséhez meg nem engedett anyagokat és borászati terméket borászati termék előállítására, kezelésére, raktározására szolgáló helyiségben tartani tilos. A borászati hatóság a meg nem engedett anyag tárolása miatt minőségvédelmi bírságot szabhat ki.

(2) Az a borászati termék, amelyet a jogszabályokban meg nem engedett anyagok felhasználásával vagy a jogszabályokban meg nem engedett módszerrel állítottak elő vagy kezeltek, nem minősül szőlőbornak.

(3) A (2) bekezdés szerinti terméket birtokban tartani tilos.”

16. § A Btv. 22. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„22. § (1) Borászati terméket csak származási bizonyítvánnyal rendelkező borszőlőből, mustból, borból lehet előállítani, illetve továbbfeldolgozás céljából forgalomba hozni.

(2) Borszőlő alapú üdítőitalokat csak származási bizonyítvánnyal igazolt szőlőmustból vagy szőlőmustsűrítmenyből lehet előállítani.”

17. § A Btv. 23. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„23. § (1) A borszőlő, illetve a bor származási bizonyítványa igazolja:

- a) a származási helyet,
- b) a borszőlőtermés, illetve a bor mennyiségét,
- c) a borszőlő mustfokból számított potenciális alkoholtartalmát,
- d) a bor alkoholtartalmát, és az annak módosítására vonatkozó tényt,
- e) hogy a borszőlőtermés, illetve a bor oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel vagy földrajzi jelzéssel rendelkező bor, illetve valamely, a 13/C. §-ban – kivéve a muzeális bort – meghatározott bortípus készítésére alkalmas,
- f) a borszőlő fajtáját,
- g) az évjáratot,
- h) a bor savtartalmának módosítására vonatkozó tényt.

(2) A borszőlő származási bizonyítványát a borszőlőültetvény fekvése szerinti illetékes hegybíró adja ki.

(3) A borászati termék első borszármazási bizonyítványát a borszőlőültetvény fekvése szerinti illetékes hegybíró adja ki. Ezzel egyidejűleg a borszőlő származási bizonyítványát be kell vonni. A bor továbbfeldolgozása esetén új származási bizonyítványt – az előző bevonásával egyidejűleg – a feldolgozás helye szerint illetékes hegybíró adja ki.

(4) A nem hegyközségi területről származó borszőlőre, illetve borra vonatkozó származási bizonyítványt az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletben felsorolt hegyközség hegybírója adja ki.

(5) A forgalomba hozatali engedélykérelemhez csatolni kell a származási bizonyítványt. Származási bizonyítvány hiányában vagy valótlan adatok feltüntetése esetén a borászati hatóság forgalomba hozatali engedélyt nem ad ki.

(6) Továbbfeldolgozás céljára a Magyar Köztársaság területére behozott bor esetén a származási bizonyítványt a bor tárolási helye szerint illetékes hegybíró állítja ki, a borkísérő okmányok alapján.

(7) A forgalomba hozatali engedéllyel rendelkező, de továbbfeldolgozásra szánt bor esetén a származási bizonyítványt a forgalomba hozatali engedély helyettesíti. A forgalomba hozatali engedéllyel rendelkező, de továbbfeldolgozásra szánt bornak az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletben meghatározott adatait a továbbfeldolgozás megkezdése előtt 3 munkanappal a borászati üzem köteles írásban megküldeni a borászati hatóságnak.

(8) Nem minősül a borászati termék továbbfeldolgozásának a változatlan formában történő palackozás, illetve tárolás céljából történő átvétel, illetve vásárlás.

(9) Továbbfeldolgozás, illetve kiszerelés céljából a Magyar Köztársaság területére behozott bor készletváltozásáról a borászati üzem adatot szolgáltat a borászati üzem helye szerint illetékes hegybíró részére. Az adatszolgáltatás a borászati üzem nevére, adószámára, a származási ország nevére, a behozott bor mennyiségére és kategóriájára terjed ki. Az adatszolgáltatás részletes szabályait az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendelet tartalmazza.

(10) A hegybíró a (9) bekezdésben meghatározott adatokat 10 munkanapon belül továbbítja a borászati hatóság részére.”

18. § A Btv. 24. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„24. § (1) Árutermelési céllal borászati terméket előállítani, tárolni, kezelni, kiszerezni csak a borászati hatóság által engedélyezett borászati üzemben lehet. A borászati hatóság az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletben meghatározott feltételek teljesülése esetén ad engedélyt, melyet a borászati üzem helye szerint illetékes hegybíróval is közöl. A hegybíró a borászati üzemet nyilvántartásba veszi.

(2) A vámhatóság az egyszerűsített adóraktári engedély visszavonásáról – az érintett engedélyes nevére (cégnevére), lakhelyére (székhelyére), az engedély visszavonásának tényére és időpontjára vonatkozó adatok megadásával – értesíti a borászati hatóságot és az illetékes hegyközséget.”

19. § (1) A Btv. 24/A. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Borászati terméket közfogyasztásra forgalomba hozni vagy továbbfeldolgozás céljából a Magyar Köztársaság területéről kivinni csak abban az esetben lehet, ha azt tételenként a borászati hatóság vagy e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletben meghatározott feltételeknek megfelelő szervezet laboratóriumi és érzékszervi vizsgálatok alá vetette és ennek alapján minőségét megállapí-

totta és megfelelőnek minősítette, vagy az Európai Gazdasági Térség valamely szerződő államának erre hatáskörrel rendelkező szerve, illetve egyéb, közösségi jogi aktusban meghatározott szervezet a rá vonatkozó szabályok szerint minőségét megállapította és megfelelőnek minősítette.”

(2) A Btv. 24/A. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A Magyar Köztársaság területén közfogyasztásra forgalomba hozott bor minden literje után a forgalomba hozónak forgalomba hozatali járulékot kell fizetnie. A járulékot a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Jöt.) 83. § (4) bekezdése szerinti tárgyidőszakban forgalomba hozott bor mennyisége után a 83. § (5) bekezdésében foglalt határidőig kell megfizetni. A járulék összege:

a) földrajzi jelzést nem viselő és az oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel rendelkező borok esetében 5 forint literenként;

b) az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel rendelkező borok esetében 10 forint literenként.”

(3) A Btv. 24/A. §-ának (6)–(8) bekezdései helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(6) Akinek forgalomba hozatali járulék tartozása van, az újonnan forgalomba hozni kívánt borra vonatkozóan a (2) bekezdés szerinti forgalomba hozatali engedélyt nem kaphat. A borászati hatóság ellenőrzi a forgalomba hozatali járulék megfizetését. A vámhatóság a forgalomba hozott bor forgalomba hozójára (név, cégnév, lakcím, székhely, telephely), illetve a forgalomba hozott borra vonatkozó adatokat az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletben meghatározott időközönként továbbítja a borászati hatóságnak.

(7) A forgalomba hozatali járulék címén befizetett összeg 60%-át közösségi bormarketingprogramok kidolgozására és végrehajtására, az Európai Unió által meghirdetett borreklám és -marketingprogramok nemzeti társfinanszírozására kell fordítani. A forgalomba hozatali járulék címén befizetett összeg 60%-ának legfeljebb 10%-a a marketing tevékenységhez szükséges minőségvédelmi és eredetvédelmi rendszer kidolgozására fordítható.

(8) A forgalomba hozatali járulék címén befizetett összeg 40%-a a borászati hatóságot illeti meg. A borászati hatóság a járulékbevételt a származási bizonyítványok valóságtartalmának ellenőrzésére, az 500 hl feletti bormennyiség esetében a forgalomba hozatali engedélyezési eljárásban hatósági mintavételre, a forgalomba hozott borok minőség-ellenőrzésére és tervszerű célvizsgálatokra köteles fordítani, kiegészítve laboratóriumi és érzékszervi vizsgálatokkal. A borászati hatóság köteles a járulékbevételtől végzett ellenőrzésekről és a felhasznált összegről félévente, július 31-ig, illetve január 31-ig jelentést készíteni a miniszternek.”

20. § A Btv. 25. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„25. § (1) Közfogyasztásra forgalomba hozott borászati termék az, amelyet a fogyasztónak vagy kereskedelmi szervnek közvetlenül értékesítenek.

(2) A vámhatóság a Jöt.-ben az egyszerűsített adóraktár-engedélyesekre előírt tárgyidőszakonkénti mennyiségi elszámolás benyújtási határideje hónapját követő három hónapon belül megküldi a borászati hatóságnak a tárgyidőszakra vonatkozóan – egyszerűsített adóraktár-engedélyesenként (nevét, címét, cégnevét, székhelyét, adószámát is feltüntetve) részletezve – az Európai Unió tagállamaiból összesen, továbbfeldolgozás céljából beszerzett bor mennyiségére vonatkozó adatokat, mely adatokat a borászati hatóság átadhatja az illetékes hegyközségnek.

(3) Italmérésre, termelői borkimérésre való jogosultságot biztosító engedélyező határozatot az engedélyező hatóság a borászati hatósággal és a hegyközséggel is közli.

(4) Közfogyasztásra tilos forgalomba hozni

a) olyan borászati terméket, amely az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa, e törvény és az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendelet előírásainak nem felel meg;

b) hibás, romlott, beteg, a 20. § (2) bekezdésében meghatározott terméket vagy olyan borászati terméket, amelyet a megengedett anyagoknak meg nem engedett mértékű felhasználásával állítottak elő, illetőleg kezeltek;

c) az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletben osztályba nem sorolt borszőlőfajtából készült borászati terméket, kivéve a kísérleti borszőlőültetvényről származó, illetve a telepítés idején hatályos jogszabály szerint engedélyezhető borszőlőfajta terméséből készült borászati terméket.”

21. § A Btv. 31. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„31. § (1) A borászati termékek kiszerelésére és jelölésére vonatkozó előírásokat az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendelet tartalmazza.

(2) Egri bikavér bort, szekszárdi bikavér bort, valamint tokaji borkülönlegességet közfogyasztás céljára kizárólag üvegalackban szabad forgalomba hozni. A palackozási kötelezettség nem vonatkozik az adott termőhelyen belül a termelő által, saját pincéjében, helyben fogyasztásra kerülő, saját termelésű boraira.”

22. § A Btv. 32. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„32. § (1) Amennyiben a Tokaji borvidék területéről borszőlőt, mustot és bort szállítanak ki, a kiszállításhoz a hegyközségi tanácstól kérelmezni kell a származási helyre utaló megnevezés használatára vonatkozó engedélyt. A származási helyre utaló megnevezés használata csak abban az esetben engedélyezhető, ha a bor kiszállítása palackozási vagy oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel rendelkező pezsgő készítési szándékkal történik. A hegyközségi tanács határozata ellen fellebbezésnek nincs helye. A határozat rendelkező részében foglaltakat a származási bizo-

nyítványra rá kell jegyezni. A származási helyre utaló megnevezés használatára vonatkozó rájegyzés hiányában a származási bizonyítvány érvénytelen.

(2) A származási helyre utaló megnevezés használatáról szóló határozatot a hegyközségi tanács közli a borászati hatósággal is.”

23. § (1) A Btv. 36. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A Tokaji borvidéken készített tokaji mászás, tokaji fordítás, tokaji szamorodni, tokaji aszú, tokaji aszúeszencia, tokaji eszencia tokaji borkülönlegességnek minősülnek és önálló névhasználatra jogosultak.”

(2) A Btv. 36. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Tokaji aszú: a Tokaji borvidék területén oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel rendelkező bor készítésére az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletben meghatározott borszőlő *Botrytis cinerea* hatására nemesen rothadt, tőkén aszúsodott, szüretkor külön szedett, feldolgozott szőlőbogyóinak a Tokaji borvidék területén oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel rendelkező bor készítésére az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletben meghatározott borszőlőből származó legalább 19 mustfokos musttal vagy ilyen minőségű azonos évjáratú borral történő áztatását követő, szeszes erjedés útján nyert; az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletben meghatározott 3–6 puttonyszámtól függő mennyiségű cukormentes extraktot, valamint cukrot tartalmazó, és a forgalomba hozatal előtt legalább három évig, ebből legalább két évig fahordóban érlelt tokaji borkülönlegesség.”

24. § (1) A Btv. 40. §-a (4) bekezdésének *b)* és *c)* pontjai helyébe a következő rendelkezések lépnek:

[*A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv:*]

„*b)* engedélyezi az árutermő, törzs- és kísérleti borszőlő telepítését és kivágását,

c) elrendeli az engedély nélkül vagy a telepítési engedélyben foglaltaktól eltérően telepített borszőlő kivágását.”

(2) A Btv. 40. §-ának (5) és (6) bekezdései helyébe a következő rendelkezések lépnek, valamint a § a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A borászati hatóság a borászati termékek – ide nem értve a friss borszőlőt, töppedt borszőlőt, aszúsodott borszőlőt – előállítását, kiszerezését és forgalomba hozatalát végző üzemek működésének engedélyezésével, továbbá a borászati termékek származási bizonyítványával, előállításával, kezelésével, minőségével és forgalomba hozatalával kapcsolatos hatósági feladatokat lát el.

(6) A növénytermesztési hatóság ellenőrzi az ültetvénytelepítéseket és ültetvénykivágásokat.

(7) A borászati hatóság a 479/2008/EK rendelet 65. cikke szerinti szőlő- és borágazati szakmaközi szervezetet ismerhet el.”

25. § A Btv. 41. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A borászati hatóság a jármű rakományának ellenőrzéséhez a rendőrség, illetve a vámhatóság közreműködését kérheti.”

26. § A Btv. 43. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„43. § (1) Amennyiben a növénytermesztési hatóság ellenőrzése során megállapítja, hogy szőlőültetvényen engedély nélkül fajtaváltást vagy borszőlőültetvényen engedély nélkül a 7. § (1) bekezdése szerinti pótlást (e §, valamint a 43/A–43/C. § vonatkozásában a továbbiakban: pótlás) végeztek, tájékoztatja a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervet az általa észlelt jogsértésről. A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az értesítés kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül határidő megjelölésével felszólítja a fajtaváltást vagy pótlást végzőt, hogy – a 7. § (2) bekezdésében meghatározott eljárásrend szerint – nyújtsa be a fennmaradási engedély iránti kérelmét a borszőlőültetvény utólagos engedélyezése céljából.

(2) Amennyiben az ültetvény nem felel meg a jogszabályi előírásoknak, a fajtaváltást vagy pótlást végző a fennmaradási engedély iránti kérelemben vállalhatja, hogy az ültetvényt a jogszabályi előírásoknak megfelelően átalakítja. A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az átalakítást úgy engedélyezi, hogy a fajtaváltást vagy pótlást végző azt a határozat jogerőre emelkedésétől számított egy éven belül köteles elvégezni, és annak megtörténtét követő 22 munkanapon belül bejelenteni a növénytermesztési hatósághoz. A növénytermesztési hatóság az átalakított ültetvényt ellenőrzi, és annak eredményéről értesíti a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervet.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott egyéves határidő a fajtaváltást vagy pótlást végző kérelmére hat hónappal meghosszabbítható az alábbi esetek bekövetkezése esetén:

a) a fajtaváltást vagy pótlást végző hosszú távú munkaképtelensége;

b) az ültetvény területének jogszabály alapján történő átminősítése, amennyiben ez a kötelezettségvállalás, illetve a kérelem benyújtásának időpontjában nem volt előrelátható;

c) az ültetvény területét sújtó természeti csapás, illetve szélsőséges időjárási körülmény, különösen földrengés, árvíz, szélvihar, aszály, belvíz, tüzeset, jégkár, fagykár.

(4) Amennyiben a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv fennmaradási engedély iránti kérelemmel összefüggő eljárásában megállapítja, hogy a borszőlőültetvény (átalakított borszőlőültetvény) fennmaradásának akadálya nincs, úgy a fajtaváltást vagy pótlást utólagosan engedélyezi.

(5) Amennyiben a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a 7. § (2) bekezdés alapján benyújtott telepítési engedély iránti kérelem kapcsán lefolytatott helyszí-

ni szemle során megállapítja, hogy a telepítést az engedély kiadását megelőzően már megkezdték, úgy a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv – amennyiben a kérelem az előírt követelményeknek megfelel – az engedélyt megadja.

(6) Amennyiben a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az engedélyezési eljárás során megállapítja, hogy a borszőlőültetvény (átalakított borszőlőültetvény) részben vagy egészben nem felel meg a jogszabályi követelményeknek, az engedély iránti kérelmet elutasítja és megfelelő határidő tűzésével kötelezi a telepítőt az engedély nélküli telepített borszőlőültetvény kivágására. Amennyiben a telepítő kivágási kötelezettségének határidőn belül nem tesz eleget, a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a borszőlőültetvényt kivágattatja.

(7) Az (1) bekezdés szerinti borszőlőültetvényről származó borszőlőre csak az utólagos engedélyezés esetén adható származási bizonyítvány.”

27. § A Btv. 43/A. §-ának (1)–(3) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) Amennyiben a növénytermesztési hatóság ellenőrzése során megállapítja, hogy az ültetvényt engedély nélkül vágta ki, erről tájékoztatja a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervet. A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az értesítés kézhezvételétől számított 10 munkanapon belül határidő megjelölésével felszólítja a kivágást végző személyt, hogy – a 7. § (2) bekezdésében meghatározott eljárásrend szerint – nyújtsa be a kivágási engedély iránti kérelmét a kivágás utólagos engedélyezése céljából.

(2) Amennyiben a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv az eljárása során azt állapítja meg, hogy a kivágás az előírt követelményeknek megfelel, a kivágást utólagosan engedélyezi.

(3) Ha a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a 7. § (2) bekezdése alapján benyújtott kivágási engedély iránti kérelem kapcsán lefolytatott helyszíni szemle során megállapítja, hogy a kivágás már megvalósult – amennyiben a kérelem az előírt követelményeknek megfelel –, az engedélyt megadja.”

28. § A Btv. 43/B. §-ának (2) és (3) bekezdései helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(2) Amennyiben a növénytermesztési hatóság ellenőrzése során megállapítja, hogy a telepítést – a telepítési engedélyben foglaltaktól eltérően – a termőhelyre nem engedélyezett borszőlőfajtával vagy a termőhelyen fel nem használható szaporítóanyaggal végezték, a növénytermesztési hatóság kezdeményezi a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnél a borszőlőültetvény kivágásának elrendelését.

(3) Amennyiben a telepítő kivágási kötelezettségének nem tesz eleget, úgy a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a borszőlőültetvényt kivágattatja.”

29. § A Btv. 43/C. §-ának (1) és (2) bekezdései helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„43/C. § (1) Azt a személyt, aki engedély nélkül végzett fajtaváltást, pótlást, vagy borszőlőt engedélytől eltérően telepített, vagy engedély nélkül vágott ki (a továbbiakban: mulasztó), a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv 500 000 forintig terjedő mulasztási bírság megfizetésére kötelezi.

(2) Amennyiben az engedély nélküli fajtaváltást, pótlást, kivágást, illetve az engedélytől eltérő telepítést (a továbbiakban együtt: engedély nélküli művelet) végző személy a 43. § (1) bekezdésében, a 43/A. § (1) bekezdésében vagy a 43/B. § (1) bekezdésében foglalt kérelem benyújtására vonatkozó felszólításnak nem tesz eleget, úgy a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv a mulasztót 500 000 forintig terjedő mulasztási bírság megfizetésére, és a nem engedélyezett művelet vonatkozásában a művelési ág szerinti állapot helyreállítására kötelezi.”

30. § (1) A Btv. 44. §-ának (1) bekezdése a következő i)–l) pontokkal egészül ki:

[A borászati hatóság ellenőrzi:]

- „i) a bor forgalomba hozatali járulék befizetését,
- j) a bor származási bizonyítványok valóságtartalmát,
- k) a borszőlőfeldolgozás és a borkészítés során keletkező melléktermékek kivonását,
- l) a termékleírásnak való megfelelést.”

(2) A Btv. 44. §-ának (2) és (3) bekezdései helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(2) A helyszíni ellenőrzés során készült jegyzőkönyvben fel kell tüntetni az ellenőrzés keretében elrendelt ideiglenes intézkedést is. A borászati hatóság a hegybíró hatáskörébe is tartozó esetekben a jegyzőkönyv egy példányát a borászati üzem helye szerint illetékes hegyközségnek is megküldi.

(3) A borászati hatóság ellátja a lejáró, valamint a mustsűrítéssel való mustjavítási intézkedésekhez kapcsolódó szakmai ellenőrzési feladatokat.”

31. § A Btv. 46. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A hatósági ellenőrzés során alkalmazott mintavétel szabályait az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendelet állapítja meg.”

32. § A Btv. 47. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Ha az ellenőrző szerv más hatóság megbízása alapján laboratóriumi vizsgálatot végez, a költségeket a megbízó hatóság megtéríti.”

33. § A Btv. 48. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„48. § (1) Ha a vizsgált borászati termék

- a) a jogszabályokban meghatározott, illetőleg a jelölésében foglalt jellemzőket nem elégíti ki,

b) a jogszabályokban megengedett anyagokat nem megengedett mértékben tartalmaz,

c) a származási bizonyítványban vagy a forgalomba hozatali engedélyben foglaltaktól eltérően jelölt,

d) a rá vonatkozó termékleírásnak nem felel meg, és a jogszabálysértést az ellenőrző hatóság megállapítja, a borászati termék előállítóját, kereskedelmi ellenőrzés esetén a kereskedelmi egységet, bizonyítottás esetén a hiba okozóját a hatóság a vizsgálat költségeinek megtérítésére kötelezi. A határozatban megállapított költségek adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülnek. A borászati hatóság az állami adóhatóságot a 60 napon túli tartozásokról értesíti.

(2) A borászati hatóság az ellenőrzés eredményeként, a kötelezettségszegés súlyától függően

a) a borászati üzemet legfeljebb 30 napra ideiglenesen bezárhatja, gép, felszerelés, berendezés működését, csomagolóanyag felhasználását, tárolóhely vagy szállítóeszköz használatát megtilthatja, újbóli működését, használatbavételét, használatban tartását feltételhez kötheti;

b) alapanyagot, kiegészítő anyagot, segédanyagot, adalékanyagot, készterméket közfogyasztásra alkalmatlannak, csökkent minőségűnek nyilváníthat, felhasználását, forgalomba hozatalát korlátozhatja, feltételhez kötheti, megtilthatja és ennek érvényesítése céljából zárolhatja;

c) elrendelheti a borászati termék zárlatát, valamint a közfogyasztásra, továbbfeldolgozásra alkalmatlan termék megsemmisítését vagy leparlását;

d) minőségvédelmi bírságot szabhat ki;

e) megtilthatja a származási helyre utaló megnevezés használatát.

(3) Ha a 24/A. § (5) bekezdése, illetve az 51/A. § szerinti mulasztási vagy a minőségvédelmi bírságot a határozatban megjelölt határidő lejártát követő 60 napon túl sem fizetik meg, a borászati hatóság a kötelezettségszegés súlyától és gyakoriságától függően – a fizetési kötelezettség teljesítéséig terjedő időtartamra – felfüggesztheti a borászati üzem működési engedélyét.

(4) A borászati hatóság a (2) bekezdés a), c), e) pontjában felsorolt esetben a határozatot a borászati üzem helye szerint illetékes hegyközséggel is közli.

(5) Amennyiben a borászati hatóság a kereskedelmi egység ellenőrzésekor a 20. § (2) bekezdése szerinti terméket talál, kezdeményezi az engedélyező hatóságnál a kereskedelmi egység legfeljebb 30 napig tartó bezárását.

(6) Amennyiben a borászati hatóság a kereskedelmi egység ellenőrzése során két éven belül ismételt jogsértést állapít meg, kezdeményezi a kereskedelmi egység működési engedélyének visszavonását.

(7) A (2) bekezdés a)–b) pontja szerinti határozatok felbontására tekintet nélkül azonnal végrehajthatóak.

(8) A súlyos fogyasztói érdeksérelem megelőzése, illetve csökkentése érdekében a (2) bekezdés szerinti intézkedést tartalmazó határozatot – az ügyfél telephelye szerinti megyei napilapban és legalább egy országos napilapban is – nyilvánosan közzé kell tenni. A közzététel költsége egyéb eljárási költségnek minősül.

(9) Ha az észlelt hiányosságot a borászati hatóság által meghatározott határidőig nem szüntetik meg, vagy ha a tiltott cselekményt két éven belül ismételt elkövetik, a borászati hatóság a borászati üzem engedélyét visszavonja. A határozatot közölni kell a vámhatósággal is.”

34. § A Btv. 51. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A borászati hatóság minőségvédelmi bírságot szab ki, ha megállapítja, hogy az előállított, illetve forgalomba hozott borászati termék nem felel meg az előírt, illetve megjelölt minőségi jellemzőknek, valamint akkor, ha az előállítás, illetve a forgalomba hozatal nem felel meg a 24–25. §-ban meghatározott szempontoknak.”

35. § A Btv. az 51. §-t követően a következő alcímmel és 51/A. §-sal egészül ki:

„*Mulasztási bírság*

51/A. § (1) A borászati hatóság vagy a hegybíró mulasztási bírságot szab ki, ha a borászati hatóság vagy a hegyközség felé előírt bejelentési vagy adatszolgáltatási kötelezettséget elmulasztották vagy az adatszolgáltatást hiányosan teljesítették.

(2) A mulasztási bírság mértéke legfeljebb ötszázezer forint összeg erejéig terjedhet.

(3) A borászati hatóság a bírság kiszabása során figyelembe veszi a jogsértéssel érintett borászati termék mennyiségét, a mulasztás gyakoriságát. A borászati hatóság által kiszabott mulasztási bírság a borászati hatóság bevétele. A befolyt összeget a borászati hatóság csak a vizsgálati módszerek korszerűsítésére, a hatósági ellenőrzést elősegítő intézkedésekre használhatja fel.

(4) A hegybíró a bírság kiszabása során figyelembe veszi a szolgáltatandó adatok körét és a jogsértés gyakoriságát. A hegybíró által kiszabott mulasztási bírság a hegyközség bevétele.

(5) A mulasztási bírság adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.”

36. § A Btv. VII. fejezetének címe helyébe a „PINCE-ÉS BORHIGIÉNIAI KÖVETELMÉNYEK” cím lép.

37. § A Btv. 56. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„56. § (1) Aki 1000 m²-nél nagyobb területen borszőlőt művel, vagy területnagyságtól függetlenül borszőlőültetvényének termését értékesíti, illetve értékesítésre bort készít, továbbá, aki borszőlőt, mustot, illetve bort továbbfeldolgozás vagy továbbfeldolgozásra értékesítés céljából vásárol (együttesen: adatszolgáltató), köteles a borszőlőterületéről, a bor tárolására alkalmas eszközeiről, tárolóterületéről, szüretelési, feldolgozási, értékesítési (felhasználási) tevékenységéről nyilvántartást vezetni, adatot szolgáltatni a hegyközségnek. Az adatszolgáltatás során meg kell adni az adatszolgáltató nevét és hegyközségi nyilvántartási szá-

mát. A nem hegyközségi településeken végzett tevékenységek esetén az adatszolgáltatási kötelezettséget az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletben meghatározott hegyközség részére kell teljesíteni.

(2) Az adatszolgáltatási kötelezettséggel érintett adatok körét az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendelet határozza meg.”

38. § A Btv. 57. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy rendeletben megállapítsa

a) a szőlő termőhelyi katasztere felvételezésének, a kataszterbe sorolás, a kataszteri osztály módosítás, a kataszterből való törlés szabályait;

b) a borvidékeket és a hozzájuk tartozó települések listáját, a borvidéki régiókat és működésükre vonatkozó szabályokat, a védett eredetű borokat, a védett eredetű borok készítésére, kiserelésére, jelölésére, minősítésének eljárására és ellenőrzésére vonatkozó szabályokat;

c) a borkészítésre alkalmas szőlőfajtákat és a borkészítésre alkalmas szőlőfajták osztályba sorolásának rendjét, a Szőlőfajta Használati Bizottság működési rendjét;

d) a termelési potenciálra (újratelepítési jog, új telepítési jog, valamint telepítési jogtartalék) vonatkozó szabályokat, valamint a telepítés és kivágás engedélyezésének, utólagos engedélyezésének és ellenőrzésének eljárási rendjét;

e) a borászati termékek, valamint a bortípusok meghatározását, az előállításukra és kezelésükre, kiserelésükre, minősítésükre, jelölésükre, forgalomba hozatalukra és ellenőrzésükre vonatkozó előírásokat, a borászati termékek megsemmisítésének rendjét;

f) a borászati melléktermékek kötelező kivonásának rendjét;

g) a származási bizonyítványok kiadásának rendjét;

h) az adatszolgáltatás rendjét;

i) a VINGIS részletes tartalmát, valamint a szőlészeti borászati szakigazgatás szerveinek a VINGIS adataihoz való hozzáférési jogosultságát;

j) a nem hegyközségi települések esetén az e törvényben meghatározott közigazgatási feladatokat ellátó hegyközségek meghatározását;

k) a pince- és borhigiéniai követelményeket, a borászati üzemek működését, illetve a borászati üzemek működésének és a borászati termékek kiserelésének engedélyezési rendjét;

l) az adópolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben a forgalomba hozatali járulék megfizetésének, megfizetése ellenőrzésének, az ellenőrzéshez kapcsolódó adatok szolgáltatásának, kezelésének és felhasználásának részletes szabályait;

m) a forgalomba hozatali, illetve a Magyar Köztársaság területéről történő kiszállítás esetén a továbbfeldolgozásra vonatkozó engedély kiadásához szükséges kémiai és érzékszervi vizsgálatok végzésére jogosult szervezet elisme-

résének feltételeit, valamint a laboratóriumi és érzékszervi vizsgálatok rendjét;

n) a Bor Eredetvédelmi Tanács összetételével, működésével és eljárásával kapcsolatos részletes szabályokat;

o) a szőlő- és borágazat szakmaközi szervezetének elismerési rendjét.”

39. § A Btv. 58. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Ez a törvény a borpiac közös szervezéséről, az 1493/1999/EK, az 1782/2003/EK, az 1290/2005/EK és a 3/2008/EK rendelet módosításáról, valamint a 2392/86/EGK és az 1493/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 29-i 479/2008/EK tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.”

40. § A Btv. 4. § (1) bekezdésének bevezető szövegében a „szőlő” szövegrész helyébe a „borszőlő” szövegrész, a 4. § (1) bekezdésének a)–b) pontjaiban a „szőlőtermesztésre” szövegrész helyébe a „borszőlőtermesztésre” szövegrész, a 9. §-ában a „szőlőfajta” szövegrész helyébe a „borszőlőfajta” szövegrész, a 13. § (1) bekezdésében a „szőlő” szövegrész helyébe a „borszőlőültetvény” szövegrész, a 37. § (1) bekezdésében a „szőlőből” szövegrész helyébe a „borszőlőből” szövegrész, a 43/B. § (1) bekezdésében a „szőlőültetvényt” szövegrész helyébe a „borszőlőültetvényt” szövegrész, az 51. § (2) bekezdésében a „jövédéki adóról és a jövédéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény” szövegrész helyébe a „Jöt.” szövegrész lép.

41. § A hegyközségekről szóló 1994. évi CII. törvény (a továbbiakban: Htv.) 4. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„4. § E törvény és e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletek alkalmazásában:

a) szőlészeti és borászati termelő (a továbbiakban: termelő): aki 1000 m²-nél nagyobb területen borszőlőt művel, vagy területnagyságtól függetlenül borszőlőültetvényének természetét értékesíti, illetve értékesítésre bort készít,

b) szőlészeti és borászati felvásárló (a továbbiakban: felvásárló): aki borszőlőt, mustot, illetve bort továbbfeldolgozás vagy továbbfeldolgozásra értékesítés céljából vásárol.”

42. § A Htv. 42. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„42. § A hegyközség – a jogszabályok keretein belül, a hegyközségi tanács által a borvidék területére meghatározott borszőlőfajták közül – a működési területére kiterjedően meghatározhatja a telepíthető szőlőfajtákat, továbbá fajtánként az egységnyi területen termelhető szőlő, must és bor mennyiségét, valamint a legalacsonyabb szüretelési mustfokot.”

43. § E törvény 2009. augusztus 1-jén lép hatályba.

44. § (1) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a Btv. 6. §-a, 13. § (3) bekezdése, 14–15. §-a, 17–18. §-a és a §-okhoz tartozó alcím, 21. §-ának (1) bekezdése, 26–27. §-a, 34–35. §-a, 38. §-ának (1) bekezdésében az „, amelyek védett eredetű borok,„ szövegrész, a 41. §-t megelőző alcím, 41. §-ának (2)–(3) bekezdése, 42. §-a, 45. §-a, 47. §-ának (1) bekezdése, 49–50. §-a, 51. § (2) bekezdésében a „, valamint a 49. § (1) bekezdésében” szövegrész, 53–55. §-a, valamint a Htv. 43. §-ának (2) bekezdése, 45. §-ának (2)–(4) bekezdése, 46. §-ának (2) bekezdése.

(2) 2009. október 1-jén hatályát veszti a Btv. 3. § (4) bekezdésének „a termőhely szerinti települési önkormányzat hirdetőtábláján, honlapján vagy a helyi lapban” szövegrésze.

45. § (1) A Btv. 4. §-ának (1) bekezdés szerinti kataszteri osztályozás egyikébe sem tartozó, de 2009. augusztus 1-jén a Btv. 11. §-a szerint ültetvénykataszterben szereplő borszőlőültetvényeket 2014. december 31-ig a Btv. 4. § (1) bekezdés *b*) pont 2. alpontja szerinti, borszőlőtermesztésre alkalmas kataszteri besorolással rendelkező földterületen fekvő ültetvénynek kell tekinteni.

(2) A 479/2008/EK rendelet 51. cikke alapján 2009. augusztus 1-jén oltalom alatt álló földrajzi jelzés kategóriában közösségi oltalmat élvező bor a termékleírásának a 479/2008/EK rendelet 46. cikke szerinti nyilvántartásban történő közzétételéig a 2009. július 31-én hatályos, az oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel rendelkező bor termőterületét alkotó megyékben osztályba sorolt borszőlőfajtából készíthető.

46. § (1) Hatályát veszti

a) e törvény hatálybalépését követő napon az 1–42. §, valamint a 44. § (1) bekezdése;

b) 2009. október 2-án a 44. § (2) bekezdése.

(2) E törvény 2015. január 31-én hatályát veszti.

47. § Ez a törvény a borpiac közös szervezéséről, az 1493/1999/EK, az 1782/2003/EK, az 1290/2005/EK és a 3/2008/EK rendelet módosításáról, valamint a 2392/86/EGK és az 1493/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 29-i 479/2008/EK tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Dr. Szili Katalin s. k.,
az Országgyűlés elnöke

2009. évi XL. törvény

a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény módosításáról*

1. § A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 18. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„18. § (1) A társadalombiztosítási öregségi nyugdíjra jogosító öregségi nyugdíjkorhatára annak, aki

a) 1952. január 1-je előtt született, a betöltött 62. életév,

b) 1952-ben született, a 62. életév betöltését követő 183. nap,

c) 1953-ban született, a betöltött 63. életév,

d) 1954-ben született, a 63. életév betöltését követő 183. nap,

e) 1955-ben született, a betöltött 64. életév,

f) 1956-ban született, a 64. életév betöltését követő 183. nap,

g) 1957-ben vagy azt követően született, a betöltött 65. életév.

(2) Öregségi teljes nyugdíjra az jogosult, aki

a) a születési évének megfelelő – az (1) bekezdésben meghatározott – öregségi nyugdíjkorhatárt (a továbbiakban: öregségi nyugdíjkorhatár) betöltötte, és

b) legalább húsz év szolgálati idővel rendelkezik, valamint

c) azon a napon, amelytől kezdődően az öregségi teljes nyugdíjat megállapítják, a Tbj. 5. § (1) bekezdés *a*)–*b*) és *e*)–*g*) pontja szerinti biztosítással járó jogviszonyban nem áll.

(3) Öregségi résznyugdíjra az jogosult, aki

a) az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, és

b) legalább tizenöt év szolgálati idővel rendelkezik, valamint

c) azon a napon, amelytől kezdődően az öregségi résznyugdíjat megállapítják, a Tbj. 5. § (1) bekezdés *a*)–*b*) és *e*)–*g*) pontja szerinti biztosítással járó jogviszonyban nem áll.

(4) Nem jogosult öregségi teljes, illetve résznyugdíjra

a) az a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló közösségi rendelet hatálya alá tartozó személy, aki EGT-államban,

b) az a szociálpolitikai (szociális biztonsági) egyezmény hatálya alá tartozó személy – ha az egyezmény eltérően nem rendelkezik –, aki a szerződő államban

– az igénylő nyilatkozata, illetve az ügyben hatáskörrel rendelkező külföldi szerv adatszolgáltatása alapján – azon a napon, amelytől kezdődően az öregségi nyugdíjat megállapítják, a Tbj. 5. §-a (1) bekezdésének *a*)–*b*) és *e*)–*g*) pontja szerinti biztosítással járó jogviszonynak megfelelő jogviszonyban áll.”

* A törvényt az Országgyűlés a 2009. május 11-i ülésnapján fogadta el.

2. § A Tny. 18/A. § (1)–(3) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) Az öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőzően előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult az a 60. életévét betöltött, 1950-ben született férfi és az az 59. életévét betöltött, 1952-ben vagy 1953-ban született nő, aki

a) legalább 40 év szolgálati időt szerzett, és
b) azon a napon, amelytől kezdődően az előrehozott öregségi nyugdíjat megállapítják, a Tbj. 5. § (1) bekezdés a)–b) és e)–g) pontja szerinti biztosítással járó jogviszonyban nem áll.

(2) Csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult az a 60. életévét betöltött, 1950-ben született férfi és az az 59. életévét betöltött, 1952-ben vagy 1953-ban született nő, aki

a) legalább 37 év szolgálati időt szerzett, és
b) azon a napon, amelytől kezdődően a csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjat megállapítják, a Tbj. 5. § (1) bekezdés a)–b) és e)–g) pontja szerinti biztosítással járó jogviszonyban nem áll.

(3) A (2) bekezdés szerinti esetben a csökkentés mértéke a társadalombiztosítási nyugdíj megállapításának időpontjától az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig terjedő időszak minden 30 napjára, de legfeljebb 1095 napra – 40 év szolgálati időnél

a) 1–365 nappal rövidebb szolgálati idővel rendelkező személy esetében – havi 0,1 százalék,
b) 366–730 nappal rövidebb szolgálati idővel rendelkező személy esetében – havi 0,2 százalék,
c) 731–1095 nappal rövidebb szolgálati idővel rendelkező személy esetében – havi 0,3 százalék.”

3. § A Tny. 18/B. § (1)–(3) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) Az öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőzően két évvel előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult az az 1950. december 31-ét követően született férfi, valamint az az 1958. december 31-ét követően született nő, aki

a) legalább 37 év szolgálati időt szerzett, és
b) azon a napon, amelytől kezdődően az előrehozott öregségi nyugdíjat megállapítják, a Tbj. 5. § (1) bekezdés a)–b) és e)–g) pontja szerinti biztosítással járó jogviszonyban nem áll.

(2) Az (1) bekezdés szerinti előrehozott öregségi nyugdíj összegét úgy kell meghatározni, hogy az öregségi nyugdíj összegét

a) annyiszor 0,3 százalékkal kell csökkenteni, ahányszor 30 naptári nap hiányzik az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez, ha a jogosult az öregségi nyugdíjkorhatárnál legfeljebb egy évvel fiatalabb,

b) 3,6 százalékkal, továbbá annyiszor 0,4 százalékkal kell csökkenteni, ahányszor 30 naptári nap hiányzik az öregségi nyugdíjkorhatárnál egy évvel alacsonyabb életkor betöltéséhez, ha a jogosult az öregségi nyugdíjkorhatárnál több mint egy évvel fiatalabb.

Az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése a csökkentést nem érinti.

(3) Az (1) bekezdésben foglaltakon túl előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult

a) az az (1) bekezdés a)–b) pontjában meghatározott feltételeknek megfelelő nő is, aki

aa) 1954-ben született és a 60 éves és 183 napos életkort betöltötte,

ab) 1955-ben született és 61. életévét betöltötte,

ac) 1956-ban született és a 61 éves és 183 napos életkort betöltötte,

ad) 1957-ben született és 62. életévét betöltötte,

ae) 1958-ban született és a 62 éves és 183 napos életkort betöltötte;

b) az az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott feltételnek megfelelő és legalább 42 év szolgálati idővel rendelkező férfi is, aki

ba) 1952-ben vagy 1953-ban született és 60. életévét betöltötte,

bb) 1954-ben született és a 60 éves és 183 napos életkort betöltötte.

Az a)–b) pont szerinti esetekben a (2) bekezdés szerinti csökkentés mértéke nem haladhatja meg az öregségi nyugdíj összegének 8,4 százalékát.”

4. § A Tny. 19. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„19. § (1) Aki a szervezet fokozott igénybevételével járó, továbbá egészségre különösen ártalmas munkát végzett, kordedvezményre a 8–8/C. §-ban foglaltak megfelelő alkalmazásával jogosult.

(2) A kordedvezményt szerzett személynek az öregségi nyugdíjkorhatárhoz képest az előrehozott öregségi nyugdíj annyi évvel alacsonyabb életkorban jár, ahány évvel korábban őt a kordedvezményre jogosultság nélkül az előrehozott öregségi nyugdíj megilletné. Az előrehozott öregségi nyugdíjra jogosultság meghatározásánál a megszerzett szolgálati időt, a nyugdíjcsökkenés mértékének meghatározásánál pedig a megszerzett szolgálati időt, illetve az elért életkort a kordedvezmény időtartamával növelve kell figyelembe venni.”

5. § A Tny. 53. § (1) bekezdése a következő második mondatral egészül ki:

„Az özvegyi nyugdíj felélése során az özvegyre irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt a jogszerző halálakor hatályos jogszabályok alapján kell megállapítani.”

6. § A Tny. 62. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„62. § (1) A tárgyév január 1-je előtti időponttól megállapított társadalombiztosítási nyugellátást – ideértve a 6. § (4) bekezdésében meghatározott ellátásokat és a baleseti járadékot is – a megállapítás naptári évét követően minden év január hónapjában az emelés évére tervezett

a) fogyasztói árnövekedésnek megfelelő mértékben kell emelni, amennyiben a bruttó hazai termék változatlan

áron számított növekedésének tárgyévre tervezett mértéke nem éri el a 3 százalékot,

b) fogyasztói árnövekedés és a tervezett országos nettó átlagkereset-növekedés 80 és 20 százalékos arányban súlyozott átlagának megfelelő mértékben kell emelni, amennyiben a bruttó hazai termék változatlan áron számított növekedésének tárgyévre tervezett mértéke legalább 3 százalék, de nem éri el a 4 százalékot,

c) fogyasztói árnövekedés és a tervezett országos nettó átlagkereset-növekedés 60 és 40 százalékos arányban súlyozott átlagának megfelelő mértékben kell emelni, amennyiben a bruttó hazai termék változatlan áron számított növekedésének tárgyévre tervezett mértéke legalább 4 százalék, de nem éri el az 5 százalékot,

d) fogyasztói árnövekedés és a tervezett országos nettó átlagkereset-növekedés 50-50 százalékos arányban súlyozott átlagának megfelelő mértékben kell emelni, amennyiben a bruttó hazai termék változatlan áron számított növekedésének tárgyévre tervezett mértéke 5 százalék, vagy azt meghaladó mértékű.

(2) A tárgyévi tervezett adatokat a Magyar Köztársaság költségvetéséről szóló törvény állapítja meg.

(3) Ha a fogyasztói árak, az országos nettó átlagkereset vagy a bruttó hazai termék változatlan áron számított növekedésének tárgyévben várható mértéke a tervezettől olyan mértékben tér el, hogy a nyugdíjak ezen adatok alapján történő emelése legalább 1 százalékponttal meghaladja a januárban végrehajtott emelés mértékét, akkor november hónapban – január 1-jére visszamenőleges hatállyal – kiegészítő nyugdíjmelést kell végrehajtani. Amennyiben az eltérés az 1 százalékpontot nem éri el, akkor november hónapban az egész évre járó különbözetet egy összegben kell kiutalni.

(4) A (3) bekezdés szerinti nyugdíjmelésnél a nyugdíjasok fogyasztói ár növekedésének – a tárgyév első nyolc hónapjának tényadatára alapozott – várható mértékét kell figyelembe venni, amennyiben az meghaladja a fogyasztói árnövekedés várható mértékét.

(5) Egyösszegű kifizetés esetén a kifizetett összeg egytizenkettődel a következő naptári év január hónapjában – az emelés végrehajtása előtt – a nyugellátás, a baleseti nyugellátás összegét meg kell növelni.

(6) Az Országgyűlés felhatalmazza a Kormányt, hogy a tényleges, illetőleg a várható makrogazdasági folyamatok és adatok ismeretében a szükséges feltételek megléte esetén további kiegészítő intézkedéseket tegyen.”

7. § (1) A Tny. 101. §-ának (1) bekezdése a következő d) ponttal egészül ki:

[A Kormány felhatalmazást kap arra, hogy]

„d) a nyugdíjprémium megállapítására és a végrehajtásra vonatkozó részletes szabályokat, valamint a (6) bekezdés a) pontja szerinti szorzószámot,”

[rendeletben határozza meg.]

(2) A Tny. 101. §-a a következő (5)–(8) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Ha a bruttó hazai termék változatlan áron számított növekedésének a tárgyévben várható mértéke a 3,5 százalékot meghaladja, és az államháztartás – költségvetési törvényben meghatározott – tárgyévi egyenlegcélja várhatóan teljesül, a tárgyév novemberében nyugdíjprémiumot kell fizetni annak a személynek, aki a tárgyévet megelőző év legalább egy napján, valamint a tárgyév novemberében a társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó vagy azzal a 6. § (4) bekezdése alapján egy tekintet alá eső

a) rokkantsági nyugdíjban vagy baleseti rokkantsági nyugdíjban részesül, vagy

b) hozzátartozói nyugellátásban – ide nem értve az ideiglenes özvegyi nyugdíjat – részesül, vagy

c) az a)–b) pontban nem említett nyugellátásban – ide nem értve a rehabilitációs járadékot – részesül, és a 18. § (1) bekezdése szerinti életkort a tárgyévet megelőzően betöltötte.

(6) A nyugdíjprémium összege a következő két szám szorzata:

a) a bruttó hazai termék változatlan áron számított növekedése – tárgyévben várható – mértékének 3,5-del csökkentett összege, de legfeljebb 4,

b) a nyugellátás november havi összegének 25 százaléka, de legfeljebb 20 000 forint.

(7) Ha a bruttó hazai termék változatlan áron számított növekedésének – a Magyar Köztársaság tárgyévi költségvetési törvényében – tárgyévre tervezett mértéke a 3,5 százalékot meghaladja, a nyugdíjprémium kiadásainak fedezetére a Nyugdíjbiztosítási Alap költségvetésében céltartalékot kell képezni.

(8) A nyugdíjprémiumot a nyugdíjfolyósító szerv hivatalból, a november havi nyugellátással együtt folyósítja. A nyugdíjprémium megállapításáról határozatot nem kell hozni.”

8. § (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben foglaltak kivételével – 2009. július 1-jén lép hatályba.

(2) E törvény 1–7. §-a 2010. január 1-jén lép hatályba.

(3) A Tny.-nek e törvény 1–6. §-ával megállapított rendelkezéseit – a (4)–(5) bekezdésben foglaltak kivételével – a 2009. december 31-ét követő időponttól megállapításra kerülő nyugellátásokra és nyugdíjmelésre kell alkalmazni.

(4) Aki 2009. december 31-éig az öregségi teljes, illetve résznyugdíjhoz szükséges életkort betöltötte és az előírt szolgálati időt megszerezte, e jogosultságát bármikor érvényesítheti. Ebben az esetben öregségi nyugdíjkorhatárnak a Tny. 2009. december 31-én hatályos rendelkezései szerinti életkort kell tekinteni.

(5) Aki az előrehozott, csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíj igénybevételéhez szükséges életkort betöltötte és szolgálati időt megszerezte (a továbbiakban együtt: jogosultságot szerzett), e jogosultságát – ha a jogosultságát 2007. december 31-ét követően szerezte, a Tbj. 5. § (1) bekezdés a)–b) és e)–g) pontja szerinti biztosítással járó jogviszony megszűntetésével – bármikor érvénye-

sítheti. A nyugdíjcsökkentésre a jogosultság megszerzésének időpontjában hatályos szabályokat és mértékeket kell alkalmazni. Egyebekben az előrehozott öregségi nyugdíj és a csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíj összegét azon rendelkezések szerint kell megállapítani, amelyek arra az időpontra alkalmazandóak, amelytől kezdődően a nyugellátást megállapítják.

(6) A Tny. 6/A. §-ának hatályon kívül helyezése a tizenharmadik havi nyugdíj 2009. június 30-áig kifizetett első részletét nem érinti.

9. § (1) 2009. július 1-jén hatályát veszti

a) a Tny.

aa) 6/A. §-a és az azt megelőző alcím,

ab) 65. §-ának (2) bekezdésében a „62. § (5) bekezdése szerinti” és a „-, továbbá a tizenharmadik havi nyugdíjról” szövegrész,

ac) 83/A. §-a (3) bekezdésének második mondata,

ad) 101. §-a (1) bekezdésének *m)* pontja;

b) a társadalombiztosítás pénzügyi alapjairól és azok 1993. évi költségvetéséről szóló 1992. évi LXXXIV. törvény 4. §-ának (1) bekezdésében „, a tizenharmadik havi nyugdíj” szövegrész.

(2) 2009. július 1-jén a nyugdíjak korrekciós célú emeléséről szóló 2005. évi CLXXIII. törvény 4. §-ában a „2009. szeptember 1-jétől” szövegrész helyébe a „2010. január 1-jétől” szövegrész lép.

10. § (1) 2010. január 1-jén hatályát veszti

a) a Tny.

aa) 7. §-a,

ab) 9–11/A. §-a, valamint a 9. §-t és a 10. §-t megelőző alcímek,

ac) 35. § (3) bekezdésében a „(7. §)” szövegrész,

ad) 53. § (6) bekezdése;

b) a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.)

ba) 32/B. § (1) bekezdés *a)* pontjában az „a 62. életévét, illetőleg” szövegrész,

bb) 32/B. § (1) bekezdés *b)* pontjában a „62. életévét, illetőleg” szövegrész;

c) a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 34. § (5) bekezdés *b)* pontjában az „illetőleg a társadalombiztosítási öregségi nyugdíjhoz a Tny. 18. § (1) bekezdése szerinti húsz év szolgálati idő,” szövegrész és „a Tny. 7. § (3) bekezdésének *b)* pontjában, illetőleg a Tny. 18. § (2) bekezdésében” szövegrész;

d) a nyugdíjak korrekciós célú emeléséről szóló 2005. évi CLXXIII. törvény

da) 5. §-a,

db) 6. §-a (1) bekezdésének második mondatában „, a 4. §-ban meghatározott emelés tekintetében a szeptember havi nyugellátásnak” szövegrész,

dc) 8. §-ának (6) bekezdése.

(2) 2010. január 1-jén

a) a Tny.

aa) 14. §-ában a „7. §-ban, illetőleg a 18. § (1)–(2) bekezdésében” szövegrész helyébe a „18. §-ban” szöveg,

ab) 66. § (1) bekezdés *a)* pontjában az „a 7. § szerinti öregségi nyugdíjkorhatárt” szövegrész helyébe az „az öregségi nyugdíjkorhatárt” szöveg;

b) az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény melléklete IX. cím III/1. pontjában az „A 62. életévét” szövegrész helyébe az „Az öregségi nyugdíjkorhatárt” szöveg;

c) a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 87/A. § (1) bekezdés *a)* pontjában a „hatvankettedik életévét” szövegrész helyébe a „társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény szerinti öregségi nyugdíjkorhatárt” szöveg;

d) a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 19/A. § (1) bekezdés *a)* pontjában a „hatvankettedik életévét” szövegrész helyébe a „társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény szerinti öregségi nyugdíjkorhatárt” szöveg;

e) a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 37/B. § (1) bekezdés *a)* pontjában a „hatvankettedik életévét” szövegrész helyébe a „társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény szerinti öregségi nyugdíjkorhatárt” szöveg;

f) az Szt. 32/B. § (2) bekezdésében a „Tny. 7. § (4)–(5) bekezdésében” szövegrész helyébe a „Tny.-ben” szöveg;

g) a polgármesteri tisztség ellátásának egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról szóló 1994. évi LXIV. törvény

ga) 13/A. § (1) bekezdés *a)* pontjában a „társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 7. §-ának (1), (4) és (5) bekezdésében” szövegrész helyébe a „társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvényben (a továbbiakban: Tny.)” szöveg,

gb) 13/B. § (1) bekezdésében a „Tny. 7. § (1), (4) és (5) bekezdésében” szövegrész helyébe a „Tny.-ben” szöveg;

h) a Tbj. 34. § (5) bekezdés *b)* pontjában a „Tny. 7. § (1) bekezdésében” szövegrész helyébe a „Tny.-ben” szöveg;

i) a Nemzeti Földalapról szóló 2001. évi CXVI. törvény 13/A. § (3) bekezdésének első mondatában az „a 62. év feletti” szövegrész helyébe az „az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött” szöveg;

j) a nyugdíjak korrekciós célú emeléséről szóló 2005. évi CLXXIII. törvény 6. § (1) bekezdés első mondatában az „1–5. §-okban” szövegrész helyébe az „1–4. §-ban” szöveg, az „1–3. és 5. §-ban” szövegrész helyébe az „1–4. §-ban” szöveg;

k) a rehabilitációs járadékról szóló 2007. évi LXXXIV. törvény 30. § (3) bekezdésében a „Tny. 7. §-ának (1) bekezdésében vagy 18. §-ának (1) bekezdésében” szövegrész helyébe a „Tny.-ben” szöveg lép.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Dr. Szili Katalin s. k.,
az Országgyűlés elnöke

III. Kormányrendeletek

A Kormány 113/2009. (V. 28.) Korm. rendelete

a Magyar Bányászati és Földtani Hivatalról szóló
267/2006. (XII. 20.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány az Alkotmány 35. § (2) bekezdésében megállapított eredeti jogalkotói hatáskörében, az Alkotmány 40. § (3) bekezdésében foglalt feladatkörében eljárva, valamint a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Bt.) 50/A. § (1) bekezdés *o*) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alkotmány 35. § (1) bekezdés *b*) pontjában foglalt feladatkörében eljárva a következő rendeletet alkotja:

1. §

A Magyar Bányászati és Földtani Hivatalról szóló 267/2006. (XII. 20.) Korm. rendelet 3. § (5) bekezdés *c*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[(5) Közvetlenül a Hivatal első fokú hatáskörébe tartozik:]

„*c*) a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény 8/C. §-ában és a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény 83/B. §-ában meghatározott feladatok ellátása;”

2. §

(1) Ez a rendelet 2009. június 1-jén lép hatályba.

(2) Ez a rendelet a hatálybalépését követő napon hatályát veszíti.

Bajnai Gordon s. k.,
miniszterelnök

V. A Kormány tagjainak rendeletei

A szociális és munkaügyi miniszter 12/2009. (V. 28.) SZMM rendelete

a Nemzeti Civil Alapprogram tanácsi és kollégiumi
tagjainak díjazásáról

A Nemzeti Civil Alapprogramról szóló 2003. évi L. törvény 15. § (4) bekezdés *b*) pontjában kapott felhatalmazás

alapján, a szociális és munkaügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 170/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *m*) pontjában foglalt feladatkörében eljárva – a pénzügyminiszter feladat- és hatásköréről szóló 169/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *a*) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró pénzügyminiszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

E rendelet alkalmazásában

a) testület: a Nemzeti Civil Alapprogramról szóló 2003. évi L. törvény 4. §-a szerinti Tanács, valamint 5. §-a szerinti Kollégium;

b) döntés: a testület tagjai többségének részvételével a testület ügyrendje szerint meghozott döntés, függetlenül attól, hogy a szavazás testületi ülésen vagy elektronikus formában történt;

c) kezelő szerv: a Nemzeti Civil Alapprogram – a Kormány által külön jogszabályban kijelölt – kezelő szerve;

d) jegyzőkönyv: az elektronikus szavazásról készített jegyzőkönyv, valamint a testületi ülésről készített emlékeztető.

2. §

(1) A testületi tag a testület egy naptári évben hozott összes döntésében való részvétele arányában jogosult díjazásra. Ha a testületi tag köztisztviselő, és a tagságból fakadó feladatokat munkakörébe tartozó feladatként látja el, nem jogosult díjazásra.

(2) A döntésről való távolmaradás esetén igazolásnak helye nincs.

(3) A döntést jegyzőkönyvbe kell foglalni. A jegyzőkönyvet úgy kell vezetni, hogy abból megállapítható legyen, a testületi tag mely döntésben nem vett részt.

(4) A testület elnöke figyelemmel kíséri a tagok döntésekben való részvételét, és minden év december 10. napjáig megküldi a kezelő szervnek a tárgyévi döntésekről szóló jegyzőkönyveket, és a jegyzőkönyvek alapján kitöltött *1. számú melléklet* szerinti adatlapot. Az adatlap a Nemzeti Civil Alapprogram honlapjáról elektronikus formában letölthető.

(5) A kezelő szerv a (4) bekezdés szerinti adatlap és a testületi döntésekről készült jegyzőkönyvek feldolgozása alapján megállapítja, hogy a testületi tag milyen arányban vett részt a döntésekben.

(6) Ha a (4) bekezdés szerinti adatlap és a jegyzőkönyvekben foglaltak nem állnak összhangban, vitás esetben a jegyzőkönyvekben foglaltakat kell figyelembe venni.

Név	Döntésekben való részvétel száma (db)	Döntésekben való részvétel aránya (%)

Kelt,

.....
testület elnöke

2. számú melléklet a 12/2009. (V. 28.) SZMM rendelethez

A Nemzeti Civil Alapprogram tanácsi és kollégiumi tagjai egy hónapra járó díjának a mindenkori kötelező legkisebb havi munkabér %-ában meghatározott összege az adott testület valamennyi döntésében való részvétel esetén

	Tanács	Kollégium
Elnök	160%	128%
Alelnök	124%	100%
Tag	100%	100%

VI. Az Alkotmánybíróság határozatai és végzései

Az Alkotmánybíróság 60/2009. (V. 28.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítványok, folyamatban levő ügyekben alkalmazandó jogszabály alkotmányellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezések, valamint – hivatalból eljárva – mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítása tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 21/A. § (3) bekezdése, valamint a 21/A. § (5) bekezdése alkotmányellenes, ezért azokat e határozat kihirdetése napjával megsemmisíti.

2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 21/A. § (3) bekezdése, valamint a 21/A. § (5) bekezdése a Zala Megyei

Bíróság előtt 7.K.22.235/2008. szám alatt és 7.K.22.278/2008. szám alatt folyamatban levő ügyekben nem alkalmazható.

3. Az Alkotmánybíróság – hivatalból eljárva – megállapítja, hogy az Alkotmány 2. § (1) bekezdését és az 57. § (5) bekezdését sértő, mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenes helyzet áll fenn amiatt, hogy az Országgyűlés a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 21/A. §-ában nem szabályozta megfelelően a felelősség alóli mentesülés eseteit.

Az Alkotmánybíróság ezért felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotási kötelezettségének 2009. december 31-éig tegyen eleget.

4. Az Alkotmánybíróság – hivatalból eljárva – megállapítja, hogy az Alkotmány 2. § (1) bekezdését sértő, mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenes helyzet áll fenn amiatt, hogy az Országgyűlés a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 21/B. §-ában nem szabályozta megfelelően a közigazgatási eljárás és a szabálysértési eljárás egymáshoz való viszonyát.

Az Alkotmánybíróság ezért felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotási kötelezettségének 2009. december 31-éig tegyen eleget.

5. Az Alkotmánybíróság a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 21. § (1) és (2) bekezdése, a 21/A. § (1) és (2) bekezdése, továbbá a 21/B. § (1) és (2) bekezdése, valamint a közigazgatási bírsággal sújtandó közlekedési szabályszegések köréről, az e tevékenységekre vonatkozó rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok

összegéről, felhasználásának rendjéről és az ellenőrzésben történő közreműködés feltételeiről szóló 410/2007. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. § (1) és (3) bekezdése, illetve az 1–7. számú mellékletek alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezéseket és indítványokat elutasítja.

6. Az Alkotmánybíróság az indítványokat egyebekben visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Köz-
lönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. Az Alkotmánybírósághoz több indítvány érkezett a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 21. §-a, 21/A. §-a és 21/B. §-a, valamint a közigazgatási bírsággal sújtandó közlekedési szabályszegések köréről, az e tevékenységekre vonatkozó rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, felhasználásának rendjéről és az ellenőrzésben történő közreműködés feltételeiről szóló 410/2007. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) egésze alkotmányellenességének megállapítása és megsemmisítése tárgyában. A folyamatban levő ügyeket – azok tárgyi összefüggése okán – az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, többször módosított és egységes szerkezetbe foglalt 2/2009. (I. 12.) Tü határozat (a továbbiakban: Ügyrend, ABK 2009. január, 3.) 28. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság egyesítette, és egy eljárásban bírálta el.

1.1. Az első indítványozó a támadott jogszabályok által kialakított objektív felelősségi rendszert azért tekintette a jogállamiság [Alkotmány 2. § (1) bekezdés] követelményébe ütközőnek, mert az üzemben tartó – amennyiben a gépjármű használatát másnak átengedi és az a Kkt. 21. § (1) bekezdésében felsorolt szabálysértések valamelyikét elköveti – olyan cselekményért vonható felelősségre, melyet a lehető legnagyobb körültekintés mellett sem tud kiküszöbölni. Az indítványozó szerint a jogállamiság követelménye azért is sérelmet szenved, mert – a vétkesség megkövetelésének hiányában – az üzemben tartó akkor is felel, ha a gépjárművet ténylegesen vezető személy felelősségre vonása az azt kizáró okok miatt nem történik meg. Emellett az indítványozó szerint a támadott jogszabályok hátrányosan különböztetik meg [Alkotmány 70/A. § (1) és (2) bekezdés] az üzemben tartóként gépjárművet vezetőket a nem üzemben tartó gépjárművezetőkkel (tényleges használókkal) szemben: a használó szabálysértési eljárásban – ahol felelősségét kimentheti, és az eset összes körülményei feltárhatóak – legfeljebb 150 000 Ft pénzbírsággal sújtható, míg az üzemben tartó esetében – szűk kimen-

tési lehetőségek közötti, az eset összes körülményeit nem vizsgáló – közigazgatási eljárásban ez az összeg a 300 000 Ft-ot is elérheti. Álláspontja szerint a támadott jogszabályok emellett sértik az ártatlanság védelmét [Alkotmány 57. § (2) bekezdés] is, mivel indokolatlanul csökkentik a hatóság felderítési, tényállás-megállapítási és bizonyítási kötelezettségét, méltánytalanul áthárítva ezt a terhet az üzemben tartóra. Mivel egyetlen jogszabály sem írja elő, hogy gépjárművet más személynek átadni csak teljes bizonyító erejű magánokirattal lehet, ezért véleménye szerint a jogállamisággal ellentétes a Kkt. 21/A. § (2) bekezdéséhez súlyos szankciót fűzni. Szintén az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével ellentétben állónak tartotta az indítványozó azt, hogy amennyiben a gépjárművet használatba vevő személy a bírságot határidőben nem fizeti meg, és az tőle nem hajtható be, akkor a üzemben tartó köteles azt megfizetni [Kkt. 21/A. § (3) bekezdés].

1.2. Egy másik indítványozó kizárólag az R. 1–8. §-ait vélte az Alkotmány egyes rendelkezéseibe ütközőnek. Álláspontja szerint az R. támadott rendelkezései azért sértik az Alkotmány 57. § (1) és (2) bekezdésében megfogalmazott „ártatlanság védelmét és az igazságosság elvét”, mert a gépjármű üzemben tartójának bűnösségét feltételezik. Emellett álláspontja szerint az Alkotmány 59. § (1) bekezdésében foglalt jóhírnévhez való jogot sérti az, hogy bírsággal lehet sújtani az üzemben tartót abban az esetben is, ha nem nyer bizonyítást, hogy a szabálysértést ő követte el. Az indítványozó szerint a támadott jogszabályok hátrányosan különböztetik meg az üzemben tartó gépjárművezetőket a gépjárművet használókkal szemben [Alkotmány 70/A. § (1) és (2) bekezdés], mert olyan esetekben is az üzemben tartó felel, ha bizonyítható, hogy nem ő követte el a szabálysértést.

1.3. A harmadik indítványozó a Kkt. 21. § (1) és (2) bekezdései, valamint a 21/A. § (3) bekezdése alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól arra hivatkozással, hogy azok az Alkotmány 57. § (2) bekezdésébe ütköznek. Rámutatott arra, hogy a jogsértést a Kkt. az „üzemben tartónak számítja be” azaz „a felelősségi vélelem terhe az üzemben tartóra esik”. Az indítványozó szerint azonban a felelősségi vélelem megdönthetősége nem tekinthető ésszerűnek, mivel nem terjed ki azokra az esetekre, amikor a szabálysértési eljárásban bizonyítottá válik, hogy más követte el a szabálysértést, de erre vonatkozó teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozat nincs, vagy ha az üzemben tartó objektíve nem lehetett a szabálysértés elkövetője, illetve, ha végszükség esete áll fenn. Utalt arra, hogy az ártatlanság védelmét az Alkotmánybíróság a szabálysértési ügyekre is kiterjesztette, valamint ezzel összefüggésben hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatára is. Álláspontja szerint alkotmányellenes, ha az eljárás alá vont személy büntetése a felelősség bizonyítását kizáró szabályozáson alapul, illetve, ha a büntetést a felelősséget kizáró bizonyítás ellenére is el kell szenvednie. Hivatkozott az EJEB előtt folyamat-

ban volt analóg tartalmú Öztürk v. Németország ügyre. Az ártatlanság vélelmével a felelősségi vélelem ésszerű megdönthetőségének kizárása az indítványozó szerint nem egyeztethető össze, ezért a Kkt. 21/A. § (1) és (2) bekezdése az Alkotmány 57. § (2) bekezdésével ellentétes. Európai példákra (francia, osztrák, német, holland) utalva azt állította, hogy nincs olyan szabályozás, mely nem teszi lehetővé az üzemben tartó kimentését, ha bizonyított, hogy a szabálysértést nem ő követte el. Emellett az indítványozó a Kkt. 21/A. § (3) bekezdése alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését azért kérte, mert véleménye szerint az ártatlanság vélelme kizárja, hogy a bírság másodlagos alanyaként – amennyiben a gépjárművet használatba vevő személy a bírságot nem fizeti meg és azt tőle nem is lehet behajtani – a jogszabály olyan személyt jelöl meg, aki bizonyítottan ártatlan a jogsértés elkövetésében. Utalt a 498/D/2000. AB határozatra, melyben az Alkotmánybíróság az építésügyi bírsággal mint objektív közigazgatási bírsággal szemben azt a követelményt fogalmazta meg, hogy az a jogsértésért való felelősség érvényesítésének módja legyen. Kifejtette, hogy amennyiben a hatóság határozata a felelősséget más személyre hárítja át, úgy az üzemben tartóra hárított „bírság a jogsértésért való felelősséget nem érvényesítheti”, ennél fogva a közigazgatási bírság fogalmi feltétele, lényege és célja is hiányzik. Végül utalt arra is, hogy a Kkt. szerinti közigazgatási bírság ellentmond az Európa Tanács Miniszteri Bizottság R. (91) 1. sz. Ajánlásának is. Mindezekre tekintettel a támadott rendelkezések megsemmisítését kérte.

1.4. A negyedik indítványozó a Kkt. 21. §-a, 21/A. §-a és 21/B. §-a, valamint az R. egésze mellett – a Kkt. támadott rendelkezéseit tartalmazó, azaz magát a Kkt.-t módosító – az egyes közlekedési tárgyú törvények módosításáról szóló 2007. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban: Kkt.mód.) 5. és 6. §-a alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az Alkotmány 57. § (4) bekezdésébe, a *nullum crimen sine lege* és a *nulla poena sine lege*, valamint a visszaható hatályú büntető jogalkotás tilalmába ütközönek vélte azt, hogy az üzemben tartót közigazgatási bírsággal lehet sújtani akkor is, ha vétkes kötelezettségzegést nem követett el, magatartása nem volt jogsértő. Az indítványozó betegszállítással foglalkozó jogi személyként azt sérelmezte, hogy a támadott rendelkezések nem biztosítanak lehetőséget a végszükség, illetve a szükséghelyzet felelősség alóli kimentésként való alkalmazására. Mindez véleménye szerint az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe, valamint a 70/D. § (1) bekezdésébe ütközik. A rendelkezések nem adnak lehetőséget arra sem – érvel az indítványozó –, hogy a hatóság a bírság kiszabása során értékelje a cselekmény társadalomra veszélyességét, valamint az elkövető szociális helyzetét, mely az Alkotmány 70/E. §-ában foglalt szociális biztonsághoz való jogot sérti. Az indítványozó emellett úgy vélte, hogy a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) a bírság kiszabásának feltételül a vétkes köte-

lezettségzegést tekinti [Ket. 61. § (1) bekezdés], azonban az R. egésze – a Ket.-tel ellentétben – a vétkességet figyelmen kívül hagyja, ezért az az Alkotmány 35. § (2) bekezdésébe is ütközik. Végül az indítványozó szerint a jogállamiság követelményével ellentétes, hogy amennyiben a közigazgatási bírsággal sújtott elkövető egyben közlekedési bűncselekményt is elkövet, úgy cselekménye kétszeres elbírálás alá esik. Emellett az indítványozó azt is sérelmezte, hogy ugyanazon magatartásért különböző eljárásokban különböző személyeket tesznek felelőssé és büntetnek meg, mely szerinte sérti a jogállamiságot.

1.5. Az ötödik indítványozó a Kkt. 21. §-át, 21/A. §-át, valamint a 21/B. §-át vélte az Alkotmány 57. § (2) és (5) bekezdésébe ütközönek. Álláspontja szerint a Kkt. 21. §-a és a 21/A. § (1) és (2) bekezdése azért sérti az Alkotmány 57. § (2) bekezdésében foglalt ártatlanság vélelmének elvét, mert arra kényszeríti az üzemben tartót, hogy a tanúvallomás megtagadásának más törvényekben szabályozott jogát áthágva önmagára, illetve hozzátartozójára nézve terhelő vallomást tegyen. A Kkt. 21. § (3) bekezdését azért tartotta az Alkotmány 57. § (4) bekezdésébe ütközönek, mert az üzemben tartó annak ellenére büntethető, hogy a mentesüléshez szükséges feltételeket igazolni tudja. A Kkt. 21/B. §-át pedig a *ne bis in idem* elvébe ütközönek vélte, mivel a közigazgatási eljáráson túlmenően szabálysértési eljárás is lefolytatható, és bár ez utóbbiban pénzbírság nem szabható ki, de a közlekedési büntetőpontra vonatkozó szabályok alkalmazásra kerülhetnek. E tekintetben azonban az indítványozó nem jelölte meg az Alkotmány sérülni vélt rendelkezését.

1.6. A hatodik indítványozó a Kkt.mód. 5. §-a és 6. §-a, valamint az R. egésze alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe ütközönek vélte a támadott jogszabályok által bevezetett objektív felelősség rendszerét, mivel a közigazgatási eljárás során a büntethetőséget kizáró okok nem érvényesülhetnek. Az indítványozó emellett a támadott jogszabályokat a büntető eljárásokra vonatkozó ártatlanság vélelmével [Alkotmány 57. § (2) bekezdés] ellenkezönek találta, mivel a közigazgatási eljárásban bírság szabható ki, mely szerinte büntetés, ezért ez esetben is szükségesnek tartja a vélelem alkalmazását. Az indítványozó a Kkt. 21/A. § (3) bekezdését, a jogállamiság elvével [Alkotmány 2. § (1) bekezdés], az emberi méltósághoz való joggal [Alkotmány 54. § (1) bekezdés], illetve a nemzetközi jog általános szabályaival [Alkotmány 7. § (1) bekezdés] azért tartotta ellentétesnek, mert az Alkotmány e rendelkezéseiből az következik, hogy alkotmányosan csak a bűnös elkövetőt lehet megbüntetni. Ezen túl az indítványozó szerint a Kkt. 21/A. § (3) bekezdése azért ütközik az ártatlanság vélelmének elvébe, mert a hatósággal együttműködő üzemben tartót annak ellenére lehet felelőségre vonni, hogy adott esetben bizonyítható: a szabálysértést nem ő követte el. Végül szerinte az, hogy kormányrendelet határozza meg a közigazgatási bírság alapjául szolgáló szabályszegéseket, sérti az Alkotmány 7. § [nyilván-

valóan 8. §] (2) bekezdését, miszerint az alapvető jogokra és kötelességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Ezzel összefüggésben azonban az indítványozó nem jelölte meg, hogy álláspontja szerint mely alapjog szenved sérelmet.

1.7. A hetedik indítványozó a Kkt. 21. §, 21/A. §, 21/B. §, valamint a 48. § [nyilvánvalóan (3) bekezdés a) pontja] 20. és 21. alpontjának, továbbá az R. egészének megsemmisítését kérte keletkezésére visszamenőleges hatállyal a jogbiztonság különösen fontos érdekére hivatkozva.

Álláspontja szerint a támadott rendelkezések a jogállamiság elvével [Alkotmány 2. § (1) bekezdés] és az ártatlanság vélelmével ellentétesek. Az indítványozó az alkotmányellenességet abban látja, hogy a bizonyítási terhet a jogszabály az elkövetőre hárítja, és ezáltal magának kell bizonyítania ártatlanságát. Nézőpontja szerint „eredmény-felelősséget kreált a jogalkotó ott, ahol releváns és adekvát eredmény nincs, felróhatóság és ok-okozati összefüggés sincs, s pusztán azért van »jogellenesség«, mert az önkényes törvény így szól.” Az indítványozó nézete szerint az objektív felelősségen alapuló közigazgatási bírság bevezetésével – emiatt a szabálysértési bírság kiszabásának mellőzésével – a jogalkotó azért élt vissza hatalmával és teremtett alkotmányellenes helyzetet, mert így az ártatlanság vélelmének követelményét mellőzheti. Előadta, hogy a kimentési lehetőségek közül számos garanciális elem hiányzik, így az üzemben tartó vonható felelősségre azokban az esetekben is, ha a gépjármű vezetőjét tetten érték, megnevezi a jármű vezetőjét, valamint akkor is, ha szabálysértési eljárás során bebizonyosodik, hogy nem ő követte el a szabálysértést. Az EJEB gyakorlatából hivatkozott a *Belilos v. Svájc*, az *Engel és mások v. Hollandia*, az *Öztürk v. Németország* és a *Salabiaku v. Franciaország* ügyekre. A Kkt. 48. § (3) bekezdés a) pontja 20. és 21. alpontja véleménye szerint azért alkotmányellenes, mert a bírsággal sújtandó szabálysértések körét és összegét rendeleti szabályozásra bízta, mely ellentétben áll az Európa Tanács Miniszteri Bizottság R (91) 1. sz. Ajánlásával.

1.8. A nyolcadik indítványozó a Kkt. 21. §, 21/A. §, 21/B. §-ait tartotta az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe ütközőnek. Álláspontja szerint maga az objektív felelősségi rendszer azért alkotmányellenes, mert az üzemben tartó olyan személy magatartásáért vonható felelősségre, melyre ráhatással nincsen. Emellett az indítványozó szerint azért sérül a jogállami jogbiztonság követelménye, mert a hatóság a tényállás tisztázása és az eset kivizsgálása nélkül automatikusan bünteti a gépjármű üzemben tartóját.

1.9. A kilencedik indítványozó a Kkt. 21. § (1) bekezdését és a 21/A. § (2) bekezdését, valamint az R. egészét a jogállami jogbiztonságot sértőnek vélte. Álláspontja szerint a felelősség objektív volta ellentétben áll a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Szt.) 1. § (1) bekezdésével, hiszen szabálysértés miatt csak a cselekmény elkövetőjét fenyegetheti joghátrány. Véle-

ménye szerint az objektív felelősség nem áll összhangban az Szt. 5. §-ával sem, hiszen az szándékos vagy gondatlan elkövetésről tesz említést, nem pedig attól független objektív felelősségről rendelkezik.

1.10. A tizedik indítványozó a Kkt. 21. §-át, 21/A. §-át és 21/B. §-át, valamint az R. egészét az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe, a 9. § (2) bekezdésébe, illetve az 57. § (2) és (5) bekezdéseibe ütközőnek tekintette. A jogállamiság követelménye az indítványozó szerint azért szenved sérelmet, mert a gépjármű üzemben tartója nem minden esetben egyezik meg a szabálysértés tényleges elkövetőjével, illetve mert az eljárás garanciális elemei hiányoznak. A vállalkozás szabadságát biztosító alkotmányos rendelkezés sérelmét az indítványozó abban látja, hogy a gépjárművek bérbeadásával üzletszerűen foglalkozó vállalkozások kötelesek a bérbe adott járművekkel elkövetett szabálysértések miatt kiszabott közigazgatási bírság megfizetésére. Az ártatlanság vélelmének elve az indítványozó szerint azért sérül, mert a jogszabály a bizonyítási kötelezettséget az üzemben tartóra terheli. Az Alkotmány 57. § (5) bekezdésével a támadott rendelkezések azért ellentétesek, mert nem biztosítanak mérlegelési jogkört a bírság kiszabásával kapcsolatban a hatóság részére. Végül az indítványozó szerint az, hogy a közigazgatási eljárás során nem különülnek el a Ket., valamint az Szt. szabályai, a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) 18. § (3) bekezdésével ellentétes.

1.11. A tizenegyedik indítványozó a Mosonmagyaróvári Városi Bíróság eljáró bírója – az előtte folyamatban levő Szk.449/2008. számú eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybírósról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 38. § (1) bekezdése alapján bírói kezdeményezéssel élt a Kkt. 21. §-a, 21/A. §-a és 21/B. §-a, valamint az R. egésze ellen, kérve a konkrét ügyben való alkalmazhatóság kizárását is. Véleménye szerint a támadott rendelkezések az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe, az 55. § (1) bekezdésébe, az 57. § (1) bekezdésébe, valamint a 70. § [nyilvánvalóan 70/A. §] (1) és (2) bekezdésébe ütköznek.

Véleménye szerint a Kkt. nem határozza meg, hogy mely eljárási szabályokat (Kkt. vagy Ket.) kell alkalmazni, mindössze a közigazgatási bírság fogalmát használja. Az indítványozó előadta, hogy a Ket. definiálja a közigazgatási hatósági ügy fogalmát, de az a Kkt.-ben és az R.-ben meghatározott szabálysértési tényállásokra „nem illik rá”. Hivatkozott arra, hogy a Kkt. 21/B. § (1) bekezdése hátrányos megkülönböztetést alkalmaz, mert ugyanazért a magatartásért a Kkt. alapján magasabb összegű bírság szabható ki, mint az Szt. alapján. Emellett a jogbiztonság követelményét sérti, hogy az R. 2. § (2) bekezdésének a) pontja és a (3) bekezdésének a) pontja ellentétes a Kkt. 21/B. § (2) bekezdésével, hiszen nem tisztázott, hogy a közigazgatási eljárás során kiszabott bírság esetén mi történik a szabálysértési bírsággal. Az indítványozó bíró szerint a támadott jogszabályok hátrányosan különböztetik meg [Alkot-

mány 70/A. § (1) és (2) bekezdés] az üzemben tartó gépjárművezetőket a gépjárművet használókkal szemben. Kiemelte, hogy a hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütközik, illetve a jogbiztonság követelményét is sérti az, hogy a kiszabott bírság végrehajtása a szabálysértési eljárás és a közigazgatási eljárás során különbözik egymástól, valamint különbségek fedezhetők fel az elévülési határidők tekintetében is.

1.12. A tizenkettedik indítványozó a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság eljáró bírója – az előtte folyamatban levő 10.Sz.1522/2008. számú eljárás felfüggesztése mellett – szintén az Abtv. 38. § (1) bekezdése alapján bírói kezdeményezéssel élt a Kkt. 21. §-a, 21/A. §-a és 21/B. §-a, valamint az R. egésze ellen, kérve a konkrét ügyben való alkalmazhatóság kizárását is. Álláspontja szerint a támadott rendelkezések a jogbiztonsággal, valamint a tulajdonhoz való joggal is ellentétesek. Úgy vélte, hogy az alkotmányellenes rendelkezések lehetőséget biztosítanak arra, hogy ugyanazért a magatartásért közigazgatási bírsággal sújtsák az üzemben tartót és szabálysértési bírsággal a tényleges szabálysértőt, amely ugyanazon cselekmény miatti kétszeres büntetést eredményez, igaz különböző személyeket szankcionálva ezzel. Az is sérti a jogbiztonság követelményét, hogy bizonytalan, milyen tartalmú határozatot hozzon a bíróság, mint szabálysértési hatóság abban az esetben, ha a közigazgatási bírságot az üzemben tartóval szemben kiszabták, és a járművet ténylegesen ő is vezette. Ebben az esetben – ha a bíróság a járművezetéstől eltiltást nem tartja indokoltnak – alkalmazzon-e figyelmeztetést, vagy kiszabható jogkövetkezmény hiányában szüntesse-e meg az eljárást. Ezzel összefüggésben jegyzi meg, hogy álláspontja szerint a figyelmeztetés alkalmazásának a feltételei az Szt. 22. §-a alapján nem adóttak, az Szt. 84. §-a pedig erre az esetre alkalmazható megszüntetési okot nem ismer. Hivatkozott arra is, hogy a „halmazati értékelés esetei is teljesen nyitottak” olyan esetben, ahol az egyik szabályszegés közigazgatási bírsággal sújtható, a másik azonban nem. Az indítványozó bíró emellett a tulajdonhoz való jog sérelmét is megállapíthatónak vélte arra hivatkozással, hogy a hatályos rendelkezések olyan körülmények (fog-e a használó szabálysértést elkövetni, gondatlanságból nem vesz-e majd figyelembe egy közlekedési jelzést) mérlegelését, tisztázását várja el, mely indokolatlan korlátokat szab a tulajdonnal való rendelkezésnek. Kiegészítő indítványában előadta, hogy a „közigazgatási bírságolásra vonatkozó jogi szabályozás elfogadásakor azonban az adatszolgáltatásra vonatkozó szabályok érintetlenül maradtak”. Az üzemben tartók helyzete attól függően lehet más és más, hogy milyen szabálysértést követnek el. Álláspontja szerint – anélkül azonban, hogy a támadott jogszabályi rendelkezést pontosan megjelölje volna – „az ilyen jellegű szabályozás ugyancsak sérti a jogbiztonság elvét”.

1.13. A tizenharmadik indítványozó utólagos normakontroll keretében a Kkt. 21. §-a, 21/A. §-a és 21/B. §-a, valamint az R. egésze megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a Kkt. személyi hatálya a közlekedésben részt ve-

vőkre vonatkozik, így olyan személyt közigazgatási bírsággal sújtani, aki a közlekedésben a szabályszegés elkövetésekor nem vett részt, azaz szabályszegést nem követett el, a jogállamisággal ellentétes. Álláspontja szerint a külföldi üzemben tartók esetében a jogszabály végrehajthatatlan. Utalt arra is, hogy a megsemmisíteni kért normák „intézményesítik a szabálysértési önfeljelentést a Kkt. 21. §-a szerinti tényállási körben megvalósult közlekedési szabálysértési tényállások tekintetében”. Az indítványozó szerint a támadott rendelkezések az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményvel is ellentétesek, ezért sértik az Alkotmány 7. §-át is. Végül az indítványozó a tulajdonhoz való jog, valamint a hátrányos megkülönböztetés tilalmának sérelmét is állította azzal az indokolással, hogy amennyiben a köztulajdonú jármű üzemben tartóját sújtják bírsággal, az valójában az adófizetők vagyontát terheli, míg a magántulajdonban levő járművek esetében a tényleges üzemben tartó magánszemély köteles a bírság megfizetésére.

1.14. A tizennegyedik indítványozó az állampolgári jogok országgyűlési biztosaként a Kkt. 21. §, 21/A. §, valamint a 21/B. § alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte arra hivatkozással, hogy e rendelkezések az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság, illetve az alkotmányos büntetőjog követelményeivel, valamint a tisztességes eljáráshoz való joggal [Alkotmány 57. § (1) bekezdés] ellentétesek. Az országgyűlési biztos nem tartotta összeegyeztethetőnek az alkotmányos büntetőjog követelményével azt, hogy „olyan cselekményekért, amelyekkel összefüggésben a közigazgatási jog és a büntetőjog dogmatikájának megfelelően a hagyományosan a felróhatóságon alapuló felelősségnek és a represszív jellegű, jogsértéssel arányos szankciónak kellene érvényesülnie, a Kkt. az objektív felelősség elvén alapuló inkább reparatív jellegű, rögzített összegű bírság kiszabását rendeli el”. Véleménye szerint az, hogy a Kkt. a bírság kiszabása körében semmilyen tekintetben nem biztosít mérlegelési lehetőséget az eljáró hatóság számára, ellentétes a Ket. 1. §-ában meghatározott eljárási garanciáknak való megfelelés szempontjaival. Álláspontja szerint normakollíziót okoz az is, hogy nem egyértelmű: mentesülhet-e az üzemben tartó, amennyiben a gépjármű a szabályszegést megelőzően jogellenesen került ki a birtokából, azonban önhibáján kívül nem volt lehetősége a megfelelő hatósági eljárás kezdeményezésére. A jogbiztonság követelményével ellentétes az országgyűlési biztos szerint az is, hogy a Ket. nem ismeri az objektív felelősség fogalmát, ezért a Kkt. alapján kiszabott közigazgatási bírság nem felel meg a Ket. rendelkezéseinek abban az esetben, ha a behajthatatlan bírság megfizetésére az üzemben tartót kötelezik. Emellett a szabálysértési és a közigazgatási eljárás párhuzamos lefolytatásának lehetőségét a *ne bis in idem* elvébe ütközőnek vélte. Végül álláspontja szerint a Kkt. támadott rendelkezései a Jat. 18. § (3) bekezdésében rögzített azon garanciális tételeknek sem felelnek meg, mi-

szerint a szabályozás nem lehet indokolatlanul többszintű, mely ugyancsak a jogállamiság követelményével ellentétes.

1.15. Végül a tizenötödik indítványozó a Zala Megyei Bíróság eljáró bírása – az előtte folyamatban levő 7.K.22.235/2008. számú és a 7.K.22.278/2008. számú közigazgatási per tárgyalásának felfüggesztése mellett – az Abtv. 38. § (1) bekezdése alapján bírói kezdeményezéssel élt a Kkt. 2008. március 10. és 2008. november 30. között hatályban volt 21. §-a, 21/A. §-a és 21/B. §-a, valamint az R. 2008. május 1. és 2009. március 20. között hatályban volt valamennyi rendelkezése ellen, kérve a konkrét ügyekben való alkalmazhatóság kizárását is. Álláspontja szerint a támadott rendelkezések az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével, valamint az 57. § (2) bekezdésével ellentétesek.

Úgy vélte, hogy a Kkt. 21. § (1) bekezdésében szabályozott felelősség felróhatóságon alapuló, a szabálysértési felelősséggel azonos felelősségnek tekinthető, hiszen ezen cselekményeket a szabálysértési jog is büntetni rendeli. Véleménye szerint a Kkt. támadott rendelkezései a Jat. 18. § (3) bekezdésében rögzített azon garanciális tételeknek sem felelnek meg, melynek értelmében a szabályozás nem lehet indokolatlanul többszintű, ami ugyancsak a jogállamiság követelményével ellentétes. Utalt arra is, hogy a párhuzamosan folyó eljárások miatt a szabályozás jogbizonytalanságot okoz. Véleménye szerint az R.-ben szabályozott bírság-mértékek (melyek a „magyar lakosság teljesítőképességéhez képest irreálisan magasak”), valamint a mérlegelés lehetőségének kizárása sem jogállami megoldás.

2. Az Alkotmánybíróság a támadott rendelkezésekkel összefüggésben az alábbiakat állapította meg:

2.1. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint nem a módosító rendelkezéseket hatályba léptető, hanem a módosított rendelkezéseket magába foglaló (inkorporáló) jogszabály rendelkezéseit vizsgálja [174/B/1999. AB határozat, ABH 2005, 870, 871.; 8/2003. (III. 14.) AB határozat, ABH 2003, 74, 81.; 51/2004. (XII. 8.) AB határozat, ABH 2004, 679, 683.; 28/2005. (VII. 14.) AB határozat, ABH 2005, 290, 297.]. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányossági vizsgálatot a Kkt.mód. helyett a Kkt. támadott rendelkezései vonatkozásában folytatta le.

2.2. Az Alkotmánybíróság figyelembe vette azt is, hogy az indítványok benyújtását követően a jogalkotó a közrend, valamint az igazságszolgáltatás működésének védelme érdekében szükséges egyes törvénymódosításokról szóló 2008. évi LXXIX. törvény 21. § (1)–(3) bekezdésével módosította az Szt. szabálysértési hatóság határozatainak meghozatalára irányadó szabályait. Emellett az egyes közlekedési tárgyú törvények módosításáról szóló 2008. évi C. törvény 2. és 7. §-a 2009. január 1-jei hatállyal módosította a Kkt. 21. § (3) bekezdését, valamint a Kkt. 48. § (3) bekezdés a) pontját.

Az Alkotmánybíróság beszerezte az igazságügyi és rendészeti miniszter és az „Új rend és szabadság” programért felelős kormánybiztos véleményét.

II.

1. Az Alkotmánynak az indítványokkal érintett rendelkezései:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„7. § (1) A Magyar Köztársaság jogrendszere elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait, biztosítja továbbá a vállalt nemzetközi jogi kötelezettségek és a belső jog összhangját.”

„8. § (1) A Magyar Köztársaság elismeri az ember sértetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait, ezek tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelessége.

(2) A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és kötelességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.”

„9. § (2) A Magyar Köztársaság elismeri és támogatja a vállalkozás jogát és a gazdasági verseny szabadságát.”

„13. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot.

(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben szabályozott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.”

„35. § (2) A Kormány a maga feladatkörében rendeleteket bocsát ki, és határozatokat hoz. Ezeket a miniszterelnök írja alá. A Kormány rendelete és határozata törvénnyel nem lehet ellentétes. A Kormány rendeleteit a hivatalos lapban ki kell hirdetni.”

„57. § (1) A Magyar Köztársaságban a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.

(2) A Magyar Köztársaságban senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.

(...)

(4) Senkit nem lehet bűnösnek nyilvánítani és büntetéssel sújtani olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog szerint nem volt bűncselekmény.

(5) A Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jogot – a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, azzal arányosan – a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja.”

„59. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkit megillet a jóhírnévhez, a magánlakás sérthetlenségéhez, valamint a magántitok és a személyes adatok védelméhez való jog.”

„70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.

(2) Az embereknek az (1) bekezdés szerinti bármilyen hátrányos megkülönböztetését a törvény szigorúan bünteti.

(3) A Magyar Köztársaság a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti.”

„70/D. § (1) A Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez.”

„70/E. § (1) A Magyar Köztársaság állampolgárainak joguk van a szociális biztonsághoz; öregség, betegség, rokkantság, özvegyiség, árvaság és önhibájukon kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén a megélhetésükhöz szükséges ellátásra jogosultak.”

2. A Kkt.-nak az indítványokkal támadott rendelkezései:

„21. § (1) A gépjármű üzemben tartója, illetve a 21/A. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a gépjárművet használatra átvevő személy felel azért, hogy az általa üzemeltetett, illetve használt gépjárművel

- a) a megengedett legnagyobb sebességre,
- b) a vasúti átjárón való áthaladásra,
- c) a járműforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülék jelzéseire,
- d) a járművel történő megállásra és várakozásra,
- e) az autópálya leálló sávjának igénybevitelére,
- f) a behajtási tilalomra, a kötelező haladási irányra,
- g) a természet védelmére

vonatkozó – külön jogszabályban meghatározott – egyes előírások betartásra kerüljenek.

(2) Ha az (1) bekezdés szerinti egyes előírásokat megszegik, az üzemben tartóval, illetve a 21/A. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a gépjárművet használatra átvevő személlyel szemben 30 000 forinttól 300 000 forintig terjedő közigazgatási bírságot kell kiszabni. Az egyes rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegét a Kormány rendeletben határozza meg.

(3) A bírsággal kapcsolatos eljárás lefolytatására a Kormány által rendeletben kijelölt hatóság jogosult. A bírságot a hatóság az (1) bekezdésben meghatározott előírás megszegését követő 60 napon belül szabja ki. A 21. § (2) bekezdése szerinti közigazgatási bírságot kiszabó, elsőfokú határozat meghozatala informatikai eszközzel, automatizált módon történhet. Automatizált egyedi dönté-

sen a kiadmányozásra jogosult aláírása és a hatóság bélyegzőlenyomata is informatikai eszközzel rögzíthető, ha az aláírás és a bélyegzőlenyomat hitelességét a hatáskör gyakorlója egyedi döntésével hitelesítette.

(4) A Kormány – az (1) bekezdésben foglaltakra figyelemmel – rendeletben állapítja meg azon szabályszegések körét, amelyek esetén az érintett gépjármű üzemben tartója, illetve a 21/A. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a gépjárművet használatra átvevő személy közigazgatási bírsággal sújtandó.

(5) A (3) bekezdés szerint kijelölt hatóság a közigazgatási bírság kiszabására irányuló eljárásban közvetlenül adathozzáféréssel átveheti a gépjármű-nyilvántartásból a szabályszegés bizonyításához szükséges külön jogszabály szerinti jármű-azonosító adatokat, a természetes személy üzemben tartó személyes adatait és a nem természetes személy üzemben tartó azonosításához szükséges adatokat.

(6) A beszedett bírság felhasználását a Kormány rendeletben szabályozza.

21/A. § (1) Az üzemben tartó mentesül a 21. § (2) bekezdése alapján kiszabott közigazgatási bírság megfizetése alól, ha a gépjármű – a szabályszegés időpontját megelőzően – jogellenesen került ki a birtokából és igazolja, hogy a jogellenességgel összefüggésben – a bírságot kiszabó határozat kézbesítését megelőzően – kezdeményezte a megfelelő hatóság eljárását.

(2) Ha a gépjárművet az üzemben tartó a szabályszegést megelőzően más személy használatába adta, és ezt a használatba vevő személy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt, a (4) bekezdés szerinti adatokat tartalmazó nyilatkozatával igazolja, vagy – azon gépjárművek esetében, amelyek külön jogszabály alapján a közúti forgalomban menetlevéllel, illetve fuvarlevéllel vehetnek részt – olyan menetlevéllel, illetve fuvarlevéllel igazolja, amely alapján a (4) bekezdés szerinti adatok megállapíthatóak, a közigazgatási bírságot a használatba vevő személlyel szemben kell kiszabni.

(3) Ha a gépjárművet használatba vevő személy a bírság fizetésére kötelezett, és a jogerős határozatban megállapított bírságot határidőig nem fizette meg és azt tőle nem lehet behajtani, a bírság megfizetésére az üzemben tartót külön határozattal kell kötelezni.

(4) A (2) bekezdés szerinti nyilatkozat, menetlevél, illetve fuvarlevél tartalmazza

- a) a gépjármű hatósági jelzését,
- b) az üzemben tartó és a használatba vevő személy nevét, születési idejét, születési helyét, lakcímét,
- c) a használatba vevő személynek a gépjármű vezetésére jogosító engedélye számát, valamint

d) azon időszak megjelölését, amelyre a gépjármű használatát a használatba vevő az üzemben tartótól átvette.

(5) Az (1)–(2) bekezdés szerinti igazolást az üzemben tartó a közigazgatási bírságot kiszabó határozat kézbesítését követő 8 munkanapon belül küldheti meg a hatóság-

nak. A (2) bekezdés szerinti nyilatkozat a gépjármű használatra történő átvételét a nyilatkozat keltét megelőző, a (4) bekezdés *d*) pontja szerint megjelölt időszakra is igazolhatja.

21/B. § (1) A közigazgatási bírság kiszabására irányuló eljárás a szabálysértési eljárás ugyanazon jogsértés miatt történő lefolytatását nem érinti.

(2) Szabálysértési eljárásban azzal a személlyel szemben pénzbírság nem szabható ki, akivel szemben a szabálysértési eljárás alapjául szolgáló előírás megsértése miatt a 21. § (1) bekezdése alapján vagy a 21/A. § (2) bekezdése alapján közigazgatási bírság kiszabásának van helye.”

„48. § (3) Felhatalmazást kap

a) a Kormány, hogy

20. a 21. §-ban meghatározott bírság kiszabására jogosult hatóság vagy hatóságok kijelölését,

21. a közigazgatási bírsággal sújtandó közlekedési szabályszegések körét, az e tevékenységekre vonatkozó rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegét, a bírság kiszabásának részletes szabályait, valamint a beszedett bírság felhasználását, rendeletben állapítsa meg.”

3. Az Szt.-nek az indítványok elbírálása során figyelembe vett rendelkezései:

„87. § (1) Ha az eljárás adatai elegendő alapot szolgáltatnak az eljárás alá vont személy felelősségének megállapítására, a szabálysértési hatóság pénzbírságot szabhat ki, járművezetéstől eltiltást, elkobzást, figyelmeztetést, illetőleg kitiltást alkalmazhat, valamint kártérítést és eljárási költséget állapíthat meg.

(2) Nem sújtható pénzbírsággal az eljárás alá vont személy, ha vele szemben az eljárás alapjául szolgáló cselekmény miatt külön jogszabály alapján közigazgatási bírság kiszabásának van helye.”

4. Az R.-nek az indítványokkal támadott rendelkezései:

„1. § (1) A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 21. § (1) bekezdésében foglaltak alapján – a 2–8. §-ban hivatkozott rendelkezések megsértése esetén – a gépjármű üzemben tartójával, illetve a Kkt. 21/A. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a gépjárművet használatra átvevő személlyel (a továbbiakban együtt: gépjármű üzemeltető) szemben az e rendeletben meghatározott összegű közigazgatási bírságot kell kiszabni. (...)

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott bírságot kiszabó határozat méltányosságból történő módosításának, visszavonásának nincs helye.”

„1. melléklet a 410/2007. (XII. 29.) Korm. rendelethez

Sorszám	A megengedett legnagyobb sebességre vonatkozó rendelkezések (a megengedett legnagyobb sebesség túllépésének mértéke km/óra-ban)	Bírság összege forintban	A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet
1.	50 km/óra sebességig		
	<i>a</i>) 15 km/óra felett 25 km/óraig	<i>a</i>) 30 000	14. § (1) bekezdés <i>d</i>) pont
	<i>b</i>) 25 km/óra felett 35 km/óraig	<i>b</i>) 45 000	14. § (1) bekezdés <i>z</i>) 1. pont
	<i>c</i>) 35 km/óra felett 45 km/óraig	<i>c</i>) 60 000	26. § (1) és (2) bekezdés
	<i>d</i>) 45 km/óra felett 55 km/óraig	<i>d</i>) 90 000	39. § (1) bekezdés
	<i>e</i>) 55 km/óra felett 65 km/óraig	<i>e</i>) 130 000	39/A. § (2) bekezdés
	<i>f</i>) 65 km/óra felett 75 km/óraig	<i>f</i>) 200 000	
	<i>g</i>) 75 km/óra felett	<i>g</i>) 300 000	
2.	50 km/óra felett 100 km/óra sebességig		
	<i>a</i>) 15 km/óra felett 30 km/óraig	<i>a</i>) 30 000	14. § (1) bekezdés <i>d</i>) pont
	<i>b</i>) 30 km/óra felett 45 km/óraig	<i>b</i>) 45 000	26. § (1) és (2) bekezdés
	<i>c</i>) 45 km/óra felett 60 km/óraig	<i>c</i>) 60 000	
	<i>d</i>) 60 km/óra felett 75 km/óraig	<i>d</i>) 90 000	
	<i>e</i>) 75 km/óra felett 90 km/óraig	<i>e</i>) 130 000	
	<i>f</i>) 90 km/óra felett 105 km/óraig	<i>f</i>) 200 000	
	<i>g</i>) 105 km/óra felett	<i>g</i>) 300 000	

Sorszám	A megengedett legnagyobb sebességre vonatkozó rendelkezések (a megengedett legnagyobb sebesség túllépésének mértéke km/ó-ban)	Bírság összege forintban	A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet
3.	100 km/óra sebesség felett		
	a) 20 km/óra felett 35 km/óraig	a) 30 000	14. § (1) bekezdés d) pont
	b) 35 km/óra felett 50 km/óraig	b) 45 000	26. § (1) és (2) bekezdés
	c) 50 km/óra felett 65 km/óraig	c) 60 000	
	d) 65 km/óra felett 80 km/óraig	d) 90 000	
	e) 80 km/óra felett 95 km/óraig	e) 130 000	
	f) 95 km/óra felett 110 km/óraig	f) 200 000	
	g) 110 km/óra felett	g) 300 000	

2. melléklet a 410/2007. (XII. 29.) Korm. rendelethez

Sorszám	A vasúti átjárón való áthaladásra vonatkozó rendelkezések	A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet	Bírság összege Ft-ban
1.	A vasúti átjáró előtti megállásra vonatkozó rendelkezések	39. § (3) bekezdés b), c), e), h) pont	100 000
2.	A vasúti átjáróra történő ráhajtásra vonatkozó rendelkezések	39. § (5) bekezdés a) és b) pont	300 000

3. melléklet a 410/2007. (XII. 29.) Korm. rendelethez

Sorszám	A járműforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülékek jelzései	A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet	Bírság összege Ft-ban
1.	A fényjelző készülék előtti megállási kötelezettség	9. § (4) bekezdés c) pont	50 000
2.	A továbbhaladás tilalmát jelző fényjelzés	9. § (4) bekezdés d) pont	100 000

4. melléklet a 410/2007. (XII. 29.) Korm. rendelethez

Sorszám	A járművel történő megállásra és várakozásra	A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet	Bírság összege Ft-ban
1.	A megállás tilalmára	15. § (1) bekezdés a) pont 40. § (5) bekezdés a), c), d), e), f), g), h), i), j), l), m) pont	30 000
2.	A várakozás tilalmára	41. § (2) bekezdés a), c), d) pont	30 000

5. melléklet a 410/2007. (XII. 29.) Korm. rendelethez

Sorszám	Az autópálya leálló sávjának igénybevételére	A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet	Bírság összege Ft-ban
1.	Haladás a leálló sávon	36. § (1) bekezdés és 37. § (2) bekezdés	150 000
2.	Megállás az úttesten és a leálló sávon	37. § (4) bekezdés	100 000

6. melléklet a 410/2007. (XII. 29.) Korm. rendelethez

Sorszám	A behajtási tilalomra, a kötelező haladási irányra	A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet	Bírság összege Ft-ban
1.	A behajtás tilalmára	13. § (1) bekezdés g), g/1, i), i/1) pont 14. § (1) bekezdés n), z) pont	50 000
2.	A kötelező haladási irányra	13. § (1) bekezdés a), a/1), b), c) pont 14. § (1) bekezdés a), b), c) pont	50 000

7. melléklet a 410/2007. (XII. 29.) Korm. rendelethez

Sorszám	A természet védelmére	A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény	Bírság összege Ft-ban
1.	A gépjárművel engedély nélkül történő közlekedés a) védett természeti területen b) fokozottan védett természeti területen	38. § (1) bekezdés j) pont	a) 150 000 b) 300 000
2.	Az engedélyezett közlekedési útról való letérés a védett vagy fokozottan védett természeti területen	38. § (1) bekezdés j) pont	100 000

III.

Az indítványok részben megalapozottak.

1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt a jogszabály által alkalmazott megoldás bevezetésének indokát, valamint magát a jogi konstrukciót tekintette át.

1.1. Az utóbbi években előre soha nem látott mértékben növekedett meg a közúti közlekedésben részt vevők száma, mellyel a gépjárművek napi rendszerességgel történő használata állandósult. Ezzel arányosan növekedett meg és vált sajnálatos módon tömeges jelenséggé a közúti közlekedési szabályszegések száma is, melyek szükség szerint súlyos személyi és vagyoni károk bekövetkezéséhez vezethetnek. Ezen új társadalmi tömegjelenség káros hatásainak kiküszöbölésére, illetve megelőzésére az eddig bevett és megfelelően alkalmazott jogi megoldások elégtelenek és kevésbé hatékonyak bizonyultak. A jogalkotó feladata és kötelezettsége a társadalmi viszonyok adekvát leképezése, az új negatív jelenségekkel szembeni jogállami fellépés. Ezen kötelezettségének nemcsak a hagyományos jogintézmények módosításával, hanem új jogintézmények bevezetésével is eleget tehet. A közúti közlekedési szabályszegések Kkt. általi szankcionálásával a jogalkotó egy új jogintézményt, eljárási módot és szankciófajtát választott.

1.2. A Kkt.-t a Kkt.mód. 2008. január 1. napjával akképp módosította, hogy egyes – gyakran előforduló és fokozottan veszélyes, továbbá a legmagasabb látenciájú – szabálysértések esetében – a szabálysértési eljárás és az

ezen eljárásban kiszabható jogkövetkezmények érintetlenül hagyása mellett – közigazgatási bírság kiszabását tette lehetővé az első fokon eljáró kijelölt megyei rendőrfőkapitányságok számára. A szankció alkalmazására a Ket. alapján, azaz közigazgatási eljárás keretében kerül sor. Ez azonban nem akadályozza a szabálysértési eljárás lefolytatását és abban (pénzbírság és helyszíni bírság kivételével) a további szabálysértési szankciók kiszabását. A Kkt. e rendelkezéseinek alkalmazására és ezekkel összefüggésben a közigazgatási bírság kiszabására 2008. május 1. napját követően kerülhetett sor.

A Kkt.mód. javaslatához fűzött miniszteri indokolás szerint a módosítás célja a közlekedés biztonságának javítása, a halálos és a személyi sérüléssel járó balesetek számának drasztikus csökkentése, valamint a kiszabott bírságok behajtási hatékonyságának növelése volt. Az indokolás szerint „[a] közúti ámokfutókkal, a gyorsajtókkal, az ittasan vezetőikkel és zebrán átszáguldozókkal szemben zéró toleranciát kell hirdetni. (...) Jelen módosítás általános ígérennyel tartalmazza azon közlekedési szituációkat, amelyek megsértése esetén a gépjármű üzemben tartójának a felelőssége is felmerülhet.” Emellett a kormánybiztos véleményében foglalt magyarországi közlekedésbiztonsági statisztika adatai alapján megállapítható, hogy a balesetek száma önmagában és európai viszonylatban is magas. Az Európai Bizottság 2001. szeptember 12-én kiadott Fehér Könyvének [Európai közlekedéspolitika 2010-ig: ideje dönteni COM (2001) 370.] legfőbb célkitűzése, hogy az Unióban 2001-hez képest 2010-ig a halálos kimenetelű közlekedési balesetek száma 50 százalékkal csökkenjen. A módosítás előtt hatályos szabályozás e cél

elérésére alkalmatlan volt, mivel az üzemben tartónak az a joga, hogy úgy nyilatkozzon: a gépkocsit a szabálysértés elkövetésekor hozzátartozója vezette, akire azonban nem köteles terhelő vallomást tenni, a szabályszegők sokaságának a felelősségre vonását tette lehetetlenné. A fent kifejtetteken túl a módosítás, azaz a vétkességtől független objektív felelősség bevezetésének célja az üzemben tartók fokozott felelősségének érvényre juttatása, az önkéntes jogkövetés arányának növelése, a közlekedési morál pozitív irányú változtatása, a szankció kikerülhetetlensége, valamint a közlekedési balesetek számának csökkentése volt. A kormánybiztos által rendelkezésre bocsátott statisztikai adatok szerint a halálos kimenetelű balesetek száma 2008-ban mintegy 23 százalékkal, a súlyos sérüléssel járó balesetek száma pedig mintegy 12 százalékkal csökkent.

1.3. A támadott jogi konstrukciót az indítványozók és a köznyelv is objektív felelősségként aposztrofálják, azonban ez nem teljesen helytálló. Egyfelől ugyan a közigazgatási jogban ismert, vétkességre tekintet nélküli (objektív) felelősségi alakzatról van szó, másfelől azonban a Kkt. 21/A. § (1) és (2) bekezdései törvényi kimentési lehetőségeket biztosítanak, a (3) bekezdés pedig egyfajta mögöttes helytállási kötelezettséget (quasi „kezesi” felelősséget) teremt az üzemben tartó terhére. A szabálysértésről (pl. fényképfelvétellel, vagy más bizonyíték alapján) tudomást szerző, és az R.-ben kijelölt megyei rendőr-főkapitányság (2010. január 1-től a Budapesti Rendőr-főkapitányság VI. kerületi rendőrkapitánya) az üzemben tartónak küldi meg a szabályszegést megállapító elsőfokú határozatot, mert (a tipikus élethelyzetet alapul véve) azt vélelmezi, hogy a szabálysértés elkövetése idején ő vezette a gépjárművet, és e vélelem alapján közigazgatási bírság megfizetésére is kötelezi. Az üzemben tartó vagy tudomásul veszi a határozatot és befizeti a bírságot, mellyel a közigazgatási eljárás befejeződik, vagy mentesülése érdekében 8 napon belül bizonyítja, hogy az autót eltulajdonították, illetve, hogy azt más vezette, megnevezve a használó személyt. Ha a hatóság a tényleges használótól be tudja hajtani a bírságot, az eljárás szintén befejeződik, amennyiben azonban nem, akkor külön határozattal ismételtlen az üzemben tartót kötelezi a közigazgatási bírság megfizetésére.

Ezen túlmenően a Kkt. 21/B. §-a alapján – a közigazgatási eljárás mellett párhuzamosan – szabálysértési eljárás is indulhat, melyben azzal szemben, akivel szemben közigazgatási bírság szabható ki, pénzbírság kiszabására lehetőség nincs, további szabálysértési jogkövetkezmények (pl. járművezetéstől eltiltás) azonban alkalmazhatók.

1.4. A jogintézmény jelenlegi formájában – az alkalmazandó eljárási szabály (Ket.) és az eljárás jellemzői alapján – a közigazgatási jog hatálya alá tartozik, azonban maga a jogviszony komplex jellegű, ami szabálysértési jogi és polgári jogi jellemzőkkel is rendelkezik. A polgári jogban és a közigazgatási jogban egyaránt ismert a vétkességtől független felelősség intézménye, a jogalkotó ezt vette alapul, és ennek mintájára hozta létre a közigazgatási bírság elnevezését, a kiemelt közlekedési szabálysértő ma-

gatartások tanúsítása estén alkalmazandó szankciót. Ezzel a jogalkotó az üzemben tartóknak, illetve szélesebb értelemben a közlekedésben részt vevőknek a jogsértés tényére alapozott, fokozott felelősségét írta elő a közúti közlekedés rendjének, mint összetársadalmi érdeknek a megóvása céljából.

2. A közigazgatási jogban ismert objektív felelősség és bírság előzményei és főbb jellemzői:

2.1. Feltárva az objektív bírságok kialakulásának történetét világossá válik, hogy a közigazgatási jogban nem újkeletű intézményről van szó. A bírságok közös jellemzője, hogy előbb csak szervezetekkel szemben voltak kiszabhatók, összegük az általános közigazgatási szankciónál magasabb volt, elkülönült állami alapokba folytak be és elegendő volt a jogsértés tényét bizonyítani, a jogsértő vétkessége és egyéb körülményei figyelmen kívül maradtak.

Az 1990-es évek közepére a közigazgatás szinte minden ágazata rendelkezett objektív bírsággal, melyek már nem csak szervezetekkel szemben, hanem természetes személyekkel szemben is kiszabhatók voltak, kerettényállásokat tartalmaztak, az összegük pedig jelentősen nőtt.

2.2. A munkaügyi bírság intézményét is vizsgáló 29/1998. (VI. 17.) AB határozat kimondta, hogy „az úgynevezett közigazgatási bírságok, mint önálló anyagi jogi bírságok az utóbbi évtizedekben a hazai jogrendszerben széles körben elterjedtek, s ma már igen sok jogcímen kiszabhatók. (Elegendő utalni a bányafelügyeleti, az építészeti, a fogyasztóvédelmi, a környezetvédelmi, a légszennyezési, a műemlékvédelmi, a pénztárfelügyeleti, a távközlési, a tűzvédelmi, a tűzvédelmi, a vámigazgatási, a versenyfelügyeleti és a veszélyes hulladék bírságokra). Közös jellemzőjük, hogy törvényi szintű szabályozáson vagy felhatalmazáson alapulnak, általában objektív jellegűek (vétkességre tekintet nélkül kiszabhatók), valamint a befolyt bírságösszegek közvetve vagy közvetlenül reparációs célokat szolgálnak (pl. védett értékek sérelmének orvoslását, kutatások támogatását)” (ABH 1998, 211, 217–218).

Az Alkotmánybíróság az erdőgazdálkodási bírság alkotmányosságát vizsgáló 387/B/2007. AB határozatában ennél tovább ment és hangsúlyozta, hogy „[a] jogalkotót a felelősségi szabályok megalkotásakor – az Alkotmány keretei között – viszonylag szabad mérlegelési jog illeti meg. Önmagában az a tény, hogy a jogalkotó az általános felelősségi alakzat szerint szankcionál-e, avagy az általános szabályoktól eltérő, speciális rendelkezések megalkotását tartja szükségesnek, és már a szabályok vétlen megszegése – azaz lényegében a vétkességtől független objektív felelősség fennállása – esetén is lehetősége van bírság kiszabására, a jogbiztonságot nem sérti, sőt erősíti” (ABK 2008. november, 1603, 1605.).

2.3. A közigazgatási szankciók lényegüket tekintve két csoportra bonthatók. Az egyik csoportot a szabálysértési szankciók alkotják: ezek funkciója a jogrend védelme, és

– hasonlóan a büntetőjogi szankciókhoz – a bűnösség megállapításán alapulnak. Ezekkel szemben a nemzetközi egyezmények és a magyar alkotmánybírósi gyakorlat alapján is elvárhatóak a büntetőjogban érvényesülő garanciák úgy is mint jogállami követelmények.

A szankciók másik csoportjába azok a közigazgatási szankciók tartoznak, amelyeket a közigazgatási szervek felügyeleti eljárásuk során a közigazgatás-ellenes cselekmények, azaz a közigazgatási jog szabályainak megsértése miatt alkalmaznak. Ezeket a bírságokat nevezi a szakirodalom felügyeleti bírságnak (pl. építésügyi bírság, fogyasztóvédelmi bírság, környezetvédelmi bírság, munkaügyi bírság, adóbírság, jövedéki bírság stb.). Közös jellemzőjük, hogy közigazgatás-ellenes magatartások esetén alkalmazható olyan objektív szankcióknak minősülnek, melyeknek elsődleges *funkciója a közigazgatási jog érvényre juttatása*, illetve másodlagosan a prevenció. Közvetve szerepük továbbá a jog által védett közösségi érdek, jelen esetben a közúti közlekedés rendjének fenntartása és védelme, illetve ennek helyreállítása, függetlenül a jogsértő bűnösségétől, illetve vétkességétől.

IV.

1. A konkrét esetben az Alkotmánybíróság az egyes jogszabályi rendelkezések vizsgálatát megelőzően megállapította, hogy a Kkt. támadott rendelkezései három egymástól eltérő felelősségi alakzatot szabályoznak. Az első a Kkt. 21. § (1) és (2) bekezdésében megfogalmazott, a gépjármű üzemeltetéséből fakadó, annak során elkövetett szabályszegésért fennálló üzemtartói-használói (objektív) felelősség. A második a 21/A. § (3) bekezdése szerinti üzemben tartói (mögöttes-kezesi) felelősség abban az esetben, ha a gépjárművet használó és szabályszegő személytől a bírság behajthatatlan. A harmadik eset pedig a Kkt. 21/B. §-ban, továbbá részletesen az Szt.-ben szabályozott, magáért a szabálysértés elkövetéséért viselt (szabálysértési) felelősség.

2. Az indítványozók többsége formálisan a Kkt. 21. §-ának, 21/A. §-ának és 21/B. §-ának egésze, valamint – a Kkt. 21. § (1) és (2) bekezdéseinek végrehajtásáról rendelkező – R. teljes szövege alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az Alkotmánybíróság ezzel szemben – mivel állandó gyakorlata szerint az indítványokat tartalmuk szerint bírálja el – az érdemi vizsgálatot a Kkt. 21. §-a vonatkozásában kizárólag az (1) és (2) bekezdésre, a 21/A. § és a 21/B. § egészére, az R. vonatkozásában pedig kizárólag az 1. § (1) és újonnan beiktatott (3) bekezdésére, illetve a 1–7. számú mellékletre folytatta le. Ennek indoka az, hogy a Kkt. 21. § (3)–(6) bekezdései, illetve az R. 1. § (2) bekezdése, valamint a 2–13. §-a olyan eljárási, technikai, adminisztratív szabályokat tartalmaznak, melyeket az indítványozók tartalmilag, érdemben nem támadtak.

2.1. Az Alkotmánybíróság először a Kkt. 21. § (1) és (2) bekezdésében, valamint az R. 1. § (1) bekezdésében foglalt objektív felelősség intézményét a korábban bemutatott jogszabályi, illetőleg társadalmi és közlekedési környezet figyelembevételével vizsgálta meg.

A KRESZ 3. § (1) bekezdése alapján aki a közúti közlekedésben részt vesz, köteles a közúti forgalomra, valamint a közútnak és környezetének a védelmére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket megtartani, továbbá a közúti jelzések rendelkezéseinek, továbbá a forgalom irányítására, ellenőrzésére jogosultak utasításainak eleget tenni, valamint úgy közlekedni, hogy a személy- és vagyónbiztonságot ne veszélyeztesse, másokat közlekedésükben indokolatlanul ne akadályozzon, és ne zavarjon. Ez a szabály tehát azt jelenti, hogy a közúti közlekedés minden résztvevője (ideértve a gyalogosokat is) a közúti forgalomban való pusztá részvétellel aláveti magát a mindenkire nézve egyaránt kötelező közlekedési szabályoknak.

A Kkt. érintett rendelkezése ennél szűkebb esetkörre, a gépjárművezetésre vonatkozóan azt a felelősségi vélelmet állítja fel, hogy amennyiben a jármű üzemeltetése során valamely közlekedési szabály megszegésére és ezzel jelentős kár okozására alkalmas – vagy akár személyek életét, testi épségét közvetlenül vagy közvetve fenyegető – veszélyhelyzet előidézésére került sor, azt az üzemben tartó követte el. Ehhez kapcsolódóan az R. nevesíti, hogy a Kkt.-ben felsorolt szabályszegések a KRESZ pontosan mely előírásainak megszegését takarják.

A felelősség generális alapja a gépjármű üzemben tartása, illetőleg az üzemeltetése, azonban a konkrét közlekedési szabályszegés az, amely a közigazgatási eljárásban a helytállásra kötelezést eredményezi, ami alól a jogalkotó kimentési lehetőségeket is biztosított.

A felelősségi konstrukció hasonlít a polgári jogi veszélyes üzemi (fokozott) felelősséghez, azonban attól – az alább kifejtettek miatt – különbözik is.

Egyrészt a gépjármű mint veszélyes üzem üzemben tartója a bírói gyakorlatban a polgári jogi értelmezés szerint az a személy, akinek a fokozott veszélyforrás tartósan a rendelkezése alatt van. Ő az a rendelkezésre jogosult, akinek az elhatározásától függ, hogy a veszélyforrás működjék-e és ha igen, milyen külső- és belső feltételek mellett.

Közigazgatási jogi értelemben azonban az üzemben tartói minőség ennél szűkebb, egzaktabb. Az R. 1. § (2) bekezdése – összhangban a közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény 2. § 9. pontjában foglaltakkal – üzemben tartónak azt a személyt tekintti, akit a gépjárműnek a közúti közlekedési nyilvántartásról szóló törvény alapján vezetett nyilvántartásba üzemben tartóként bejegyeztek.

Lényeges különbség másrészt az is, hogy míg a polgári jogi fokozott felelősség elsődlegesen a veszélyes üzem működése során okozott károk megtérítését (reparációját) szolgálja, addig a közigazgatási objektív felelősség már önmagában – vétkesség, felróhatóság nélkül – a szabály-

szegő, veszélyeztető magatartáshoz, a közúti közlekedés rendjének megsértéséhez fűz jogkövetkezményt (bírságot), a közlekedés biztonsága és ezen keresztül a társadalom védelme érdekében.

Miután a két felelősségi alakzat közé nem tehető egyenlőségjel, az alkotmányossági megítélésnek sem teljesen azonosak a szempontjai.

2.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a támadott jogi konstrukció ellentétes-e a jogállamiság követelményével abból az okból, hogy az üzemben tartó – kimentés sikertelensége esetén – a gépjárművet ténylegesen használó magatartásáért felel, amit a konkrét szabályszegés során nem tud befolyásolni.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint önmagában az úgynevezett „objektív felelősség” intézménye [Kkt. 21. § (1) bekezdés], azaz a jogsértés üzemben tartó általi elkövetésének vélelme – biztosítva a vélelem megdöntésének lehetőségét – az alábbi indokok miatt nem ellentétes a jogállamisággal.

A Kkt. 21. § (1) bekezdésében felsorolt magatartások túlnyomó részének megvalósítása esetén a közúti közlekedésben szükségszerűen olyan veszélyhelyzetek következnek be, melyek nemcsak közvetve, de közvetlenül is alkalmasak arra, hogy súlyos károkat okozzanak, adott esetben a közlekedésben részt vevő „törvénytisztelő” személyek életét, testi épségét fenyegezzék (megengedett legnagyobb sebesség túllépése, a vasúti átjárón való áthaladás szabályainak megszegése, a járműforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülék jelzéseinek figyelmen kívül hagyása, az autópálya leálló sávjának igénybevitelére vonatkozó szabályok megszegése, a behajtási tilalommal, a kötelező haladási iránnyal kapcsolatos szabálysértés). Azonban még a megállásra (fényjelző készülék észlelésének akadályozása; útkanyarulatban, bukkanóban, útkereszteződésben, gyalogátkelőhely közvetlen környezetében történő megállás) és a várakozásra (három külön úttesttel rendelkező út középső úttestjén történő várakozás; a szabályosan várakozó másik jármű megközelítésének vagy elindulásának akadályozása) vonatkozó közlekedési szabályok megszegése esetén is előállhat veszélyhelyzet, illetve a természet védelmével kapcsolatos rendelkezések megszegése is károsodás veszélyét okozhatja. A veszélyhelyzetek és károk megelőzése érdekében nyomós közérdek fűződik a közlekedési szabályok minden egyes közlekedő általi betartásához és az állam általi szigorú, következetes betartásához. A közlekedési jogi normák (mint a közlekedési morál minimuma) tényleges érvényesítéséhez nélkülözhetetlenek a jogérvényesítő szankciók, azok kilátásba helyezése és tényleges – kikerülhetetlen – kiszabása, már a szabályszegés tényére alapozva. Ehhez pedig elengedhetetlenül szükséges, hogy valaki a szabályszegő magatartásáért felelősséget viseljen, hogy se a felelős személy, se a felelősség ne „tűnhessen” el.

Ez összhangban áll az EJEB e tárgykörben kialakított következetes gyakorlatával is, melyet legutóbb az O’Halloran és Francis v. Egyesült Királyság (2007. június 29.)

ügyben erősített meg. E szerint minden gépjármű tulajdonosa, illetve használója (vezetője) tudja, hogy ezzel (a tulajdonlással, illetve a használattal) meghatározott szabályrendszernek veti alá magát. A gépjármű birtoklása vagy használata (hasonlóan a lőfegyverekhez) ugyanis olyanak minősül, mint amely alkalmas arra, hogy súlyos károkat okozzon. Az EJEB hangsúlyozta, hogy a gépjárművek tulajdonlására és használatára vonatkozó felelősség része az a kötelezettség is, hogy a közúti közlekedési szabálysértés elkövetésének gyanúja esetén a tulajdonos vagy az üzemben tartó tájékoztassa a hatóságokat arról, hogy a cselekmény elkövetésének idején ki vezette a gépjárművet. Az EJEB nem tekintette az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdésébe ütközőnek az Egyesült Királyság azon szabályát, miszerint az üzemben tartó bűncselekményt követ el azzal, hogy nem nevezi meg a szabályszegést elkövető jármű vezetőjét.

Az üzemben tartót tehát egyfelől – általánosságban, a veszélyes üzem működtetéséből adódóan – fokozott gondossági kötelezettség terheli. Fokozottan felel a közlekedési szabályok betartásáért. E körben felel azért, hogy ő maga, valamint az ő jogán a gépjárművet használó személy is jogkövető magatartást tanúsítson. A jogalkotó a támadott megoldás keretében azt vélelmezi, hogy a szabályszegés elkövetésének idején a gépjárművet az üzemben tartó vezette. E vélelem azonban az üzemben tartó részéről megdönthető. Abban az esetben pedig, ha a felelősség alól magát kimenteni nem tudja, viselnie kell annak a vélelemnek a terhét, hogy a szabályt saját magatartásával ő maga szegte meg, hiszen a felelősséget másra sikeresen áthárítani nem tudta. A felelősségre vonás jelen szabályozási környezetben azonban (különös tekintettel a kimentési okok természetére) szorosan az elkövetett szabályszegéshez és nem pusztán az üzemben tartáshoz kapcsolódik.

Ilyen típusú – represszív jellegű, preventív funkciójú – felelősségi alakzatot hozott létre a jogalkotó új jogintézményként a közigazgatási jogban. A közigazgatási bírságokkal összefüggésben az Alkotmánybíróság a 498/D/2000. AB határozatában kimondta, hogy „[a]z építésügyi bírság közigazgatási jogi szankció, a jogsértő magatartás (...) szankciója, a jogsértésért való felelősség érvényesítésének módja”. E határozatban megállapította azt is, hogy „az Alkotmány nem tartalmaz rendelkezéseket a közigazgatási jogi szankciókra vonatkozóan. A jogalkotó széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik a szankció alkalmazási feltételeinek, mértékének szabályozása során. A jogalkotó döntési szabadságának csak az Alkotmány rendelkezései szabnak korlátot (...) nem sértheti alkotmányellenes módon (...) a jogállamiság követelményeit” (ABH 2003, 1202, 1206.). E körben az Alkotmánybíróság ismételt utal a 387/B/2007. AB határozatra is (ABK 2008. november, 1603.), miszerint az általános felelősségi alakzattól eltérő, speciális rendelkezések megalkotása, és a szabályoknak már a *vétlen* megszegése (objektív jogellenesség) esetén kiszabott bírság a jogbiztonságot nemhogy nem sérti, hanem jogkövetésre („törvénytiszteletre”) ösztönözve inkább erősíti.

A fent kifejtettek alapján a jogalkotó mérlegelési szabadságába tartozik annak eldöntése, hogy – alkotmányos keretek között – milyen felelősségi alakzatot alkot, figyelembe véve annak a jogágnak a sajátosságait, melyben azt elhelyezi. Lehetősége van azonban arra is, hogy az új társadalmi jelenségekre reagálva a már meglévő jogágak mellett új jogterületet alkosson, az alkotmányos garanciák szigorú érvényesülését biztosítva. Ennek során figyelembe vehet azonban a fenti szempontokon túl olyan tényezőket is, melyek elősegítik a felelősségre vonás hatékonyabb érvényesítését. A jogkövetkezmény hatékonysága elsősorban a felelősségre vonás elkerülhetetlenségén múlik, mely tény nem sérti a jogbiztonság követelményét, hanem éppen ellenkezőleg, a jogkövető magatartásra ösztönzés révén alkotmányosnak tekinthető.

A jogsértés tényére és az üzemben tartói minőségre alapozott, a jogsértő bűnösségétől, illetve vétkességétől független felelősségre vonás önmagában nem alkotmányellenes, nem eredményez törvénytörést, az igazságos és világos kritériumon (a felelősségi vélelmen) alapul, továbbá a vélelem a törvényi keretek között megdönthető. Az üzemben tartónak lehetősége van arra, hogy a felelősség alól magát kimentse, elkerülve ezzel a közigazgatási bírság megfizetésének kötelezettségét. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kkt. 21. § (1) és (2) bekezdése, valamint az R. 1. § (1) bekezdése önmagában nem ellentétes a jogállamiság követelményével, ezért az indítványokat e tekintetben elutasította.

2.3. Ezt követően az Alkotmánybíróság azon indítványi elemeket vizsgálta meg, hogy a közigazgatási bírság bevezetésével a jogalkotó hatalmával visszaélt-e, alkotmányellenes helyzetet teremtett-e azzal, hogy az ártatlanság vélelmének követelményét mellőzte, hogy a közigazgatási bírságot a jogrendszerben a szabálysértési-, illetve a büntetőjogon kívül alkalmazza, valamint azzal, hogy a büntethetőséget kizáró okok a közigazgatási eljárásban nem érvényesülhetnek.

2.3.1. Az Alkotmánybíróság a 31/1998. (VI. 25.) AB határozatában megvizsgálta, hogy a joggal való visszaélés milyen esetekben eredményezi a jogbiztonság sérelmét. E határozatában kifejtette, hogy „a demokratikus jogállamokban – így hazánkban is – a joggal való visszaélés tilalmának érvénye nem szorítkozik egyetlen jogágra, hanem e tilalom – az egyes jogágak sajátosságaitól függő formában – az egész jogrendszerben érvényre jut. A Magyar Köztársaságban az említett tilalomnak az egész jogrendszerre kiterjedő általános érvénye közvetlenül az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdéséből vezethető le. (...) Alkotmányellenes az olyan rendelkezés is, amely amiatt ütközik az említett tilomba, mert a jogalkotó valamely jogintézményt nem annak jogrendszeren belüli rendeltetése szerinti célra használt fel” (ABH 1998, 240, 244, 246.).

Ennek alapján az Alkotmánybíróságnak jelen ügyben azt kellett eldöntenie, hogy a közigazgatási bírságot a jogalkotó a jogrendszerben való rendeltetésétől eltérő célra használta-e fel.

A 3/1998. (II. 11.) AB határozatban az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy „[a] jogalkotó kellően megfontolt indokok alapján, a közlekedés minden résztvevőjének az élete és a biztonsága érdekében határozza meg azokat a szabályokat, amelyek a közlekedésben részt vevő valamennyi személyre vonatkoznak. A jogalkotó a közlekedés rendjét szabályozó előírások betartását különböző – igazgatási, szabálysértési, büntető – szankciók kilátásba helyezésével is elősegíteni kívánja” (ABH 1998, 61, 65–66.).

Annak vizsgálata során, hogy a jogalkotó a jogintézményt a rendeltetésétől eltérő célra használta-e fel, annak funkciójából kell kiindulni. A polgári jogi, a büntetőjogi és a közigazgatási jogi védelem egymáshoz való viszonya tekintetében megállapítható, hogy a polgári jogi veszélyes üzemi felelősség célja elsősorban a konkrét károsultak jogvédelme. A büntetőjog – speciális és generális preventív funkcióján keresztül – a közösséget védi a társadalomra veszélyes bűncselekmények elkövetőivel szemben, a közigazgatási jog funkciója pedig elsősorban a jog érvényesülésének biztosítása, ezen keresztül a prevenció. Míg a polgári és a büntető felelősség utólag, a következményre reagál, a közigazgatási jog célja jelen esetben a súlyosabb eredmények – élet elvesztése, testi épség sérülése, vagyoni károsodás – megelőzése.

A büntetőjogi (jellegű) eszközök csak *ultima ratioként* alkalmazhatók. A 30/1992. (V. 26.) AB határozat szerint „a büntetőjog (...) [t]ársadalmi rendeltetése, hogy a jogrendszer egészének szankciós zárköve legyen. A büntetőjogi szankció, a büntetés szerepe és rendeltetése a jogi és erkölcsi normák épségének fenntartása akkor, amikor már más jogágak szankciói nem segítenek” (ABH 1992, 167, 176.). Ha azonban van enyhébb jogi eszköz, akkor azt kell (és egyben elegendő) alkalmazni. Ez nem csak a jogállamiság és általában az alkotmányosság követelményeinek felel meg, de a jogsértők érdeke is ez. Jelen esetben – a szabályszegők által előidézett veszélyhelyzetekben – a közlekedésben részt vevő más személyek több alapjoga, különösen az élethez való joga veszélyeztetett, ezért az államot az általános intézményes életvédelmi kötelezettsége részeként itt „közlekedési életvédelmi” jogalkotási és jogérvényesítési kötelezettség is terheli.

2.3.2. A vizsgált jogszabályi rendelkezésekben szereplő közigazgatási szankció funkciója nem a reparáció, hanem represszív szankcióként a közlekedési igazgatási-szervezési jog érvényesítése, a közlekedésbiztonsági jogszabályi előírások betartatása, a megelőző-nevelő hatás elérése, azaz a *speciális és generális prevenció*. Ezt szolgálja az is, hogy az R. 11. § (5) bekezdése értelmében a központi költségvetésbe befolyó összeget a Kormány részben közlekedésbiztonsági célra, így különösen a Rendőrség közlekedésrendészeti feladatainak ellátására, illetve az ehhez szükséges eszközállományának fejlesztésére fordítja.

A jogalkotó tehát a közigazgatási bírság szankciót hangsúlyosan a közigazgatási jogot érvényesítő, elsősorban preventív funkcióval ruházta fel. Emellett természetesen van a közigazgatási szankciónak egyéb – korábban

már említett – alkotmányos rendeltetése is. Ezt az új jogintézményt a jogalkotó alkotmányos célra, rendeltetészerűen használta fel. Ebből következően nem eredményezi a jogállamiság sérelmét, hogy a jogalkotó a büntetőjogban alkalmazott büntethetőséget kizáró okok rendszerének egészét nem terjesztette ki maradéktalanul a közigazgatási jogra. Nem fakad az Alkotmányból olyan kötelezettség sem, hogy az egyik jogág rendszerében érvényesülő elvek és jogintézmények összessége egy másik jogágban is kényszerítően alkalmazandó legyen. A különbségek a jogrendszer tagozódásából és az egyes jogágak sajátosságaiából szükségszerűen erednek. Ugyanakkor a jogalkotó nincs elzárva attól, hogy egy adott (akár új) jogterületen, más jogágban már alkalmazott és bevált egy-egy szabályozási elemet átvegyen, illetve, hogy – mint jelen „objektív felelősség” esetében – komplex jogintézményt hozzon létre. A fent kifejtettek miatt az indítványozók kifogásait az Alkotmánybíróság ebben a tekintetben nem találta megalapozottnak, ezért elutasította.

2.4. Ezt követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta meg, hogy ez az új felelősségi intézmény [Kkt. 21. § (1) és (2) bekezdése] sérti-e a hátrányos megkülönböztetés alkotmányos tilalmát.

Az Alkotmány e rendelkezését az Alkotmánybíróság – állandó gyakorlata szerint – a jogegyenlőség általános elvét megfogalmazó alkotmányi követelményként értelmezte és kifejtette, hogy bár az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdése szövegszerűen az alapvető jogok tekintetében tiltja a hátrányos megkülönböztetést, a tilalom – ha a megkülönböztetés sérti az emberi méltósághoz való alapvető jogot – kiterjed az egész jogrendszerre. Így abban az esetben, ha a megkülönböztetés nem az emberi vagy az alapvető állampolgári jog tekintetében történt, az eltérő szabályozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha az az emberi méltósághoz való jogot sérti. Az Alkotmánybíróság gyakorlata során ez utóbbi körben akkor ítélte alkotmányellenesnek a jogalanyok közötti megkülönböztetést, ha a jogalkotó önkényesen, ésszerű indok nélkül tett különbséget az azonos szabályozási kör alá vont jogalanyok között [9/1990. (IV. 25.) AB határozat, ABH 1990, 46, 48.; 21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 73, 77–78.; 61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280, 281.; 35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197.; 30/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 130, 138–140. stb.]. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában személyek közötti diszkriminációról csak akkor lehet szó, ha a jogalkotó valamely személyt vagy embercsoportot más, azonos helyzetben lévő személyekkel vagy embercsoporttal történt összehasonlításban kezel hátrányosabb módon [32/1991. (VI. 6.) AB határozat, ABH 1991, 146, 161–162.; 1043/B/1992. AB határozat, ABH 1994, 744, 745.; 397/B/1995. AB határozat, ABH 1995, 786, 787.; 432/B/1995. AB határozat, ABH 1995, 789, 792.; 719/B/1998. AB határozat, ABH 2000, 769, 775.; 17/2000. (V. 26.) AB határozat, ABH 2000, 112, 115.; 624/E/1999. AB határozat, ABH 2002, 1023, 1035. stb.].

Az Alkotmánybíróság fentebb ismertetett gyakorlatának megfelelően vizsgálta e megkülönböztetés tilalmának az indítványozók által állított sérelmét a támadott jogszabályi rendelkezések vonatkozásában. Az Kkt. 21. § (1) és (2) bekezdése a gépjármű üzemen tartóját, kimentés esetén a gépjárművet ténylegesen használó személyt kötelezi a közigazgatási bírság megfizetésére. Az Szt. alapján pedig a szabálysértési eljárás a tényleges szabálysértő ellen folyik, szabálysértési szankciót kizárólag vele szemben lehet alkalmazni. A hátrányos megkülönböztetést az indítványozók abban látják, hogy a használót szabálysértési eljárásban – ahol felelősségét kimentheti, és az eset összes körülményei feltárhatóak – legfeljebb 150 000 Ft pénzbírsággal sújthatják, míg az üzemen tartó esetében – szűk kimentési lehetőségekkel élve, az eset összes körülményeit nem vizsgáló – közigazgatási eljárásban ez az összeg 300 000 Ft-ot is elérhet. Egy másik indítványozó szerint a jogszabály a köztulajdonban és a magántulajdonban álló járművek üzemeltetőit is eltérően kezeli.

Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben megállapítja, hogy a törvényalkotó jelen esetben nem személyek, hanem a különböző típusú eljárások között tett különbséget. Az adott eljárásban érvényesülő szabályok az eljárás valamennyi alanyára egyformán vonatkoznak. Az eljárási szabályok (közigazgatási, szabálysértési) különbözősége nem minősül személyek közötti különbségtételnek. Az eljárások természetéből eredő különbségek nem eredményezik a hátrányos megkülönböztetés tilalmának sérelmét. Ugyanezen okból nem állapítható meg a köztulajdonban és a magántulajdonban álló gépjárművek üzemeltetői között hátrányos megkülönböztetés sem, ezért az Alkotmánybíróság az indítványokat – állandó gyakorlata szerint (539/D/2005. AB határozat; ABK 2008. május, 773.) – ebben a tekintetben elutasította.

2.5. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a Kkt. 21. §-ában szabályozott szigorú közigazgatási felelősség és maga a bírságot kiszabó határozat meghozatalának módja [Kkt. 21/A. § (5) bekezdés] együttesen sértik-e az ártatlanság védelmének elvét és a tisztességes eljáráshoz való jogot, azaz alkotmányellenes helyeztet eredményeznek-e.

A felelősség védelmének és az ártatlanság védelmének ugyanabban az eljárásban való érvényesüléséhez, ennek alkotmányosságához a tisztességes eljáráshoz való jog garanciális szabályainak betartása szükséges, különös tekintettel arra, hogy a 39/1997. (VII. 1.) AB határozat kimondta, hogy az *ártatlanság védelme eljárási alapelvként funkcionál* (ABH 1997, 263, 271.).

Azt az értelmezést, hogy az ártatlanság védelme eljárási természetű alapelv, alátámasztja a 26/B/1998. AB határozat is (az ártatlanság védelme elfogulatlanságot, pártatlan megközelítést, a megalapozott bizonyítás kötelezettségét, továbbá a prejudikáció tilalmát jelenti, azaz felelősség megállapítása nélkül a felelősség megállapításával járó hátrányos jogkövetkezményeket senki ne szenvedje el). Valójában tehát az Alkotmánybíróságnak azt kellett meg-

vizsgálja, hogy a közigazgatási eljárás megfelel-e a tisztességes eljárás alkotmányos követelményének.

2.5.1. Kiindulópontként az Alkotmánybíróság azt vizsgálta meg, hogy a közigazgatási bírság kiszabására milyen eljárás keretében kerül sor, tekintettel arra, hogy a Kkt. maga nem rendelkezik erről. Az alkalmazandó eljárásjogra pusztán a jogintézmény elnevezéséből („közigazgatási” bírság) lehet következtetni. Magáról az eljárás lefolytatásáról, annak menetéről kizárólag a Kkt. 21/A. § (5) bekezdése szól, további eljárási szabályt erre vonatkozóan sem a Kkt., sem más törvény nem tartalmaz.

A Ket. nem veszi ki a közlekedési szabályszegés miatt indított eljárást saját hatálya alól [nem sorolja fel a 13. § (1) bekezdésében], de nem ad felhatalmazást a Kkt.-nak sem arra, hogy az általános szabályoktól eltérő (speciális, *sui generis*) eljárás keretében kerüljön sor a bírság kiszabására [noha a Ket. 13. § (2) bekezdése több jogterületen alkalmazza is ezt a megoldást]. A Ket. 13. § (3) bekezdése értelmében a 13. § (1) és (2) bekezdésében nem említett közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozó jogszabályok e törvény rendelkezéseitől *kizárólag* abban az esetben térhetnek el, ha azt *e törvény kifejezetten* megengedi, illetve ha az az Unió jogi aktusának vagy nemzetközi szerződésnek a végrehajtásához szükséges. Ilyen felhatalmazó rendelkezést azonban sem a Ket., sem más nemzetközi jogi dokumentumok a Kkt. vonatkozásában jelenleg nem tartalmaznak, ennek megfelelően a Ket. szabályait a közigazgatási bírság kiszabására irányuló eljárásban alkalmazni kell.

2.5.2. Mivel a jogalkotó a közigazgatási bírság kiszabásának szabályait nem vette ki a Ket. hatálya alól (azt jelenleg a Ket. hatálya alatt tartja), ezért az Alkotmánybíróságnak azt kellett megvizsgálja, hogy az eljárás megfelel-e a Ket. garanciális szabályainak.

Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt utal az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának a közigazgatási szankciókról szóló R. (91) 1. számú Ajánlására, melynek 6. számú alapelve a tisztességes közigazgatási eljárás alapelveit kifejezetten a közigazgatási szankciók vonatkozásában fogalmazza meg.

Ezzel az Ajánlással és az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joggal összhangban maga a Ket. is alapelvi szinten írja elő, hogy a közigazgatási hatóság az eljárása során köteles megtartani és másokkal is megtartatni a jogszabályok rendelkezéseit. Hatáskörét a jogszabályokban előírt célok (esetünkben a közlekedésbiztonság) megvalósítása érdekében gyakorolja [Ket. 1. § (1) bekezdés]. A Ket. kimondja azt is, hogy a közigazgatási hatóság a hatáskörének gyakorlásával nem élhet vissza, hatásköre gyakorlása során a szakszerűség, az egyszerűség és az ügyféllel való együttműködés követelményeinek megfelelően köteles eljárni [Ket. 1. § (2) bekezdés], valamint hogy az eljárása során minden bizonyítékot súlyának megfelelően értékel, döntését valóságos tényállásra alapozza [Ket. 2. § (3) bekezdés]. Szintén alapelvi szinten rögzíti a Ket., hogy az ügyfeleket megilleti

a tisztességes ügyintézéshez való jog [Ket. 4. § (1) bekezdés], valamint azt is, hogy a közigazgatási hatóság előmozdítja az ügyféli jogok gyakorlását [Ket. 5. § (1) bekezdés].

2.5.3. A Ket. általános szabályai alapján a hatóságnak az ügyfelet az eljárás megindulásáról értesítenie is kellene, azonban a Kkt. 21/A. § (5) bekezdése alapján az ügyfél – a Ket.-től eltérően, de erre vonatkozó felhatalmazás nélkül – csak a közigazgatási bírságot kiszabó határozat kézhezvételével értesül az eljárás megindulásáról. A felelősségi vélelem alóli mentesülés lehetősége (azaz az *exculpato*) kifejezetten igényli – legalább ebben az egy elemében – a tényállás előzetes tisztázását. Ezen túlmenően nem felel meg a szabályozás annak sem, hogy a döntés valóságos, azaz felderített tényálláson alapuljon. E tényből következik, hogy az egyszerűsített (standardizált) eljárási rendben a hatóság nem képes eleget tenni a Ket. 1. § (2) bekezdésében foglalt ügyféllel való együttműködési, valamint a Ket. 50. §-ában foglalt tényállás-tisztázási kötelezettségének sem. A felelősségi vélelem utólagos (az alap-közigazgatási eljáráson kívüli) megdöntésének a lehetősége fogalmilag zárja ki azt, hogy a hatóság a tényállás-tisztázási kötelezettségének, valamint a tisztességes eljáráshoz való jognak mint alapelvi követelménynek maradéktalanul eleget tudjon tenni.

A támadott jogszabályok által felhatalmazás nélkül kialakított eljárás tehát nem felel meg az Európa Tanácsi elvárásoknak és a Ket. előírásainak sem.

A konkrét esetben, ahogyan a felelősség vizsgálatakor az Alkotmánybíróság kifejtette, az üzemben tartót terheli a veszélyes üzem működéséből eredő felelősség akkor is, ha a szabályszegést maga az üzemben tartó követte el, valamint akkor is, ha az általa üzemeltetett veszélyes üzemet „másnak átengedte”, kivéve, ha a mentesülés eseteire eredménnyel hivatkozik.

A felelősségi vélelem alkalmazásának lehetőségét a közigazgatási jog nem zárja – és természetéből eredően nem is zárhatja – ki. A felelősségi vélelem azonban – mint jogtechnikai megoldás – a közigazgatási eljárásban általában csak a tisztességes eljárás fenti követelményeinek megfelelően alkalmazható.

Mivel a Kkt. 21/A. § (5) bekezdése jelenlegi formájában a tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos követelményeinek az indokolásban kifejtettek miatt nem felel meg, az Alkotmánybíróság ezt a rendelkezést a határozat kihirdetése napjával megsemmisítette. Az újraszabályozás során a törvényhozónak kell eldöntenie, hogy a bírságot eljárást a Ket. követelményeinek felelteti-e meg, vagy a Ket. hatálya alól kivett új jogintézmény jellegéhez, alkotmányos rendeltetéséhez igazodó eltérő szabályokat alkot. Mindkét esetben figyelemmel kell lennie azonban arra, hogy az eljárás ne sértse az Alkotmány garanciális szabályait.

2.6. Az eljárási garanciák körében az Alkotmánybíróságnak külön is meg kellett vizsgálnia, hogy – az Alkot-

mány 2. § (1) bekezdéséből, valamint az 57. § (5) bekezdéséből fakadóan – a felelősség alóli mentesülés eseteit [Kkt. 21/A. § (1) és (2) bekezdés] a jogalkotó ésszerű korlátok között alakította-e ki. A mentesülés két esetkörét ismeri a támadott rendelkezés. E szerint mentesül az üzemben tartó, ha bizonyítja, hogy a gépjármű jogellenesen került ki a birtokából, illetve, ha teljes bizonyító erejű magánokirattal vagy menetlevéllel, fuvarlevéllel igazolja, hogy azt más személy vezette, megnevezve a használó személyt. A szabályozási koncepció lényege, hogy a felelősségre vont személy bizonyíthassa: a jogsértést nem ő követte el, azaz hogy nem ő a felelős. Ettől különböznek az egyes indítványozók által felsorolt – szubjektív – kimentési okok (szükséghelyzet, végszükség, *vis maior*). Ezekben az esetekben ugyanis a jogsértő nem azt igazolja, hogy nem ő volt az elkövető, hanem a jogsértés tényének elismerése mellett azt, hogy a cselekményt nem vétkesen követte el. A mentesülés Kkt.-ban alkalmazott esetei – az elkövető vétkességének avagy vétlenségének figyelmen kívül hagyásával – azt hivatottak biztosítani, hogy az eljárás alanya csak „objektív körülményekre” hivatkozva kérhesse a felelősségre vonás mellőzését.

E koncepciót szem előtt tartva az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az objektív jogellenességre alapozott felelősségi vélelem ésszerű megdöntésének minimuma az, hogy a jogszabály maradéktalanul biztosítsa annak lehetőségét, hogy a felelősségre vont személy minden kétséget kizáróan bizonyíthassa: a jogsértést nem ő követte el. A támadott rendelkezések azonban ezt csak korlátozott mértékben biztosítják.

Mivel kifejezetten egyetlen indítványozó sem kérte az ésszerű kimentés hiánya miatt mulasztás megállapítását, sőt erre közvetlen utalás sem található egyik indítványban sem, ezért az Alkotmánybíróságnak azt kellett – hivatalból eljárva – megvizsgálnia, hogy az objektív körülményekre való hivatkozással történő mentesülés korlátozott volta olyan hiányosság-e, mely alkotmányellenes helyzetet eredményez. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság áttekinthette a mulasztással kapcsolatos gyakorlatát.

2.6.1. Az Alkotmánybíróságnak a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására vonatkozó hatáskörét az Abtv. 49. §-a szabályozza, mely szerint – hivatalból vagy indítvány alapján – mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására akkor kerülhet sor, ha a jogalkotó szerv a jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotói feladatát elmulasztotta, és ezzel alkotmányellenességet idézett elő. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a jogalkotó szerv jogalkotói kötelezettségének konkrét jogszabályi felhatalmazás nélkül is köteles eleget tenni, ha az alkotmányellenes helyzet – a jogi szabályozás iránti igény – annak nyomán állott elő, hogy az állam jogszabályi úton avatkozott bizonyos életviszonyokba, és ezáltal az állampolgárok egy csoportját megfosztotta alkotmányos jogai érvényesítésének lehetőségétől [22/1990. (X. 16.) AB határozat, ABH 1990, 83, 86.]. Az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló

alkotmányellenességet állapít meg akkor is, ha alapjog érvényesüléséhez szükséges jogszabályi garanciák hiányoznak [37/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992, 227, 231.].

Az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alkotmányértést nemcsak akkor állapít meg, ha az adott tárgykörre vonatkozóan semmilyen szabály nincs [35/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992, 204–206.], hanem akkor is, ha az adott szabályozási koncepción belül az Alkotmányból levezethető tartalmú jogszabályi rendelkezés hiányzik [22/1995. (III. 31.) AB határozat, ABH 1995, 108, 113.; 29/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 122, 128.; 15/1998. (V. 8.) AB határozat, ABH 1998, 132, 138.]. A szabályozás tartalmának hiányos voltából eredő alkotmányértő mulasztás megállapítása esetében is a mulasztás vagy a kifejezett jogszabályi felhatalmazáson nyugvó, vagy ennek hiányában, a feltétlen jogszabályi rendezést igénylő jogalkotói kötelezettség elmulasztásán alapul [4/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999, 52, 57.].

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint mulasztásban megnyilvánuló alkotmányértés megállapítható akkor is, ha az adott kérdés tekintetében van ugyan szabályozás, de az Alkotmány által megkívánt jogszabályi rendelkezés hiányzik [22/1995. (III. 31.) AB határozat, ABH 1995, 108, 113.], és akkor is, ha a jogalkotó nem megfelelő tartalommal szabályozott és ezáltal alkotmányellenes helyzet állt elő [15/1998. (V. 8.) AB határozat, ABH 1998, 132, 138–139.].

Ez utóbbi esetkört figyelembe véve az Alkotmánybíróságnak azt kellett eldöntenie, hogy a jogalkotó által választott megoldás – a kimentési lehetőségek korlátozott volta – ellentétes-e az Alkotmánnyal, azaz van-e olyan alkotmányos rendelkezés, melyből levezethető a szabályozás elégtelen volta.

2.6.2. Az Alkotmánybíróság ebben a kérdésben osztja az egyik indítványozó azon álláspontját, miszerint az objektívnek tekintett közigazgatási szankciókkal szemben is követelmény, hogy legyen – akár objektív – személyes felelősségi alapja. Az Alkotmánybíróság a 498/D/2000. AB határozatában az objektív felelősségi szankciónak tekintett építésügyi bírsággal szemben is azt a követelményt fogalmazta meg, hogy az a jogsértésért való felelősség érvényesítésének módja legyen (ABH 2003, 1202, 1206.).

A jelen ügy tárgyaként megjelölt jogszabályi rendelkezések alkalmazása esetén akkor is meg kell bírságotni az üzemben tartót mint a jogsértés vélelmezett elkövetőjét, ha más hatósági (szabálysértési) határozat nem az ő felelősségét állapítja meg. Mivel a szabálysértési és a közigazgatási eljárás lefolytatásának sorrendjére a jogszabályok nem tartalmaznak semmilyen előírást, előfordulhat egyrészt olyan eset, hogy a szabálysértési eljárásban bizonyítottá válik, hogy nem az üzemben tartó követte el a szabálysértést, azonban ez a tény a közigazgatási eljárásban – annak korábbi befejeződése miatt – már nem használható fel. Ekkor az üzemben tartó felelősségének ésszerű alapja

nincs. Másrészt az üzemben tartónak arra sincs lehetősége, hogy a szabálysértési eljárásban felhasznált bizonyítékok alapján megállapított tényállás egyes elemeit (azt, hogy nem ő vezette a gépjárművet) az ellene még folyamatban lévő közigazgatási eljárásban felhasználja. Ezen bizonyítékokat továbbá sem a fellebbezés folytán eljáró másodfokú közigazgatási hatóság (országos rendőrfőkapitány, 2010. január 1-jét követően a budapesti rendőrfőkapitány), sem pedig a határozat felülvizsgálata során eljáró bíróság – mely csak a határozat jogszabálysértő jellegét vizsgálhatja – nem veheti figyelembe.

Emellett a jogállamisággal ellentétes eredményre vezet az is, hogy a hatóság kimentésként kizárólag teljes bizonyító erejű magánokiratot fogad el, közokiratot (szabálysértési hatóság, bíróság határozata) azonban nem.

Az Alkotmánybíróság jelen határozat indokolásának IV. 2.3.2. pontjával összhangban ismét utal arra, hogy a jogalkotó nem köteles a más jogágakban (polgári jog, büntető jog) érvényesülő felelősség alóli mentesülés esteinek teljeskörű átvételére. Az Alkotmányból nem fakad olyan szabályozási kényszer, mely a jogalkotótól ezt megkövetelné, ugyanakkor nincs is elzárva attól, hogy a más jogágakban bevett kimentési okokat (pl. szükséghelyzet – Ptk. 107. §, végszükség – Btk. 30. §, *vis maior* – Ptk. 345. §) megfelelően alkalmazza.

Az Alkotmány 57. §-ának (5) bekezdése szerint a mindenkit megillető jogorvoslati jog az Alkotmánybíróság gyakorlatában a hatékony jogvédelem meglétének követelményét jelenti [39/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 263, 272.; 21/1997. (III. 26.) AB határozat, ABH 1997, 103, 106.].

A vizsgált jogalkotói megoldás – a törvényi mentesülési okok szűkítése – megakadályozza a közigazgatási eljárás alanyát abban, hogy további ésszerű indokokkal a vele szemben fennálló felelősségi vélelmet megdöntse. Az ezzel kapcsolatos hatékony jogorvoslati eljárás speciális szabályainak hiánya tehát olyan helyzetet teremt, amelyben sérül egyrészt az Alkotmány 57. § (5) bekezdése, másrészt az Alkotmány 2. §-a (1) bekezdésében kimondott demokratikus jogállam elvének az a követelménye is, miszerint az Alkotmány azt garantálja, hogy ne szülessen olyan törvényi szabály, amely a bírói eljárás eredményének helyességét eleve kizárja. „Az anyagi igazság érvényre juttatását ellehetetlenítő szabályozás éppúgy sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdését, a jogállamiság elvét, mint az eljárási garanciák hiánya.” [4/1998. (III. 1.) AB határozat, ABH 1998, 71, 77.]

Ezeknek a követelményeknek a Kkt. vizsgált rendelkezései nem felelnek meg, mivel a jogalkotó elmulasztotta megalkotni azokat a szabályokat, melyek a támadott jogi konstrukció alkotmányos működéséhez elengedhetetlenek. A Kkt. nem biztosítja a felelősség alóli ésszerű mentesülést minden olyan esetben, amikor az üzemben tartó a közigazgatási eljárás során – a Kkt. 21/A. § (1) és (2) bekezdéseinek esetein kívül is – minden kétséget kizáró módon bizonyítja, hogy a szabálysértést nem ő követte el.

A fentiek szerint az Alkotmánybíróság a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet megállapította, és az Abtv. 49. §-a (1) bekezdésének megfelelően, határidő tűzésével felhívta a törvényhozót jogalkotási kötelezettségének teljesítésére. Az Alkotmánybíróság nyomatékosan utal arra, hogy a jogalkotó feladata és alkotmányos kötelessége, hogy – a kimentési okok megfelelő bővítésével – a jogbiztonság követelményének megfelelő normát alkosson.

3. Ezt követően az Alkotmánybíróság a Kkt. 21/A. § (3) bekezdésének alkotmányosságát vizsgálta meg és megállapította, hogy ellentétes a jogbiztonság követelményével az, ha a felelősségi vélelem megdöntése ellenére – behajthatatlanság esetén – mégis az üzemben tartót kötelezik a bírság megfizetésére.

3.1. A jogalkotó lényegében egy speciális, törvényen alapuló, mögöttes (quasi kezesi) helytállási kötelezettséget teremtett. Az indítványozók által támadott jogszabályi rendelkezés azonban e tekintetben nem hasonlítható össze a polgári jogi fő- és járulékos felelősségi szabályokkal. A különbség abban áll, hogy a Ptk. hasonló tartalmú rendelkezései esetében a kezesi helytállás vagy kötelezettség csak konkrét szerződésszegés és/vagy károkozás esetén áll be. A közlekedési szabályok megszegése esetében azonban konkrét károkozás nem következik be, tényleges (személy szerint meghatározható) károsult pedig nincs. Ez azt eredményezi, hogy a Kkt. 21/A. § (3) bekezdése esetében a magát kimentő üzemben tartó felelősség nélkül köteles helytállni, melynek célja így elsősorban az állam anyagi érdekeinek védelme, a bírság megfizetéséből származó állami bevétel biztosítása.

A Kkt. 21/A. § (2) bekezdésében ugyanis arról van szó, hogy az üzemben tartó jogszabályszerűen, azaz teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozattal adja másnak a használatába a járművet. A használó a teljes bizonyító erejű magánokirat, menetlevél, fuvarlevél elkészítésével, majd az üzemben tartó ennek a hatóság részére történő bemutatásával, illetve az ebben feltüntetett személy megnevezésével mindent megtett annak érdekében, hogy a – bizonyítás terhét egyébként nem viselő – hatóság a tényleges jogsértővel szemben tudja kiszabni a közigazgatási bírságot (és az esetleges további szabálysértési szankciót).

A bírságot a szabályszegő magatartás miatt szabja ki a hatóság, és azt az állam javára kell megfizetni. A Kkt. 21. § (1) bekezdésében foglalt esetekben veszélyhelyzet ugyan előáll, azonban sem károsult, sem kár ebben a helyzetben nincs. Emiatt a károsulti érdek előnyben részesítése nem eleme a szabályozásnak, az állam ebben az esetben nem tekinthető károsultnak. A közlekedés biztonságának javítása, a közlekedési morál pozitív irányú változtatása, illetve a közlekedési balesetek számának csökkentése sem indokolja a mögöttes felelősségi konstrukció bevezetését, mivel a szabályszegő személye ebben az esetben bizonyítottan elválik az üzemben tartó személyétől.

A jogsértés miatt kiszabott közigazgatási bírság behajtásának a kockázata az államot terheli. Jogállami keretek között nincs lehetőség arra, hogy a jogalkotó a felelősség alól már mentesült üzemben tartót utóbb mégis arra kötelezze, hogy ezt a kockázatot az állam helyett viselje. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben ugyanakkor utal arra, hogy a jogalkotó nincs elzárva attól, hogy a közigazgatási bírság szabályszerűen való behajthatatlansága esetén a már a kimentés alapjául szolgáló okirat alapján ismertté vált személlyel szemben szabálysértési eljárást kezdeményezve szabálysértési eljárásban szankciót (adott esetben pénzbírságot) szabjon ki, mely meg nem fizetése esetén – a törvényben meghatározott végrehajtási eljárás lefolytatása után – adók módjára behajtható, illetve elzárásra is átváltoztatható.

A Kkt. 21/A. § (3) bekezdése tehát a fent kifejtettek miatt a jogbiztonság követelményébe ütközik, ezért azt az Alkotmánybíróság megsemmisítette.

3.2. A Kkt. 21/A. § (3) bekezdése az egyik indítványozó szerint az emberi méltósághoz való jogot sérti, mert alkotmányosan csak a bűnös elkövetőt lehet megbüntetni.

Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint, ha az indítvánnyal támadott jogszabályt vagy annak részét az Alkotmány valamely rendelkezésébe ütközőnek minősíti, és ezért azt megsemmisíti, akkor a további alkotmányi rendelkezés esetleges sérelmét – a már megsemmisített jogszabályi rendelkezéssel összefüggésben – érdemben nem vizsgálja [44/1995. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1995, 203, 205.; 4/1996. (II. 23.) AB határozat, ABH 1996, 37, 44.; 61/1997. (XI. 19.) AB határozat, ABH 1997, 361, 364.; 15/2000. (V. 24.) AB határozat, ABH 2000, 420, 423.; 16/2000. (V. 24.) AB határozat, ABH 2000, 425, 429.; 29/2000. (X. 11.) AB határozat, ABH 2000, 193, 200.; 32/2005. (IX. 15.) AB határozat, ABH 2005, 329, 342–343.].

Mivel az Alkotmánybíróság a Kkt. 21/A. § (3) bekezdését az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekbe ütközőnek minősítette, ezért a Kkt. e rendelkezésének az Alkotmány 54. §-ával való – indítványozó által vélt – ellentétét már nem vizsgálta.

4. Az Alkotmánybíróság azt követően a Kkt. 21/B. § (1) és (2) bekezdését – a közigazgatási és a szabálysértési eljárás viszonyát – vizsgálta meg abból a szempontból, hogy az megfelel-e a jogállamiság és a jogbiztonság alkotmányos követelményének.

Az Alkotmánybíróság már egy korai határozatában [9/1992. (I. 30.) AB határozat] kimondta, hogy „[a] jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. Vagyis a jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámít-

hatóságát is. Ezért alapvetőek a jogbiztonság szempontjából az eljárási garanciák. Csak formalizált eljárás szabályainak követésével keletkezhet érvényes jogszabály, csak az eljárási normák betartásával működnek alkotmányosan a jogintézmények” (ABH 1992, 59, 65.).

Az Alkotmánybíróság – hivatalból eljárva – azt vizsgálta meg, hogy a szabályozás olyan hiányosságban szenved-e, mely alkotmányellenes helyzetet eredményez. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság utal a jelen határozat indokolásának IV. 2.6.1. pontjában kifejtett, a jogalkotói mulasztással összefüggésben kialakult gyakorlatára.

Megvizsgálva a Kkt. 21/B. § (1) és (2) bekezdését az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a közigazgatási és a szabálysértési eljárás egymáshoz való viszonyának szabályozása az alábbi indokok miatt nem felel meg a jogbiztonság alkotmányos követelményének.

2009. február 1. napjával a közrend, valamint az igazságszolgáltatás működésének védelme érdekében szükséges egyes törvénymódosításokról szóló 2008. évi LXXIX. törvény az Szt. 134. § (1) bekezdését akképp módosította, hogy a szabálysértést meghatározó jogszabályban megállapított esetekben a hatóságok a szabálysértés tetten ért elkövetőjét helyszíni bírsággal sújthatják, kivéve, ha az elkövetővel szemben az eljárás alapjául szolgáló cselekmény miatt közigazgatási bírság kiszabásának van helye. A törvénytervezet indoklása szerint a módosítás azért szükséges, mert a Kkt. 21/B. § (2) bekezdése nem egyértelmű abban a vonatkozásban, hogy a rendelkezés a helyszíni bírságra is kiterjed-e. Az Szt. módosítása egyértelművé teszi: a közigazgatási bírság kiszabása mellett helyszíni bírság kiszabására nincs lehetőség. A Kkt. ezen módosítása azonban az Alkotmánybíróság megítélése szerint nem orvosolja maradéktalanul a közigazgatási és a szabálysértési eljárás egymáshoz való viszonyának rendezetlenségét.

A Kkt. 21/B. § (1) bekezdése tömören fogalmazza meg a közigazgatási és a szabálysértési eljárás párhuzamos lefolytatásának *lehetőségét*. Nem rendelkezik azonban arról, hogy az eljárások egyidőben kezdődnek és fejeződnek-e be, vagy egymást követően folynak. E kérdésnek az egyértelmű rendezése azért volna a jogbiztonság szempontjából elengedhetetlenül fontos, mert egyrészt az egyik eljárásban kiszabható jogkövetkezménytől függ a másik eljárásban alkalmazható szankció, másrészt az egyik eljárásban hozott határozat eredménye (például az elkövető kilétének megállapítása) a másik eljárásra is hatással lehet. A támadott rendelkezésből nem derül ki az sem, hogy minden egyes esetben megindul-e mindkét eljárás, avagy sem. Nem szólnak a támadott rendelkezések arról sem, hogy amennyiben valamelyik eljárás nem indul meg, akkor annak mi az oka. Jogbizonytalanságot okoz az is, hogy a jogalkotó nem szabályozta azt az esetet, amikor halmazatban olyan cselekményeket követnek el, melyek közül egyesek közigazgatási bírsággal is sújthatók, mások azonban kizárólag szabálysértési eljárásban bírálhatóak el.

A Kkt. 21/B. § (2) bekezdése értelmében nemcsak a közigazgatási bírság *tényleges* kiszabása, hanem már

pusztán a kiszabásának *lehetősége* kizárja a szabálysértési eljárásban a pénzbírság alkalmazását (pénzbírság nem szabható ki azzal szemben, akivel szemben közigazgatási bírság *kiszabásának van helye*). Az eljárások egymáshoz való viszonyának – előbbieken kifejtett – *időbeli* rendezetlensége folytán előállhat olyan helyzet is, hogy a közigazgatási eljárásban a bírság kiszabásának elmaradása kizárja az adott esetben már befejeződött szabálysértési eljárásban pénzbírság alkalmazását. További jogbizonytalanságot eredményez az is, hogy a közigazgatási eljárásban egy vélelem alapján születik döntés a vélelmezett szabályszegő ellen, ezzel párhuzamosan a szabálysértési eljárásban *ugyanazért a cselekményért* egy másik személlyel szemben szabhatnak ki pénzbírságot, akinek a személye a szabálysértési eljárás folyamán válik bizonyítottá. Ez azt eredményezi, hogy egyetlen magatartásért (melyet fogalmilag is csak egyetlen személy követhetett el) különböző eljárásokban különböző személyek felelnek, és mindkettőjükkel szemben alkalmazhatóak a törvényben foglalt jogkövetkezmények, azaz adott esetben mindketten pénzbírsággal sújthatók.

Végül az Alkotmánybíróság utal arra is, hogy az eljárások egymáshoz való viszonyának rendezése, valamint a kiszabható jogkövetkezmények összhangjának megteremtése során a jogalkotónak figyelembe kell vennie valamennyi, az adott eljárásokban alkalmazható szankciót, ide értve a közúti közlekedési előéleti pontrendszerrel szóló jogszabály alapján alkalmazható büntetőpontokat is.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint mulasztásban megnyilvánuló alkotmányértés megállapítható akkor is, ha a jogalkotó nem megfelelő tartalommal szabályozott és ezáltal alkotmányellenes helyzet állt elő [15/1998. (V. 8.) AB határozat, ABH 1998, 132, 138–139.].

A fenti okokból a közigazgatási- és a szabálysértési bírságolási eljárások közötti összhang hiánya miatt az Alkotmánybíróság az Alkotmány 2. § (1) bekezdését sértő, mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapított meg, és az Abtv. 49. §-a (1) bekezdésének megfelelően, határidő tűzésével felhívta a törvényhozót jogalkotási kötelezettségének teljesítésére.

5. Ezt követően az Alkotmánybíróság a fenti felelősségi formákhoz szorosan nem kapcsolódó indítványi kérelmeket bírálta el.

5.1. Az egyik indítványozó szerint az Alkotmány 59. § (1) bekezdésében foglalt jóhírnévhez való jogot sérti, ha az üzemben tartó akkor is bírsággal sújtható, ha nem nyer bizonyítást, hogy a szabálysértés idején a járművet ő vezette. Az Alkotmánybíróság a 942/B/2001. AB határozatban akképp értelmezte a jóhírnévhez való jogot, hogy az az általános személyiségi jog anyajogából fakadó nevesített jog, amely a személy megítélését hivatott védeni a valótlan és a személy hátrányos megítélésére alkalmas közlésekkel szemben (ABH 2004, 1561, 1575.). A jóhírnévhez való jog e tartalmát maga az objektív felelősség intézménye [Kkt. 21. § (1) és (2) bekezdés] nem sérti. Az Alkotmány-

bíróság utal a jelen határozat indokolásának IV. rész 2.1. pontjában kifejtettekre, miszerint az üzemben tartó felelőssége magából az üzemeltetés során előforduló szabályszegésből ered. Önmagában az a jogszabályi rendelkezés, miszerint az üzemeltetés során előforduló szabályszegésekért az üzemben tartó felel, nem sérti az üzemben tartó jó hírnevét, a törvényi vélelemre alapított felelősség ténye nem eredményezi személye hátrányos megítélését. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a vonatkozásban elutasította.

5.2. A vállalkozás szabadságát biztosító alkotmányos rendelkezés sérelmét az egyik indítványozó abban látja, hogy a gépjárművek bérbeadásával üzletszerűen foglalkozó vállalkozások kötelesek a bérbe adott járművekkel elkövetett szabálysértések miatt kiszabott közigazgatási bírság megfizetésére.

Az Alkotmánybíróság a 617/B/2005. AB határozatában az autópálya pótdíj megfizetésének a gépjármű tulajdonosára (mint tipikus, leggyakoribb üzemben tartójára) telepítésével összefüggésben megállapította, hogy „a jogalkotó a mögöttes felelősség egy speciális formájáról rendelkezett, ami a Ptk. általános szabályából levezethető, és amely konkrétan az autópálya használati jogosultság ellenőrzésére kialakított rendszer sajátosságából fakad. Az Alkotmánybíróság utal továbbá arra is, hogy a tulajdonos (üzemben tartó) nincs elzárva attól, hogy szerződésben előre kikösse a gépjárművet használó tevékenysége vagy mulasztása miatt utólag felmerülő költségek megfizetésének kötelezettségét, erre biztosítékot (kauciót) kérjen a gépjárművet ténylegesen használótól, illetve az eljárás során a tényleges használót megnevezve saját mögöttes felelősségét utólag vitassa (...) és ennek során a felelősség alól magát kimentse” (ABK 2008. április, 620, 623.).

Az Alkotmánybíróság ezen álláspontját jelen ügyben is irányadónak tartja. A vállalkozás jogának az indítványozó által állított sérelme az objektív felelősség megteremtésével nem valósul meg. Az Alkotmánybíróság az 54/1993. (X. 13.) AB határozatában kimondta, hogy a vállalkozás joga a vállalkozások számára az állam által teremtett közgazdasági feltételrendszerbe való belépés lehetőségének biztosítását jelenti. A vállalkozás joga annyit jelent, hogy az állam ne akadályozza meg, ne tegye lehetetlenné a vállalkozóvá válást. A vállalkozás jogától különböző kérdés az, hogy a vállalkozó milyen közgazdasági feltételrendszerbe lép be (ABH 1993, 340, 341–342.). Jelen esetben a közgazdasági feltételrendszer egyik eleme, hogy a gépjárművek bérbeadásával üzletszerűen foglalkozók számíthatnak arra, hogy ha a bérbevevő szabályszegést követ el, a hatóság közigazgatási bírságot szab ki. E tekintetben a bérbeadók nincsenek elzárva attól, hogy a rentábilis működés érdekében az e kockázatból származó veszteséget a bérleti díjba beépítsék, utólag annak megtérítését követeljék, vagy a bérleti szerződés megkötésével egyidejűleg teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalják a használó nyilatkozatát, biztosítva ezzel a felelősség alóli mentesülés lehetőségét. Erre tekintettel a vállalkozáshoz való jog

sérelme nem állapítható meg, így az Alkotmánybíróság az indítványt a Kkt. 21. § (2) bekezdése tekintetben is elutasította.

5.3. Egy másik indítvány szerint az Alkotmány 57. § (5) bekezdése azért sérül, mert az R. 1–7. számú melléklete nem biztosít mérlegelési jogkört a bírság kiszabásával kapcsolatban a hatóság részére. Az R. módosításáról szóló 69/2009. (IV. 2.) Korm. rendelet 1. §-a az R. 1. §-át akképp módosította, hogy egy új, (3) bekezdést iktatott be, melynek értelmében a bírságot kiszabó határozat méltányosságból történő módosításának, visszavonásának nincs helye. Ezért az Alkotmánybíróság a vizsgálatot e rendelkezésre is kiterjesztette.

Az Alkotmánybíróság e körben ismételt utal a 498/D/2000. AB határozatra, mely szerint a jogalkotó széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik a szankció alkalmazási feltételeinek, mértékének szabályozása során. A jogalkotó döntési szabadságának csak az Alkotmány rendelkezései szabnak korlátot. Ugyanezen határozat szerint az Alkotmány 57. § (5) bekezdéséből nem következik kényszerítően a jogalkotónak az a kötelezettsége, hogy valamely közigazgatási hatáskör gyakorlása során mérlegelési jogkört adjon a jogalkalmazónak, s nem vezethető le a jogorvoslathoz való jogból a méltányosság gyakorlására való jogszabályi felhatalmazás kötelezettsége sem (ABH 2003, 1202, 1208.). Erre tekintettel az R. támadott rendelkezései, melyek összességükben határozzák meg az egyes szabályszegésekhez kapcsolódó bírságmértékeket, valamint az R. méltányosság kizárását kimondó 1. § (3) bekezdése nem alkotmányellenesek, így az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

5.4. Egy másik indítványozó szerint az objektív felelősség a *nullum crimen sine lege* és a *nulla poena sine lege* elvét, valamint a visszaható hatályú büntető jogalkotás alkotmányos tilalmát is sérti.

Az Alkotmánybíróság a fenti jogelveket – állandó gyakorlata szerint – a büntetőjogi legalitás alkotmányos elve alapján értelmezi. Tartalmuk általánosságban arra irányul, hogy a büntetőjogi felelősségre vonásnak, az elítélésnek és a megbüntetésnek kell törvényesnek lennie, valamint hogy az elkövetőket csak az elkövetéskor hatályos törvény alapján lehet bűnösnek nyilvánítani és büntetéssel sújtani. A közigazgatási bírság mint objektív szankció, sem jogági besorolása, sem pedig egyes jellemzői alapján – nem büntetés, nem eredményez büntetett előéletet – nem hozható összefüggésbe a büntetőjogban alkalmazandó fenti alkotmányos elvek sérelmével. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az érdemi alkotmányossági összefüggés hiánya az indítvány elutasítását eredményezi [698/B/1990. AB határozat, ABH 1991, 716–717.; 108/B/1992. AB határozat, ABH 1994, 523–524.; 19/2004. (V. 26.) AB határozat, ABH 2004, 321, 343.], ezért az indítványt e tekintetben is elutasította.

5.5. Az egyik indítványozó szerint a Kkt. 21. § (1) bekezdése nem ad lehetőséget arra, hogy a hatóság a bírság

kiszabása során értékelje a cselekmény társadalomra veszélyességét, valamint az elkövető szociális helyzetét, mely az Alkotmány 70/E. §-ában foglalt szociális biztonsághoz való jogot sérti. Az Alkotmánybíróság számos határozatában értelmezte a szociális biztonsághoz való jog tartalmát (pl. 32/1991. (VI. 6.) AB határozat, ABH 1991, 146.), azonban az indítványozó által hivatkozott okból a támadott rendelkezés nem hozható összefüggésbe az Alkotmány 70/E. §-ával, erre tekintettel az indítványt elutasította.

5.6. Egy másik indítványozó úgy vélte, hogy a Kkt. 21. § (1) bekezdése, valamint a 21/A. § (2) bekezdése ellentétes az Szt. 1. § (1) bekezdésével, valamint az 5. §-ával, hiszen az Szt. rendelkezései a szándékos vagy gondatlan elkövetésről tesznek említést, nem pedig az attól független, objektív felelősségről rendelkeznek. Ez az indítványozó szerint a jogbiztonság sérelmét eredményezi. Egy másik indítványozó azzal érvelt, hogy a közigazgatási eljárás során nem különülnek el a Ket., valamint az Szt. szabályai, ami a Jat. 18. § (3) bekezdésével ellentétes és így a jogbiztonság követelményének sérelme miatt alkotmányellenes.

Az Alkotmánybíróság e határozatban is több alkalommal rámutatott arra, hogy a támadott jogszabályok által létrehozott objektív felelősségi rendszer az Szt. által szabályozott szabálysértési felelősségtől független jogintézmény. Az Szt. a tényleges elkövető szabálysértési felelőségének érvényesítését szolgálja, a Kkt. az üzemben tartó, illetve a használó felelőségéről rendelkezik. A két jogszabály párhuzamosan érvényesül, egymással nem konkurál, így a jogbiztonság sérelme nem merül fel, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

5.7. Az Alkotmánybíróság elutasította azt az indítványt is, mely annak megállapítását kérte, hogy az Alkotmány 35. § (2) bekezdésébe ütközik az R. közigazgatási bírságról rendelkező része [R. 1. § (1) bekezdés], mely a vétkeséget figyelmen kívül hagyja annak ellenére, hogy a Ket. 61. § (1) bekezdése a bírság kiszabásának feltételül a kötelezettség vétkes megszegést tekinti. Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a Ket. 61. §-a az eljárás akadályozásának következményeiről rendelkezik, azaz az eljárási bírság kiszabásának lehetőségét szabályozza. E rendelkezések és az R. 1. § (1) bekezdésében foglalt anyagi jogi bírság között összefüggés nem állapítható meg. Erre tekintettel az R. 1. § (1) bekezdése nem ütközik a Ket. 61. § (1) bekezdésével, nem sérti az Alkotmány 35. § (2) bekezdését sem, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

5.8.1. Az egyik indítványozó Kkt. 21/A. § alkotmányosságát az Alkotmány 70/D. §-ába való vélt ütközés miatt támadta. Az Alkotmány 70/D. §-a lehető legmagasabb testi és lelki egészséghez való jogról rendelkezik. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a kimentési okok rendszere nem áll alkotmányjogilag értékelhető összefüggésben az Alkotmány 70/D. §-ával, ezért állandó gyakorlata szerint az indítványt elutasította.

5.8.2. Egy másik indítványozó a Kkt. 21. §-át a tulajdonhoz való jogba ütközőnek vélte. A 498/D/2000. AB határozatában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az építésügyi bírságra vonatkozó szabályozás alkotmányossága az Alkotmány 13. §-ában szabályozott tulajdonhoz való joggal összefüggésben nem vizsgálható. Kimondta, hogy az Alkotmány 13. §-a a tulajdonhoz való jog jogszerű gyakorlását korlátozó állami közhatalmi beavatkozással szemben védi a tulajdonost, nem biztosít védelmet a jogszerűtlen tulajdonosi magatartás jogkövetkezményeként alkalmazott közigazgatási jogi szankciókkal szemben (ABH 2003, 1202, 1207.).

Az Alkotmánybíróság hasonlóan rendelkezett a jövedéki bírság alkotmányellenességét vizsgáló 895/B/2000. AB határozatában, miszerint a jövedéki bírság, mint a jövedéki ellenőrzés egyik lehetséges jogkövetkezménye (szankciója) önmagában nem jelenti sem az alkotmányosan védett tulajdon elvonását, sem annak korlátozását. A jogellenes magatartás jogkövetkezményeként alkalmazandó szankció [a jogellenesen birtokolt jövedéki termék mennyisége után fizetendő jövedéki bírság] az indítványozó által kifejtett indokokkal nem hozható alkotmányosan értékelhető kapcsolatba az Alkotmány 13. § (1) bekezdésével (ABK 2008. január, 68, 69.).

Az Alkotmánybíróság fenti ügyekben elfoglalt álláspontja jelen esetben is alkalmazandó. Erre tekintettel a közigazgatási bírság, mint a jogsértés következménye az alkotmányos tulajdonvédelemmel nem hozható összefüggésbe, így az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlata alapján – az indítványt ebben a tekintetben is elutasította.

5.9. Az egyik indítvány szerint az, hogy kormányrendelet és nem törvény határozza meg a közigazgatási bírság alapjául szolgáló szabályszegéseket, az Alkotmány 8. § (2) bekezdésébe ütközik. Ezzel összefüggésben azonban az indítványozó nem jelölte meg, hogy álláspontja szerint mely alapjog szenved sérelmet. Tekintettel arra, hogy az indítvány ezen része – a sérülni vélt alapjog megjelölése hiányában – érdemben nem bírálható el, azért az Alkotmánybíróság az indítványt az Ügyrend 29. § *d)* pontja alapján visszautasította.

5.10.1. Az egyik indítványozó a Kkt. 21/A. § (3) bekezdését a nemzetközi jog általános szabályaival [Alkotmány 7. § (1) bekezdés] tartja ellentétesnek.

Az Alkotmánybíróság több határozatában [pl. 72/2006. (XII. 15.) AB határozat, ABH 2006, 861.] hangsúlyozta, hogy az Abtv. 20. §-a szerint minden esetben csak az arra jogosult indítványa alapján járhat el. Az Abtv. 21. § (3) bekezdése értelmében pedig az Abtv. 1. § *c)* pontja szerinti – jogszabály, valamint állami irányítás egyéb jogi eszköze nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára irányuló – eljárást csak meghatározott szervek, illetve személyek kezdeményezhetnek (Országgyűlés, annak állandó bizottsága, vagy bármely országgyűlési képviselő, a köztársasági elnök, a Kormány vagy annak tagja, az Állami Számvevőszék elnöke, a Legfelsőbb Bíróság elnöke, vala-

mint a legfőbb ügyész). Mivel az indítványozó nem tartozik ebbe a körbe, az Alkotmánybíróság az Ügyrend 29. § *c)* pontja alapján – az indítványozói jogosultság hiánya miatt – az indítványt ebben a részében érdemi vizsgálat nélkül visszautasította.

5.10.2. Egy másik indítványozó a Kkt. támadott rendelkezési nemzetközi szerződésbe ütközését is állította. Az Alkotmánybíróság határozatai indokolásában számos esetben figyelemmel van a Római Egyezményre, illetve az EJEB gyakorlatára, azonban az Abtv. 21. § (3) bekezdése a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát meghatározott személyek és szervek indítványához köti [26/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 135, 148.]. Az indítványozó nem tartozik az Abtv. 21. § (3) bekezdése szerinti személyi körbe, ezért a Kkt. kifogásolt rendelkezéseinek nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára irányuló eljárás kezdeményezésére nem jogosult, így az Alkotmánybíróság az indítványt az Ügyrend 29. § *c)* pontja alapján visszautasította.

5.10.3. Végül egy harmadik indítványozó szerint a Kkt. 48. § (3) bekezdés *a)* pontja 20. és 21. alpontja ellentétben áll az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának R (91) 1. sz. Ajánlásával. Az Alkotmánybíróság hatáskörét az Abtv. 1. § *a)–h)* pontjai határozzák meg. Sem ez a felsorolás, sem más törvény nem utalja az Alkotmánybíróság hatáskörébe a jogszabályok és a nemzetközi ajánlások összhangjának alkotmányossági vizsgálatát. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 29. § *b)* pontja alapján az indítványt ebben a részében visszautasította.

5.11. Az egyik indítványozó a Kkt. 21/B. §-át a kétszeres értékelés tilalmába ütközőnek vélte, ezzel kapcsolatban azonban nem jelölte meg az Alkotmány sérülni vélt rendelkezését. Egy másik indítványozó szerint a Kkt. 21. § (1) bekezdése sérti az Alkotmány 55. § (1) bekezdését, valamint az 57. § (1) bekezdését is, azonban erre vonatkozó indokokat nem terjesztett elő. A harmadik indítványozó a Kkt. 48. § (3) bekezdés *a)* pontja 20. és 21. alpontját vélte az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe ütközőnek, azonban kérelmét nem indokolta meg.

Az Abtv. 22. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság határozott kérelem alapján jár el, mely kérelemben három feltételnek kell együttesen fennállnia: egyrészt a kérelemnek tartalmaznia kell a sérelmezett jogszabályi rendelkezést, továbbá az Alkotmány érintett szakaszát, valamint azt az indokot, amely alapján az indítványozó az alkotmányosság fennállónak véli. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a kérelem alapjául szolgáló ok, valamint az Alkotmány sérülni vélt rendelkezése megjelölése hiányában az indítvány – a tartalmi követelményeknek meg nem felelő volta miatt – érdemben nem bírálható el, ezért azt az Alkotmánybíróság visszautasítja [18/1993. (III. 19.) AB határozat, ABH 1993, 161, 171.]. Az Alkotmánybíróság jelen eljárásában megállapította, hogy az indítványozók fenti indítványai érdemben nem bírálhatók el, ezért azokat az Alkotmánybíróság – az Ügy-

rend 29. § d) pontja alapján, mint érdemi vizsgálatra alkalmatlanokat – visszautasította.

5.12. Az Alkotmánybíróság ugyan a Kkt. 21/A. § (3) és (5) bekezdéseinek alkotmányellenességét megállapította, azonban e rendelkezések alkalmazása a Mosonmagyaróvári Városi Bíróság előtt Szk.449/2008. szám alatt folyamatban lévő és a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság előtt 10.Sz.1522/2008. szám alatt folyamatban levő ügyekben – szabálysértési eljárásokról lévén szó – fel sem merülhet. A megsemmisített rendelkezések a közigazgatási eljárást szabályozzák és csak ezekben az eljárásokban kerülhetnek alkalmazásra, a szabálysértési eljárás lefolytatását nem érintik. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányellenes rendelkezések alkalmazásának tilalmáról csak a rendelkező részben megjelölt, bírói kezdeményezéssel érintett, a Zala Megyei Bíróság előtt 7.K.22.235/2008. szám és 7.K.22.278/2008. szám alatt folyamatban levő ügyekben rendelkezett, a szabálysértési ügyek tekintetében az alkalmazási tilalom kimondását mellőzte.

A határozat Magyar Közlönyben történő közzététele az Abtv. 41. §-án alapul.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k., *Dr. Bragyova András* s. k.,
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k., *Dr. Kiss László* s. k.,
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k., *Dr. Lenkovich Barnabás* s. k.,
alkotmánybíró előadó alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k., *Dr. Trócsányi László* s. k.,
alkotmánybíró alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 47/B/2008.

A Magyar Közlönyt szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a Szerkesztőbizottság közreműködésével. A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Petrétei József. A szerkesztésért felelős: dr. Tordai Csaba. Budapest V., Kossuth tér 1–3.

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó. Felelős kiadó: dr. Kodala László elnök-vezérigazgató. Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu. Telefon: 266-9290.

A papír alapon terjesztett Magyar Közlöny a kormányzati portálon közzétett hiteles elektronikus dokumentum oldalhú másolata. A Határozatok Tára hivatalos lap tartalma a Magyar Közlöny IX. részében jelenik meg.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadónál

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó a Magyar Posta Zrt. közreműködésével.

Telefon: 235-4554, 266-9290/240, 241 mellék. Terjesztés: tel.: 317-9999, 266-9290/245 mellék.

Példányonként megvásárolható a Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. szám alatti Közlönyboltban (tel.: 318-8411), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

2009. évi éves előfizetési díj: 151 452 Ft. Egy példány ára: 315 Ft 16 oldal terjedelemig, utána +8 oldalanként +270 Ft.

HU ISSN 0076—2407

09.1409 – Nyomja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert igazgató.

Előfizetési bankszámlaszám: MKB Bank 10300002–20377199–70213285